

ALAKSZA TAMÁS

EGY UTAS ELTŰNT

ALAKSZA TAMÁS

EGY UTAS ELTÚNT

REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1972

MÉSZÁROS ANDRÁS
rajzaival

© ALAKSZA TAMÁS, 1972

BEVEZETÉS

Amikor még nem sokkal, de néhány évvel fiatalabb voltam, mint most, olvastam egy könyvet. Erich Kästner írta, és úgy emlékszem, az volt a címe: *Emil és a detektívek*. Igazán nem azért említtem meg ezt, mert dicsekedni szeretnék. Elvégre abban nincsen semmi különös, ha az ember elolvas egy jó könyvet.

Inkább csak...

De ne szaporítsuk a szót fölöslegesen! Kästner is írt egy bevezetőt Emil történetéhez, és ebben a bevezetőben elmeséli, hogy ő bizony legjobban a padlóra fekvé szeret gondolkodni. Mert ha az ember a padlón fekszik, egyszer csak megváltozik körülötte a világ. Mert mit lát? Széklábakat, papucsot, cigarettahamut, a szőnyeg mintáit, port – én bizony sok port –, a dívány alatt meglátja a bal kézre való kesztyűjét, amelyet már harmadik napja keres... és így tovább.

Megváltozik a világ. A széklábak olyanok, mint barna harisnyába bújtatott lábikrák... Persze csak ott, ahol flamand barokk bútorok vannak a szobában.

Ez a megváltozott, felfordult, alulról látott világ azonban csak a felnőtteknek furcsa. Nyilván azért, mert ritkán fekszenek le a padlóra, és ha már egyszer lefeküdtek, elfelejtenek gondolkozni. Egy ötéves gyereknek azonban nem furcsa ez a világ, hiszen alig éri fel az asztalt, és legszívesebben a szőnyegen üldögél, vagy négykézláb tologatja a cipősdobozt... bocsánat, indítja a MÁVAUT menetrend szerinti 16.10-es járatát.

Egy ötéves gyereknek még ez a világa. És tedd a szívedre a kezedet... ugye, még tizenkét-tizenhárom éves korodban sem kerültél messze attól, hogy sátrat verj az ebédlőasztal alatt, vagy partizántanyát rendezz be a zongora és a karosszék között?

A felnőttek az ilyesmit nem is értik meg mindig. Nyilván azért, mert egészen más magasságból, egészen más szemszögből nézik ugyanazt a dolgot. Így aztán nem ugyanazt látják. És mert hozzászoktak ahhoz, hogy csemetéjüket az elmaradt kézmosás vagy az elmaradhatatlan osztályfőnöki intő, illetve az ellazsált házi munka miatt szidják, mert megszokták, hogy csak tisztára csutakolva, nyakkendősen és dobpergés között, illetve csak mocskos tréningruhában, izzadtán, ádáz csatazajban lássák, nagyon meglepődnek, ha a szobába lépve egyszer csak Vologya, a hős partizán, esetleg Winnetou, a nemes lelkű indián törzsfőnök avagy Thorpe kapitány, hét tenger rettegett kalóza toppan eléjük.

Gyakran össze is tévesztik a személyeket, és ezért Thorpe kapitány kapja meg azt a nyaklevest, ami eredetileg még Vári Karesznak járt ki az eltört váza miatt.

Igen, a felnőttek ráadásul figyelmetlenek is. Nem csoda, ha a rettegett kalóz férfias arcán könnyek gördülnek végig. Nem, nem a fájdalomtól... a sértéstől!

Mindennek pedig az a szerepe az egész könyvben, hogy én Karesz történetét szeretném elmesélni. De megfogadtam Kästner tanácsát, lefeküdtem a szőnyegre, és nagyon-nagyon erősen gondolkodtam. És rájöttem, hogy ez a történet csak úgy lehet igazán érdekes, ha Karesz szempontjából írom meg a dolgot. Úgy, ahogyan a gyerekek látják, ahogyan maga Karesz mesélte el nekem. A kiadóm ugyan nem akart ebbe belemenni, mert véleménye szerint Karesz nem mindent csinált a lehető legokosabban – bár ő erről van meggyőződve –, és azt mégsem tehetjük, hogy állandóan lábjegyzeteket közöljünk: ezzel egyetértünk... ezzel nem értünk egyet.

Én mégis az eredeti kézírathoz ragaszkodtam. Szó szót követett, végül írtam egy expresszlevelet Bulgáriába, Veszelin Ivanov hadnagynak, aki nemcsak válaszolt, hanem el is küldött néhány lapot a naplójából. Az egész naplót nem küldhette el, mert abban bizony hivatalos titkok, katonai titkok is vannak.

Veszeli barátom naplója teljes mértékben tükrözi a felnőttek véleményét a dologról. (Elárulom, a kiadóm igen elégedett volt vele, amikor letettem az asztalára.) Ami azt illeti, a legtöbb esetben én is egyetértek Veszeliinnel, és ezért jegyzeteit föl is használtam, szó szerint.

És most térjünk a tárgyra...

Alaksza Tamás

I. FEJEZET,

amelyben Karesz egy udvariatlan útitárssal ismerkedik meg, merényletet követnek el ellene, végül eltéved a vonat

A pontos idő: éjfél múlt nyolc perccel. Igaz, a vasutasok ezt úgy mondják: nulla óra nulla nyolc perc. Ez még pontosabb. Állítólag a repülők és a katonák is így mondják. Náluk is szükség van a pontosságra.

A nemzetközi expresszvonat elhagyta Bukarestet, és dörömbölve, sivítva, kattogva rohan délre, a Duna, a román–bolgár határ felé.

Négyszázhatvannégy utas van a gyorson, minket azonban csak kettő érdekel a négyszázhatvannégy közül. A többivel ne is foglalkozunk ezért. Elég annyit tudni róluk, hogy van köztük diplomáciai futár – ez nem is mer elaludni –, van külkereskedelmi szakember – ő bezzeg nyugodtan pihen a hálókocsi egyik szűk, de elég puha ágyában –, van sok turista, házaspárok és pár nélküliek egyaránt, akik szuszogva, nyögve forgolódnak, és aludni próbálnak, szidják a meleget, pedig holnap örülni fognak neki, csak érkezzenek meg a várnai tengerpartra, az Aranyhomokra.

– Milyen jó időt fogtunk ki, drágám – csicsergi majd az egyik.

– Ó, ez az áldott napsütés; hiába, a nyár a legszebb évszak – teszi hozzá bölcsen a másik.

– Csodálatos ez a meleg, szinte meg lehet fogni a levegőt, még árnyékban is barnít – áradozik majd a harmadik. Egyelőre azonban mind nyög és méltatlankodik.

Az a két utas pedig... várjunk csak... igen. ezeknek a hatodik kocsiban, a harmadik fülkében kell lenniük. Ott is vannak... Nehéz volt megtalálni őket, mert az egész vonat sötétbe borult, csak a folyosókon ég néhány kékes fényű lámpa. A mozdony kéményéből szikraeső pattan ki, és permetezi végig a kocsisort, de ezek a felvillanó vörös pálcikák nem adnak annyi fényt, hogy az ember kiismerje magába végtelen feketeségben.

Még Bukarestben történt a baj a hatodik kocsi harmadik fülkéjében. Talán zárlat okozta, talán elromlott a kapcsoló – tény az, hogy világítás nélkül maradt a kupé. A kalauz kétségbeesetten szaladgált a folyosón, előkerült egy szerelő is, de hümmögve távozott. Nem találta meg a hibát, és a nemzetközi gyors szégyenszemre kivilágítatlan 6/3-as fülkével indult el.

Bukarest és Giurgiu között általában kevesen maradnak a vonaton, de az idegenforgalmi főidény felborítja a megszokásokat. Akik történetesen a 6/3-ban kaptak helyet, morogva, szitkozódva cihelődtek tovább.

Mégiscsak botrány! Hallatlan! Az ember villany nélkül marad! – körülbelül ezt fejezte ki az arcuk. Új helyükön – amelyet nem is volt olyan könnyű megszerezni – természetesen azonnal eloltották a lámpát.

Így történt, hogy Karesz és Öcsi egyedül maradtak a zsúfolt vonaton. Karesz – bocsánat, Vári Károly 8/b osztályos tanuló – titokban nagyon örült, hogy magára hagyták. Senki sem kedveskedik, senki sem érdeklődik, nyugodtan álmodozhat. Szemben vele ott lógott a kabátja, furcsa, sötét árnyék, kivehetetlen körvonalakkal.

Ez a kabát felbecsülhetetlen kincs volt Karesz számára. Nem a szabása vagy az anyaga miatt, hanem mert a zsebében útlevel, vonatjegy, egy meghívólevel Liljától és egy fénykép rejtőzködött. A fényképen pedig Lilja és mellette Karesz meg Öcsi látható.

Még tavaly nyáron készült a kép, Csillebércen, ahol Lilja és Karesz egy altáborban voltak. A bolgár kislány és a magyar fiú hamar összebarátkoztak. Talán az is segített a barátságban, hogy

Karesz egészen jól értett oroszul. Amikor Lilja hazautazott Szófiába, sűrű levélváltás kezdődött, és a lány utolsó levelében azt írta, a nagybátyjához megy nyaralni az idén, egy Várna menti halászfaluba, és szívesen látják Kareszt is Öcsivel.

Karesz mosolyogva nézte a sötétet, amerre a kabát volt. Egy pillanatra Öcsi szuszogását figyelte. Öcsit nem zavarták a határok, az útlevelvizsgálat, az idegen tájak – rendületlenül aludt. Karesz még nem is látta három évvel fiatalabb öccsét másként, csak rohanás közben – éppen valahonnan futott, vagy éppen valahová rohant – vagy derült, de mély álomban, elégedetten szuszogva. Szerencsére most aludt. Aludt, különben Karesz nehezen tudta volna féken tartani monguz természetű testvérét.

Míntha valami kísértetvonal száguldott volna az éjszakában, vezető, kalauz és utasok nélkül. Egyhangú, monoton kattogás... ku-to-gat-ni... ku-to-gat-ni... vagy du-la-kod-ni... du-la-kod-ni... Vagy valami hasonló. Karesz sokáig nézte az ágygá átalakított ülésről a kint vízszintes csíkokban elröppenő szikrákat, és rájött, hogy ez nem is kísértetvonal, hanem óriási úrhajó, és ő most ugyanazokat a szikrákat látja a világűrben, amelyekről Tyitov és Glenn számoltak be először.

Aztán eszébe jutott, hogy a sistergés, süvítés, kattogás hangzavara semmiképpen sem hasonlít a kozmosz csendjéhez, de itt már összezavarodtak a gondolatai.

– Ku-to-gat-ni... ku-to-gat-ni... bla-bla-bla-bla-bla... ku-to-gat-ni...

Az idő megállt. Egy darabig csend volt és kellemes meleg.

– Bla-bla-bla-bla... lalala... nyest, nyust, pasz-port, paszport... blablaba...

Mély, dörmögő hang riasztotta fel Kareszt a jóleső kábulatból. Unottan hadart valami érthetetlen szöveget, amelyből Karesz csak a „paszport” – útlevel – szót értette meg.

A határőr zseblámpájának fénycsóvája egyenesen Karesz arcába hullott, és a fiú káprázó szemmel kaparászott a kabátja után. A határőr észbe kapott, elfordította a lámpát, és inkább a kabátra világított Karesz helyett.

A kabát ott lógott az akasztón, most nem volt benne semmi titokzatos, és igazán nem látszott értékesnek.

– Blabla-bla... blablaba... paszport... nyest... nyust... lalla – hadarta ismét a katona. A lámpa fényköre az útleveleken táncolt.

Karesz megvonta a vállát, és lemondóan legyintett,

– Nyeste rumuneste. – Közölte, nem ért románul. De enyhítenie kellett valamivel ezt a szörnyű tudatlanságot, és ezért kicsit szégyenkezve hozzátette: – Trojaszká Republika Szocialisza Romána!

Még a csillebérci táborban tanulta meg ezt a pár szót. „Éljen a Román Szocialista Köztársaság!” – ezzel üdvözölték a szomszéd altábor vendégeit, a román pionírokat.

A váratlan üdvözlésre a határőr hátratolta a sapkáját, és hahotázni kezdett. Nekidőlt a fülke ajtajának, és egy pillanatra glória támadt a feje körül.

„Nini, kisütött a hold is” – állapította meg Karesz, miközben a dicsfényben tündöklő katona mellett a fehér sugarak besurrantak a kivilágosodó fülkébe.

– Hihihi, hahaha! – cikákkolt a férfi, és tört magyarsággal próbálta megőrizni a hivatalos komolyságot. – Hol van papa, mama?... Hol van kicsi magyarka?

– Papa, mama Budapest – adta meg a kért felvilágosítást Karesz, akaratlanul is utánozva. – Az öcsém meg én egyedül utazunk, tetszik érteni? E-gye-dül – szótagolta hangosan, mert így nyilván jobban meg lehet érteni, és rábökött a mellére meg a melléte fekvő bőrönd- és takaróhalmazra. A bőrönd, amely nemrég még az úrhajó műszerfalát helyettesítette, megmozdult, kibukkant mogulé egy szeplős, szőke kisfiú. A kicsi hunyorgott, látszott, hogy hiába van nyitva a szeme, alszik

tovább öntudatlanul. Nyögött egyet, aztán szuszogva visszatemetkezett a bőrönd mögé.

– Ő az Öcsi, Vári János, én pedig Vári Károly – szótagolta még egyszer Karezs.

A határőr egyre csak nevetett, a gyerek kezébe nyomta az útleveleket, aztán körbevilágított a fülkében. Amikor a Karesszal szemben levő üléshez ért a fény, a fiú majdnem felkiáltott meglepetésében. Közvetlenül a kabát mellett ott ült egy idegen. Sehogyan sem tudott visszaemlékezni, hol és mikor szállt föl ez a férfi, aki most ott ült, és rebbenés nélkül bámult a lámpába. A férfi napégette arcában szinte izzott világos szeme; szemöldöke mogorván összerándult.

A határőr elkomolyodott. Kérdezett valamit, amire az idegen vontatottan és kelletlenül válaszolt. A katona felemelte a hangját, ismét hadarni kezdett; a férfi sem hagyta magát, ő is pergő nyelvel felelt. A perpatvar jó tíz percen át tartott, s közben a határőr végigkopogtatta, fölforgatta az utas mindhárom bőröndjét. Búcsúzóul morgott egyet, aztán szalutált Karezsnek, és döngő léptekkel kivonult.

Karezsek holmijához hozzá sem nyúlt. De miért is nyúlt volna? Hiszen az a vámőrök feladata! Akkor viszont miért nézegette meg ennek az ismeretlen utasnak a holmiját? Furcsa!

Karezs egyedül maradt az Ismeretlennel.

Egyedül, hiszen Öcsi aludt, és különben is, mit számít egy tízéves gyerek segítsége?

Érdekes, hogy segítségre gondolt. Pedig egy nyolcadikat végzett, tizennégy éves – legalábbis majdnem tizennégy éves –, tulajdonképpen felnőtt fiúnak semmi félnivalója nincsen a vonaton egy idegentől. Különben is nemzetközi gyorsvonat. Zapality zapresseno, achtung, kalte, warme, pozor, szpalni vagon. Semmi félnivaló egy nemzetközi utastól.

Biztosan azért lepődött meg annyira, mert még akkor sem vette észre az idegent, amikor a határőr felébresztette. De mit keres a kabát mellett? Ostobaság! Nem keres semmit. Ott volt hely, oda ült. Mit érdekelne egy ilyen elegánsan öltözött embert egy ócska kabát? Két gyerek útlevelével, vonatjeggyel és fényképpel úgysem tudna mit kezdeni.

Elegáns! De még milyen elegáns! Ki látott már ilyet. rekkenő júliusban fehér ingben, nyakkendőben, mellényes szövetruhában utazni? Talán buta. Így utazni butaság. Ha pedig buta, akkor nem kell félni tőle.

Karezs megrezzent. A Veszekedős, Ámde Buta Utas eddig moccanás nélkül ült az ülésen, most lassú mozdulattal a zsebébe nyúlt, előhúzott valamit, aztán még valamit, felemelte a kezét... és...

Karezs megfeszítette izmait, torkában gombócot érzett... most... mindjárt...

Gyufa sercent. A Kései És Ijesztő Utas rágyújtott.

Karezs egyszerre érzett megkönnyebbülést és mérget.

És rájött valamire.

A felnőtteknek az a rossz tulajdonságuk, hogy szüntelenül kíváncsiskodnak. Főleg akkor, ha gyerekekről van szó. „Honnan jöttél, hová mész? Miért vagy egyedül? Meg ne fázz! Jaj, de édes! Meg kell zabálni, ugye, megsimogathatom? És hány éves? Nem félsz ilyen hosszú úton? Én bizony nem engedném el egyedül a gyereket! Ugyan, asszonyom, a mai fiatalság! Az igaz, hogy más idők járnak. Nem szomjas az Öcsike?” – és más effélék. Az ember már az ötödik percben unja, de még egy óra múlva sem mondhatja, hogy hagyjanak békén, szálljanak le rólam, mert akkor kitör a vihar. Egy nemzetközi gyorsvonat a nemzetközi vihar. Pedig anyu azt mondta, hogy külföldön minden utazó diplomata is, hát úgy viselkedjen.

Bármilyen kényelmetlen, a Cigaretttázó Utasnak is így kellene viselkednie. Ez lenne a logikus. Ek azonban ül magában, mint egy tűzok. Rendhagyó eset.

Szemben az Ellenszenves Pasas némán cigarettaozott. A pirosuló parázs időnként felemelkedett, élénken ragyogni kezdett, aztán ismét elhalványodott. Ilyenkor a férfi szeme is kihunyott.

Öcsi horkantott egyet álmában, és belerúgott a bőröndbe. Egy darabig sértetlen morgolódott, aztán újra egyenletesen kezdett szuszogni.

Karesz elfeledkezett a Rendhagyó Esetről. Ismét a vízszintes szikracsíkokat bámulta, keze a száguldó úrhajó kormányrúdján nyugodott. A hold elbújt egy felhő mögé, nem lehetett mást érezni, csak a száguldást és a meleget, amikor hirtelen valami feketeség állta el az úrhajó útját.

Karesz a kormányhoz kapott, de már későn. Az a fekete valami nekiütközött a kabinnak, betörte az ablakot, és Karesz arcába zúdult.

Puha volt és fojtogató. Karesz föleszmélt. Hiszen nem a világűrben utazik, hanem vonaton, és az egész csak álom...

De nem volt álom. Puha és fojtogató rongyot érzett az arcán, homályosan, nagyon homályosan látta a föléje hajló Vérszomjas Utas alakját. Egy kendőt szorított a fiú szájára. Karesz édes, szúrós szagot érzett.

„Ez éter... vagy kloroform... mint egy detektívregényben...” – gondolta, de elakadt a lélegzete. Kétségbeesetten rúgott egyet, de csak levegőt ért a lába. Kőrmével az ismeretlen arcába kapott, de gyenge volt már, csak a gallérig jutott el a keze.

„Ez klorororor... segítség... Öcsi...” – gondolta még Karesz, aztán a világ himbálózni kezdett, egyre gyorsabban, míg végül elsuhant valamerre a semmibe, Karesz pedig ott maradt függve, és körülötte nem volt más, csak üresség. Aztán az sem.

Mennyi idő telt el? Öt perc? Fél óra? Talán egy egész óra?

Karesz újra az úrkabinban volt. A kabinnak elromlott a kormány szerkezete, lassan forgott, és Karesz ettől a forgástól tengeribetegséget kapott. Az volt az érzése, hogy fent a mennyezeten, ott tartja egy ismeretlen erő, a gyomra azonban mindenáron lefelé igyekszik. Aztán a hold besütött az ablakon, és kiderült, hogy nem úrhajóban van, hanem a 6/3-as fülkében, de még eltelt néhány perc, amíg Karesz belátta, hogy nem a mennyezeten van, hanem az ülésen. A bőrönd mögött, a takaróhalmazban ott szuszogott Öcsi, láthatóan sértetlenül. Csak egy kissé hangosan. Karesznek zúgott a füle, de még így is illetlenül hangosnak érezte ezt a szuszogást.

A fülkében szinte teljesen világos volt. A hold lassan végigpásztázta az üléseket, és Karesz megdöbbenve egyenesedett föl.

Csak ők ketten, Öcsi és Karesz voltak a fülkében, A Galád Merénylő eltűnt. A bőröndjeivel együtt.

Kareszből kitört a felháborodás. Micsoda szemtelenség, álnokság, hitványság, ostobaság!... Miért támadta meg ez az alak? Biztosan a kabát!

Karesz megdermedt. A kabát azonban ott lógott akasztóján, és nem hiányzott belőle sem az útlevel, sem a jegy. A fénykép is érintetlen maradt.

Mindegy. Azonnal jelenteni kell a kalauznak, hogy mi történt. Hiszen az Elmeháborodott Utas – most már kétségtelen, hogy örült – tovább garázdálkodhat. Ki tudja, a végén még komoly balesetet is okozhat...

Csak a feje ne zúgna annyira!

És akkor Karesz rájött, hogy nem a feje zúg. Monoton motorzaj hallatszik, a vonat pedig csendesen, némán áll. A fiú kinézett az ablakon.

És megroggyant a térde, és meg kellett kapaszkodnia az ablak keretében. Mert eltűntek az éjszakai szántóföldek, és nem voltak holdfényben fürdő havasok, nem látszottak távoli városok, csak hatalmas, beláthatatlan víztükör. Víz vette körül a vonatot.

Tízezer hold csillogott a fodrozódó vízen, egykedvűen dohogott valahol a közelben egy motor, a fülke padlója meg-megremegett, Karesz kétségbeesetten, magára hagyatottan bámulta a

megváltozott világot, Őcsi azonban rendíthetetlen nyugalommal aludt tovább.

II. FEJEZET

A víz a legkisebb baj. Összedől a világ, mire Öcsi felébred, de történnek még más dolgok is

Karesz kihajolt az ablakon. Az ezüstös víztükör csillogó szőnyegként húzódott a messzeségbe. A szőnyeg egyik oldalán fények imbolyogtak, és időnként szikraeső emelkedett az ég felé.

„Hát persze... a komp. Micsoda hülyeség! Összeálmodom mindenfélét, és közben a kompról megfeledkezem – mormogta a fiú. – Hiszen Lilja is mondta, hogy még nincsen készen a Duna-híd, majd meglátom, milyen érdekes lesz, amikor a vonatot rátolják a kompra.”

A komp motorja egykedvűen dohogott. A csavarok felkavarták a vizet, most már tisztán lehetett látni; a fölcsapódó tajték méltóságteljes uszályt húzott az úszó jármű után. A román part szentjánosbogarai lassan kialudtak, a túlsó parton viszont már meg-megcsillant valami.

„Az már Bulgária. Dél lesz, mire Várnába érünk. De még ilyet! Rablótámadás a vonaton. Hogy miket nem álmodik az ember! Biztosan elrontottam a gyomromat. Attól forog még mindig. A szardínia... A szardínia volt. Még mindig érzem azt az édeskés, olajos ízt...”

Már egészen közel volt a part. Lámpafüzérek, fényszórók jelezték a komp útját, A parton katonák, vasutasok szaladgáltak. Kiáltás hallatszott, gőz süvített, Aztán a part megbillent, egy reccsenés... még egyszer földübörögtek a motorok, majd csend lett.

„Akárcsak a tihanyi kompnál. Nem olyan nagy ügy ez – gondolta Karesz. – Persze érdekes, mert egyszerre vonaton is meg vízen is utazni nem szoktam.”

A kocsi lassan, simán megmozdult. Kigördült a partra, és pontosan egy lámpa alá állt. A lámpa benézett az ablakon, és a fülkében ragyogó fény ömlött el. Öcsi morgott egyet, és megfordult. Rosszallóan csámcsogott, majd karját a feje fölé húzta, s azzal aludt tovább. Karesz azonban döbbenet meredt a padlóra

A padlón egy színes zsebkendő feküdt.

„Mégsem a szardínia!” – állította vissza Karesz az összezsúfolt halak becsületét.

A zsebkendő gúnyosan vigyorgott a padlón. Ahogyan a hajnali szél megmozgatta a fülke levegőjét, a zsebkendő, mintha lélegeznék, émelyítő édes szagokat bocsátott ki magából.

A fiú lehajolt és felvette. Egy kicsit újra megbódult. Semmi kétség... Igaz volt... Nem álom...

A kocsi közben megelevenedett. Hangos beszéd, ásitások, álmos dűnnyögés bóklásztak a folyosón. Valaki kopogtatni kezdett, egy pár csizmás láb összecsaltant. Kintről izgatott vezényszavak harsantak. egy mozdony nekibőszülten sivalkodott.

Fölrántották a fülke ajtaját.

– Dobör den! Passport bitte... Molja vasite paszporti...

Karesz kezében ott remegett a színes kendő.

Összeszedte minden orosz tudását, és igyekezett hozzákeverni azt a néhány bolgár szót is, amit Liljától a múlt nyáron megtanult:

– Eden ot paszazsirite... Napadal menjá... Az bjah besz szöznánije... – Azaz hogy egy utas megtámadta, és ő elvesztette az eszméletét.

A bolgár határőr azonban csökönyösen csak a magáét hajtogatta:

– Molja vásite paszporti!

– Nesze! – dühödött meg Karesz, feledve, hogy külföldön van, hogy diplomataként kell viselkednie, különben is a jó modor meg miegymás. – Ronda bürokrata! Téged is csak a papírok érdekelnek. Hát nem érted, hogy majdnem megöltek engem?!

A határőr végre felfigyelt az egyik szóra.

– Kakvo bese v bjuroto?
– Semmi sem volt az irodában. Te vagy bürokrata. Eden csovek me napada. Szmatritye... nem is... gledajte... kloroform! – nyújtotta még egyszer a katona felé a zsebkendőt.
Az elvette, figyelmesen megszagolgatta, prüszszentett egyet, majd zsebvágta a bűnjelet.
– Ohó, az kell nekem! – kapott utána a fiú.
– Nistó – intette le a határőr. – Vszičko razbiram, ste gledame.
– Ördögöt érted! Akkor legalább megkérdeznéd, hogy milyen volt a pasas.
– Kaköv toj e bil? Tozi csovek?
Megkérdezte. Ettől viszont Karesz jött zavarba.
– Milyen is volt? Hát... cigarettázott... A cigaretta parazsa érdekes ábrákat írt le a levegőben... Erről persze nehéz lenne valakire ráismerni. Hiába, sötét volt. Talán az jelent valamit, hogy világított a szeme. De kinek nem világít, amikor rágyújt? Hosszú, magas ember volt. De az is lehet, hogy csak én láttam olyan nagynak, amikor fölém hajolt.
A katona elégedetlenül csóválta a fejét. Legyintett egyet, látszott rajta, hogy nem nagyon hatja meg a történet. Még tessék-lássék felírta Karesz nevét, hogy hová utazik, kihez, aztán tisztelgett, és hanyagul kivonult. Nem volt egyetlen sajnálkozó szava sem, nem ígérte meg, hogy mozgósítják az egész ország rendőrségét, amíg el nem kapják a merénylőt. Talán nem is hitte el az egészet. Hiszen mi bizonyította a támadást? Egy tizennégy éves álmos gyerek zavaros szavai.
A zsebkendőt is elvitte magával!
Az egyetlen tárgyi bizonyítékot...
Karesz érzelmei e pillanatban a baráti Bolgár Népköztársaság iránt nem voltak éppen barátinak nevezhetők.
A fiú dúlt-fúlt. Sokáig azonban nem futotta erejéből. Sötét hajnalon, kialvatlanul, életveszélyes kalandoktól, bürokratikus értetlenségtől meggyötörten...
Összekapcsolták a vonatot. Gőz sistergett, a fülkét megvilágító lámpa csendesen elúszott, a kocsik meg-megremegett, a kerekek újrakezdték éneküket:
– Ku-to-gat-ni... ku-to-gat-ni...
„Jól van – egyezett bele Karesz megenyhülten. – Hát majd kutatni fogok magam. Majd én a végére járok ennek a sötét ügynek. És talán nem is kell teljesen egyedül kutatnom. Lilja mondta, hogy a bátyja nyomozó. Lehet, hogy őt is bele lehetne vonni. Ha a báty csak feleolyan okos, mint a hóg, akkor biztosan belevaló tag, nem hagy ki ilyen bulit. És neki is jól jön egy ilyen nyomozás. Hátha munka nélkül van éppen...”
Ezen Karesz eltűnődött mosolyogva egy darabig. Aztán a fáradtság és az álom legyűrték.
Percek vagy órák teltek el – a fiú mindenestre pár másodpercnek érezte csupán –, amikor valami hatalmas erő kiröpítette az ablakon át.
Még estében felébredt. Arcába friss, hideg levegő csapott, füle eldugult a hatalmas dörrenés, csikorgás zajától. Elvillant előtte a kocsi zöld oldala, a hajnali derengésben a világ tótágast állt – egy fa rohant feléje, gyökerei érthetetlenül az égbe nyúltak, de a föld is fent volt a magasban, a fa csúcsa pedig rózsaszínű felhők között lent meredezett a fiú lábánál.
Az ágak puhán és rugalmasan elkapták, aztán, mintha labdáznának vele, egy pillanatnyi gondolkodás után visszadobták.
A világ újra megfordult. Karesz a harmattól *nedves*, Puha töltésre pottyant, majd legurult az aljába, a fa tövébe. Feje fölött elzúgott egy vasúti kocsi, mely egyet szökkent, és utána nagyot csattanva beleszaladt az előtte hempergő vagonba.
A vonat kisiklott.
Már virradt.

Sikoltozó sístergéssel tódult ki a gőz a hanyatt kalimpáló mozdony repedt kazánjából, a csörömpölés, csattanás visszhangja még nem ült el.

A kocsik egymásra csúszva torlódtak a töltésen. Csak az első három ugrott ki a vágányból. A döglött állatként elnyúló lokomotív rántotta magával őket.

Pár pillanatig mélységes csend ült a vidéken. Egy rendszeresen későn kelő varjú mérgesen káromgott. Megzavarták az álmát.

Köd, füst és gőz emelkedett a magasba. Körben a hegyek fölött zöldre és sárgára színeződött az ég. Fent a szürke egyhangúságot halványkék váltotta fel. A kíváncsian köröző madarak már biztosan látták a kelő napot, mert a felhők pirosan rajzolták ki szélüket.

Valaki jajgatni kezdett. Egy nő segítségért kiáltott:

– Hilfe! Hilfe! Wo sind die...

Karesz előtt helyre rendeződött a világ. Golovokruzensenijje – jutott eszébe. Az oroszok így nevezik a szédülést. Fejkörzésnek hívják.

Valóban: eddig úgy érezte, mintha egy nagy erejű óriás szelíden, de határozottan körbeforgatta volna a fejét. Mintha folyékony ólomból lett volna az agyveleje, mely nehézkesen lötykölődik ide-oda a koponyájában.

A mozdonyból gőzgomolyag emelkedett fel, versenyre kelve a hajnali köddel hömpölygőit a töltés mentén és gyengéden végigcirógatta a sebesült, halott kocsikat. A három első vagon összeölelkezve hevert a földön. Távolról elrontott, de hatalmas játékszernek látszottak. Ebben a játékszerben azonban emberek voltak.

A jajgatás erősödött.

„Öcsi! – rémült meg Karesz. – Istenem! Mit mondok anyunak, ha valami baja esett?!”

Egy tizenégy éves fiú már majdnem felnőtt. Mindenesetre rá lehet bízni az öccsét, még ha másfél ezer kilométert utaznak is.

„Azt mondták, most legalább kiderül, hogy tudok-e vigyázni Öcsire. És én nem vigyáztam, hanem aludtam „

Heves lelkifurdalást érzett. A töltés tetején maradt kocsik ablakaiban ijedt arcok jelentek meg. Hirtelen zűrzavaros kiabálással telt meg a levegő. Két-három vasutas, egy milicista és néhány fiatalabb férfi futott végig a szerelvény mellett, és egymás után bukdácsoltak le a kocsironcsokhoz.

A gyerek földes, maszatos arcán könnyek csorogtak

A kezét felhorzsolta, és a vért szétmázolta arcán, amikor letörölte a könnyeket. Talán fáj, nagyon fáj a dereka, de ebből most semmit sem érzett. Szinte érzéken-zsibbadtan állt fel.

– Öcsi! Öcsi! Mi van veled, kicsikém? – kiáltotta kétségbeesetten, amikor négykézláb végigkúszott az oldalára dőlt zöld vagon tetején. Úgy becézte az öccsét, öntudatlanul, ahogyan sohasem szokta, amiért máskor mélyen megvetette volna magát, ahogyan az anyjuk ajnározza a kisebbiket. Karesz mindig féltékeny volt erre a becézésre. „Persze, a kicsi, a pici!” – morogta sértődötten, amikor nem olvastak fel neki meséket, mert Öcsinek a hasa fáj, és mindenki a pályás körül sürgölődött, vagy amikor nem ehette meg az egész tál mákos rétest, mert ő már nagyfiú, belátónak kell lennie, és hagyja csak zabálni nyugodtan telhetetlen öccsét.

– Öcsi! Kicsikém! – zokogta Karesz. A kocsik közelről szörnyű látványt nyújtott. A tetőn végig egy nagy hasadás. Eleje összezsugorodott, mint aszalt alma a kályha lapján, végét szilánkokra zúzta a beléfűrödött hálókocsi.

Az egyik, üvegcserepekkel ékesített ablakkeretben véres fej jelent meg. A Galád Merénylő volt az, a Titokzatos Utas, Aki Eltűnt, semmi kétség. Egy szilánk felhasította bal arcát, kezével igyekezett betapasztani a sebet. Ujjai közül előbugyogott a vér, miközben reszkető jobbajával

támaszt keresett magának. Zavaros szemével Karezra meredt, de mint aki mély álomból ébred, nem ismert rá a gyerekekre. Karezban egy pillanatra felforrta a düh, de ismét eszébe jutott Öcsi. Nem kiáltott fel, nem szólt az elsőként odaérkező milicistának, hanem továbbkúszott. Lesz még idő a leszámolásra. A Titokzatos Merénylő nagy nehezen előkecmergett az összegömbült vasak közül, és a milicista karjába rogyott.

Karez bemászott a fülkébe. Bent nem mozdult senki sem. A bőröndöket az ütközés ereje egy oldalra dobálta. Az ülésen, a takaróhalmaz alól kilógott Öcsi harisnyás lába.

Karez, készen arra, hogy rögtön lehunyja szemét, lerántotta a takarót a gyerekről.

A szeplős, álomtól duzzadt pofácskán nem látszott semmi sérülés, Öcsi gögösen felbiggyesztette ajkát, és aludt. Csak csámcsogott egyet, fújta egyet, és aludt tovább, zavartalanul, édesen.

Most érezte meg Karez, hogy fáj a dereka, most vette észre, hogy véres a keze, és reszket a térde. Öcsihez hajolt és megrázta, de a hirtelen gyöngeségtől majdnem melléje bukott. Öcsi lagymatagon dűnnyögött, de nem nyitotta ki a szemét. Az újabb és erélyesebb rázásnak azonban megvolt a haszna, hogy legalább megszólalt:

– Hagyjál már aludni! Megmondalak!

Karezból egyszerre elfüstölgött az ijedelem. Úgy érezte magát, mint apu, amikor ideges.

– Ez a blatt kölyök még egy hajótörést is átaludna, nemhogy egy vasúti szerencsétlenséget. Hé, ébredj már, te átok!

Azzal két igazán nem testvéri pofont kevert le Öcsinek. A hatás azonnal jelentkezett. A kisebbik – még mindig hunyt szemmel – úgy gyomron rúgta, hogy elakadt a lélegzete.

– Kakvo pravite, momicseta? – szólt be a mennyezet hézagán egy csodálkozó vasutas, hasztalanul próbálva bepréselni testét a szűk nyílásba.

– Ne znaja bolgarszki, szamo njakolko dumi. Nem tudok bolgáru, csak néhány szót – válaszolt Karez, mert nem értette a kérdést. Ó, az az átkozott nyelvtudatlanság! A vasutas holdvilágképe ellaposodott, nyilván ez jelentette nála a mosolygást. Oroszul ismételte meg:

– Sto delajete, malcsiki? Mit csináltak, fiúk?

Rém murisan, keményen ejtette a lány orosz hangzókat. Karez meg sem értette volna, ha már tavaly hozzá nem szokik a bolgárok orosz beszédéhez. Szólni azonban nem maradt ideje, mert Öcsi megelevenedett. Kinyitotta a szemét, és még körül sem nézett, már felugrott, s még fel sem ugrott, már üvölni kezdett:

– Ujjé! Ez aztán igen! Mikor történt? Miért nem ébresztettél fel? Mindig ilyen vagy! Megállj, majd megmondalak! Jellemző! Nahát! Ezt a tésztát! Mondd, halottak is vannak? Hol vagyunk?

Öcsi fél lábon táncolt a takarók tetején, vadul döngette az úrhajós-műszerfalnak használt bőröndöt, és Karezra nem is figyelve nyújtotta kezét a lapos fejű vasutasnak, aki fél kézzel kirántotta a gyereket a roncsból. Karez már csak a két kalimpáló, harisnyás lábat látta.

Meg volt sértve. Hát ez a hála az aggodalomért? A gondoskodásért?

Hiába! Nehéz ezekkel a gyerekekkel!

Nagyot sóhajtva előkotorta a saját és öccse cipőit, és feltornászta magát a vagon tetejére.

A nap a látóhatár fölött állt. Sugarai még nem melegítettek, de érezni lehetett, forró délelőtt ígérkezik.

A töltésen maradt kocsikból már mindenki leugrált. Az emberek láncot alkottak, kézzel kézre adogatták a roncsokból kiemelt csomagokat. Árnyékuk hosszan elnyúlt a fűvön. Ezek az árnyékok, akár valami megelevenedett karikatúra, híven és mégis torzán utánozták mozdulataikat. A hajnali ködök és a gőz szertefoszlottak. Messzire el lehetett látni a vágányok mentén. A töltés mellé egy patak kanyarodott barátságosan. A távolban méltóságteljes hegyek hosszú sora húzódott. A töltés túlsó oldalán meztelen, sziklás volt a talaj. Ember nem járta, néptelen vidék

volt ez, de a feltámadó szét egy város zaját, gyárkürtjeinek bűgását sodorta feléjük. A bőröndökből, plédekből, postai küldeményekből már csinos kis rakás emelkedett a patak partján. Valahonnan orvos is kerülhetett, aki itt ütötte fel alkalmi rendelőjét, mert a csomagok mellett jó pár turbános, bekötött kezű vagy lábú alak üldögélt.

Az egyik turbános felemelkedett, kivált a csoportból és a zöld vagon felé oldalgott. Az a Bizonyos Utas volt.

Karesz megmerevedett, Valami azt súgta neki, hogy jobb, ha most nem mozdul. A kocsik körül már nem volt senki. A vasutasok és a milicisták a sebesültek között tüsténkedtek. Ott volt Öcsi is, egy bőröndhalom tetején, rendkívüli módon élvezve a közfigyelmet és a gondoskodást. Egy tábla szokatlan méretű csokoládé maradványait tüntette el nagy buzgalommal.

A Sötétlelkű Férfiú, illetve most már Sebhelyes Alak észrevétlenül a roncsokhoz ért. Mindenki más számára észrevétlenül. Karesz azonban figyelt. Fűtötte a bosszúvágy, érezte még a kloroform undorító, émelyítő illatát, és óriási szenzációkat szimatolt.

„Ez az alak nyilván ki akarja használni a zűrzavart. Talán jobb lesz, ha most nem szólok senkinek.”

A Sebhelyes alakja eltűnt a 6/3-as fülkében, amelyet pedig a határon otthagyt. Karesz óvatosan utána mászott. Megfeledkezett Öcsiről, ami nem csekélység, mert a kölyök a csokoládé fogytával és az éltebb nemzedék nem kis megbotránkozására a bőröndök tetején indián harci táncba kezdett, amelyet külön erre az alkalomra rögtönzött.

A Sebhelyes közben meglehetősen furcsa dolgokat művelt. Amikor bekémlelt a repedésen, Vári Károly magándetektív és jövődöbéli gimnazista szívét a meglegedés forró hullámai árasztották el. (Legalábbis úgy olvasta, hogy ilyenkor ez szokott történni.) Szimata nem csalt.

A férfi kezében csavarhúzó volt, és azon mesterkedett, hogy a villamos fűtés fölötti lemezt lefeszítse. Nem érezhette magát jól, mert a szerszám le-lecsúszott a csavarokról, arcán verejték gyöngyözött, a fehér turbán átpirosodott. Lihegve ráncigálta a fedőlapot, az végre engedett.

A lap mögött egy kis üreg volt. A Sebhelyes benyúlt az üregbe, és kivett onnan egy aranyoszöld fémdobozt. Akkora volt csak, mint egy kézi páncélcassza, de nem olyan sima. Apró cirádák, domborművek díszítették.

A férfi, úgy látszik, megnyugodott. A dobozt zsebébe süllyesztette, majd cigarettát kotort elő és rágyújtott. Elmélyülten szívott egyet-kettőt, aztán cigarettával a szájában kimászott a fülke ablakán.

Karesz villámgyorsan lecsúszott a tetőről a koci túlsó oldalára. Az a legfontosabb, hogy észrevétlenül megfigyelhesse a Sebhelyes működését.

A nap sikeresen indult, összegezve a történeteket: gazdagabb lett néhány horzsolással; Öcsi valószínűleg náthás lesz, mert már harisnya nélkül ugrándozik; sikerült megúszni egy merényletet; és összfel nyilván egyedül lesz az osztályban, aki átélte egy valódi vasúti katasztrófát.

Egy kalauz a nevét kiáltozva hívta:

– Karol Vari! Köde szi?

III. FEJEZET

Részletek Veszelin Ivanov hadnagy naplójából, természetesen magyar fordításban, mert bolgárul én sem igen érteném meg, államtitok azonban az eredetiben sem volt

Amikor új főnökünk megérkezett, furcsa szokásaival mindannyiunkat megdöbbsentett. Ezredes volt, az Állambiztonsági szolgálat ezredese, a rendfokozatán kívül azonban semmi sem emlékeztetett arra, hogy katona. Nem kedvelte a kötelező formásokat, és még kihallgatásoknál, jelentéstételnél is a maga külön módszere szerint dolgozott.

– Esküszöm neked, hogy egyenesen a mesekönyvből került hozzánk – súgta oda nekem egy értekezleten barátom, Dimov.

Igaza volt. Az ezredes, Petör Iliev, nagyon hasonlított névrokonára, a bolgár mesék furfangos hősére, Hitör Petörre, Ravasz Péterre. Hitör Petör a bolgárok számára ugyanaz, mint Naszreddin Hodzsa az üzbegeknek, Till Eulenspiegel a németeknek, vagy Ludas Matyi a magyaroknak. Ezt persze kár volt leírnom, mert más a naplóm – remélem – nem fogja elolvasni, én pedig úgyszólván tisztában vagyok a népmesék fordulataival, de ez már a mi ezredesünk hatása. Az, hogy mindig mindent kerek egésznek fogjunk fel, soha ne hagyjunk hiányzó foltokat, még egy beszélgetést is, baráti beszélgetést is úgy szerkesszünk meg, mint egy irodalmi műremeket, mert különben hajlamosak leszünk arra, hogy nyomozói munkánk során is felületesek legyünk, szemet hunyjunk tisztázatlan „fehér foltok” fölött.

A naplórásra is ez a Hitör Petör külsejű és jellemű ezredes vett rá bennünket.

Az ember feje nem kibernetikus számítógép. Nem tud minden adatot megjegyezni. Sokszor még a hangulatoknak, a pillanatnyi és feledésbe merülő megérzéseknek is nagy szerepük lehet a mi munkánkban. Ezeket azonban hivatalos jelentésben nem lehet rögzíteni. Erre való a napló.

Így tehát naplót vezetek, amelynek fejezeteit egy-egy feladatomhoz kapcsolódó élményeim adják. Mindenesetre nem lesz nehéz dolgom, ha meg kell írnom az emlékirataimat. Csak ki kell egészíteni ezeket a jegyzeteket néhány olyan adattal, amelyeket most érthető okokból nem írok le.

Tudtam, hogy Lilja, a húgom meghívta magyar ismerőseit Elin bátyóhoz nyaralni. Én is szerettem volna legalább egypár napra leruccanni a tengerpartra, de nem hittem volna, hogy ez végül is a magyar gyerekek közbejöttével sikerül.

Tegnap hajnalban behívtak az öreghez.

– Veszelin Ivanov hadnagy, engedélyt kérek a belé...

– Ül csak le, fiam. Milyen terveid vannak a nyárra? – kérdezte az ezredes.

Ez is az öreg átkozott civil szokásai közé tartozott. Megszoktam már, hogy bal kezem a nadrág varrásán legyen, jobb kezemmel tisztelegjek, és szabatosan, pár szóval jelentsek. Az öreg azonban mindig beszélgetni kezdett. Én pedig úgy éreztem magam, mint egy lámpalázás riportalány a televízió kamerái előtt. Természetesen egyenes adásban.

Módszer ez is, és végeredményben nem rossz módszer, mert ha az ember szívét vagy lelkiismeretét nyomta valami, előbb-utóbb előhozakodott vele.

No de térjünk a lényegre!

– No de térjünk a lényegre! – mondta végre az ezredes, összes bajuszát húzogatva, miután behatóan kikérdezett rokonaim hogyléte és pillanatnyi tartózkodási helye felől. Apai szeretettel bólogatott, szeme sarkában összefutottak a ráncok, amikor azt hallotta, hogy Lilja a tengerparton nyaral. Most azonban nem mosolygott, egy kissé közel hajolt, a szemembe nézett, és úgy kérdezte:

– Mit tudsz, fiam, Krumról? Természetesen nem a bolgár történelemre gondolok.

Természetesen én sem a bolgár történelemre gondoltam. Krum, Aszparuh... az első bolgár cárság... Istenem, de jó is lenne csak a IX. század ügyeivel foglalkozni! Ennek a Krumnak, akiről az ezredes kérdezett, semmi köze nem volt a bolgár nép hőstörténetéhez. Az egyik nyugati hírszerző szolgálat veszedelmes ügynöke volt, helyesebben ma is az, igazi nevét nem ismerjük. A Krum fedőnév. Valószínűleg azért kapta, mert a bolgár ügyekkel foglalkozik szervezetében, a Bulgáriába küldött vagy itt beszervezett kémek egyik összekötője, s talán az is hozzájárult elnevezéséhez, hogy magas, erőteljes, de kissé görbe tartású férfi. A görbe, púpos németül annyit tesz: Krumme.

Iliev figyelmesen nézegette arcomat.

– Amint ezt te is tudod, értesítést kaptunk, hogy Krum a napokban látogatásával szerencsétlen bennünket. Több mint valószínű, hogy már meg is érkezett. Mi ugyan illendő kíséretet szándékoztunk melléje adni, de egy túlbuzgó román határőr elrontotta a szép tervet. Ők is figyelték az utasokat, és az egyikben felismerni véllek Krumot. Lehet, hogy az a katona kitüntetésről és szabadságról ábrándozott, tény az, hogy parancs nélkül, sőt kifejezetten parancs ellenére felforgatta a gyanús utas bőröndjeit. Természetesen semmit sem talált, de ez a magánkezdeményezés arra jó volt, hogy az illető szimatot kapjon és elszeleljen. Mert ez a valaki ma már nincsen az utasok között. Ezt egészen biztosan tudjuk, mert az éjszakai budapesti gyors minden utasa egy kupacban ott található Vetovo közelében. A gyors ugyanis kisiklott. Szerencsére mindenki él, ha nem is mindenki sértetlen. Egy utas azonban eltűnt.

Fütttyenttem. Aztán észbe kaptam, de már késő volt. Úgy látszik, kezdek elcivilekedni. Iliev észrevette zavaromat, és egy pillanatra elmosolyodott.

– Az eddigiekhez még két tény tartozik. Az első: ezen a vonaton utazott két magyar gyerek is, akik egy bizonyos Lilja Ivanovához mennek látogatóba. A másik: a két gyerek ellen ismeretlen okból merényletet követett el egy ismeretlen utas. Ez az utas azonos azzal a férfival, akinek a csomagjait a románok átvizsgálták, és aki később eltűnt. A magyar gyerekek jelentették a merényletet a bolgár határőrtisztnek, aki természetesen nem kezdett magánnyomozásba, hanem azonnal értesített minket.

– A gyerekeknek nem történt bajuk?

– Szerencsére sem a merénylet – az a csibész kloroformmal altatta el a nagyobbikat –, sem a katasztrófa nem tett kárt egyikben sem.

Nagyot lélegeztem. Az öreg maga elé húzott egy papírlapot, és rajzolgatni kezdett rá. Köröket, egyeneseket, hullámvonalakat. Aztán várakozóan rám nézett.

Tudtam, ez azt jelenti, én következem.

– Ha megengedi, ezredes elvtárs, véleményem szerint valóban Krum volt ez az ismeretlen. Az is biztos, hogy most Bulgáriában van, hiszen adataink szerint Várnába vagy Várna közelébe készült. Számomra csak az érthetetlen, hogy egy hírszerző hogyan követhet el ilyen meggondolatlanságot. Mert ez a merénylet akkor is ellenkezik a hírszerző magatartásának legalapvetőbb szabályaival, ha hozzátesszük azt, hogy már leleplezettnek érezhette magát. Amennyit Krumról tudok, nem szokott ilyen fejtellenül dolgozni. Hacsak...

– Hacsak valamilyen, számunkra ismeretlen nyomós oka nem volt rá – fejezte be Iliev megkezdett mondandómat.

– A gyerekeket már kihallgatták?

– Nem. És ez lesz a te feladatod. Te úgyis ismered a Krum-ügy részleteit, arra kérlek, hogy vedd át ezt a szálát. Kapsz egy gépkocsit, menj el a gyerekekért, és vidd el őket Várnába. Tölts el velük pár napot, nekik is jót fog tenni egy kis nyugodt autózgatás, és talán te sem haragszol meg, ha

elküldelek imádott Fekete-tengeredhez.

Igazán nem haragudtam. Gondolom, látszott is rajtam.

– Ez persze nem jutalomüdülés – emelte fel ujját figyelmeztetően az ezredes. – Először is a gyerekeket kell nagyon óvatosan, tapintatosan kifaggatnod, aztán vedd fel a kapcsolatot a várnai körzet vezetőjével, Todorov alezredes elvtárssal, és kövessetek el mindent, hogy bájos, de nem túl rokonszenves ismerősünknek nyomára akadjatok. Intézkedni fogok, hogy a nyomozást illetően teljes jogú felhatalmazást kapjál.

Az utolsó szavakat már az ajtóban mondta el, miközben barátságosan taszigált kifelé.

– No menj! És nagyon vigyázz a gyerekekre!

Mire a kapuba értem, már várt egy kocsi. Sofőr nélkül. Természetesen. Nagyon szeretek vezetni, és az ezredes ismeri ezt a gyöngémet. Amíg Vetovo felé száguldottam – és ez nem elkoptatott irodalmi frázis, vagy hogy is mondják, mert jóval százon felül állt a mutató –, ismét összefoglaltam magamban, amit hallottam.

1. Krum átlépte a határt.

2 Tudja, vagy úgy hiszi, hogy felismerték.

3. Az a valaki, akit mi Krumnak gondolunk, teljesen érthetetlenül merényletet kísérelt meg Lilja magyarjai ellen.

4. Én az Allambiztonsági Szolgálat tisztje vagyok, Lilja pedig a húgom.

5. Lehet, hogy a merénylet és az én állásom között valamilyen összefüggés van. Mindenesetre kevésbé valószínű.

6. A merénylő eltűnt, de ha azonos Krummal, akkor rövid időn belül Várnában kell felbukkannia.

7. Krumról nincsen megbízható személyleírásunk, ha viszont azonos a merénylővel, akkor a gyerekek sokat segíthetnek nekünk.

Munkára fel!

Körülbelül így foglaltam össze következtetéseimet, az utolsó pontban azonban hibáztam.

Kiderült, hogy *csak* a gyerekek segíthetnek nekünk. Pontosabban: csak Karez. Kareznek ugyan csak homályos éjszakai emlékei maradtak a titokzatos útitársról, de a szerencsétlenség után nappali fényben is látta a férfit, meglepően pontos személyleírást is adott róla, és az egészet kiegészítette azzal, hogy ez a férfi meg is sebesült. Hosszan elnyúló seb a bal arcon. A legragyogóbb és legbanálisabb ismertetőjegy. Azonosítani azonban – ha sikerül elkapnunk – csak Karez segítségével tudjuk.

És még valami. Karez azt mondta, hogy a Sebhelyes – ő így nevezte – a vonat kisiklása után egy dobozt emelt ki a roncsok közül. Ez mindenesetre megmagyarázhatja a merényletet. Amikor úgy érezte, hogy felismerték, és ez a román határőr vigyázatlanságának volt a következménye, elrejtette ezt a dobozt, mert nem akarta, hogy megtalálják nála, ha esetleg letartóztatják. A katasztrófa után azonban nem várhatta, hogy bűntársai a végállomáson előveszik rejtekéből a ladikot. Saját magának kellett ismét akcióba lépnie.

IV. FEJEZET

A Sebhelyes ismét feltűnik, majd eltűnik. Az Akváriumban sokféle hal látható, de az a legszebb, amelyet meg is lehet enni. Legalábbis akkor, ha teknős az ember

– Karol Vari, Karol Vari! Köde szi?

Köde szi, köde szi, köd eszi, köd eszi. Érdekes ez a bolgár nyelv. Hol vagy? – ezt úgy mondják bolgárul: köde szi. Karesz ezen egy darabig el is töprengett, amíg rá nem jött, hogy éppen az ő holléte felől érdeklődnek.

– Az szöm, én vagyok – állt a holdvilágfejú vasutas elé. Közben egy kicsit el is csodálkozott, mert tudta, hogy híres személyiség, de azért arra nem számított, hogy a világ e távoli sarkában is ismerjék a nevét.

A bolgár vasutas már egészen berekedt. Keze és arca csupa korom, mocsok és rozsda volt. Karja elszibbadt a cipekedéstől, az átélt izgalmaktól remegett a lába. Ráadásul a mentőkkel egy időben az Állambiztonsági Szolgálatból is érkeztek néhányan, akik azonnal aprólékos kérdések özönével árasztották el. Alig győzött felelni, s közben nagyon meg kellett erőltetnie emlékezetét, mert a rázúduló élmények szinte teljesen kimosták tudatából mindazt, ami az utóbbi órákban történt.

És ha csak az az egyetlen utas tűnt volna el! De az egyik magyar gyereknek is nyoma veszett! Reménytelen fáradtsággal hangjában ismételte Karol Vari nevét, és kimondhatatlanul megöriült és megkönnyebbült, amikor Vári Károly végre rájött, hogy őt szólítgatják hosszú percek óta.

A vasutas szerepe történetünkben ezzel véget is ért. Többé nem találkozunk vele, nem tudjuk meg, van-e felesége, vannak-e gyerekei, boldog-e, boldogtalan-e. Ezen azonban nem tudunk változtatni. Ez a történet Karesz elbeszélése alapján íródott, és Karesz emlékei között nem volt több erről a vasutásról. Megérkezett viszont Veszelin Ivanov, Lilja bátyja.

Magas, kreol bőrű, fekete hajú, izmos testű fiatal férfi. Elmehetne modellnek, ha az élsportolót akarná valaki megmintázni. Szürke szeme van, mint Liljának. Nagyon hasonlít a hűgára, csak a kislány valamivel alacsonyabb és törékenyebb. És persze fiatalabb is, vagy nyolc évvel, hiszen csak a tizenegyediket töltötte be.

Karesz még soha nem találkozott Veszelinével, mégis rögtön ráismert.

– Veszelin!

A nyomozó sajnos nem ismerte föl Kareszban a felnőttet. Egyetlen mozdulattal fölkapta, és egy kicsit a levegőbe dobta, ahogyan a kisgyerekeket szokás.

– Szia! – mondta kifogástalan magyarsággal a viharos üdvözlés után. Kellemes baritonja volt. „Elmehetne tévémondónak is – állapította meg magában Karesz, amikor a váratlan légi út után földet ért. – Belevaló tagnak látszik!”

A hadnagy kedvtelve mustálta végig a fiút. A gyerek arca maszatos volt a könnyektől és a portól. Horzsolások és karcok éktelenítették el bőrét. Ruhájából már a legszorgalmasabb és legügyesebb anya sem tudna használható öltönyt varázsolni. Olyan a srác, mintha egy egész huligánbandával verekedett volna össze. Nyúzott, fáradt, kialvatlan. Átélt egy vasúti szerencsétlenséget, egy veszedelmes gonosztevő kis híján megölte, de ő semmit sem veszített vidámságából és energiájából. Beletúr kócos kefefrizurájába, a szeme csillog, máris kész az újabb kalandokra.

Magas, vállas gyerek. „Talán kajakozik – jutott Veszelin eszébe. – Bár ezek a mai kölykök mind jól megtermettek. Mégis van valami egészen kisfiús a vonásaiban, a szeme sarkában, állandó és izgatott derű.”

Veszelin nagyon meg volt elégedve a gyerekekkel. Karesz jó munkatárs lesz.

És Öcsit még nem is ismerte.

A nap már magasan állt. A kezdődő forróságtól remegett a levegő. A roncsok fölött izgatott madarak röpködtek mélyrepülésben, csivitelésük beleolvadt a vasúti munkások szerszámainak csörömpölésébe. Megérkezett a segélyvonat. Szabaddá tették a vágányokat, és a hepehupás dűlőúton elszállították már az utolsó sebesültet is. Az autók közül csak néhány hivatali és rendőrségi kocsi maradt itt. A könnyebben sérült vagy a szerencsétlenséget épségben megúszó utasok kezdtek visszazsállingózni a töltésen álló vagonokba.

A szerencsétlenség színhelyén aránylag nyugalom volt. Ez csak annak lehetett a következménye, hogy Öcsi – elaludt. Öcsi rendszerint nem szokott délelőtt aludni, de a váratlan hajnali ébresztő s a vad indián tánc eléggé kifárasztotta. Ráadásul az utóbbi órákban már nem is volt a figyelem középpontjában. Egy darabig lehetett kedveskedni neki, és édességekkel tömni, de a felnőttek végül megunták a hálátlan kölyök gondozgatását.

Veszelin megállt a bőröndhalom mellett, árnyéka ráesett Öcsire. A gyerek megmozdult, fölnézett, és máris Veszelin nyakában lógott.

Várnáig még jó hat óra volt az út. Veszelin öt óra alatt rohant végig ezen a távolságon. Az országút fölfut a hegyekbe, mély szakadékok és égbe törő hegycsúcsok között kanyarog.

„Éppen olyan, mint Erdélyben. Csak itt mintha kővé dermedtek volna az erdők” – gondolta Karesz.

A nap a szemébe tűzött. Hunyorgott. Félig lehunytt pillái alól fürkészte a tájat. A zegzugos, szeszélyes sziklahasadékok valóban erdőre hasonlítottak. A fák elevenzöldje helyett azonban barna, vörös és sárga volt itt minden. Mintha egy gonosz varázsló pálcájával bűvös kört húzott volna a hegyek körül.

Alagút. Karesz mélyet szippantott a sötét levegőből, de a sötét csak a szemének jelentett enyhéséget, a tüdejének nem. Bent forró és poshadt volt a levegő.

Kiértek az alagútból. Karesz csodálkozva látta, hogy néhány méterrel az út mellett egy patak fölfelé folyik. A sekély mederben látni lehetett a simára koptatott kavicsokat, amelyek között ugrándoizva igyekezett a víz az autó után.

Karesz csodálkozva fordult Veszelinhez, de észrevette, hogy az autó csak zihálva, erőlködve, szinte lépésben halad.

– Optikai csalódás. Más nem lehet. A víz soha nem folyik fölfelé. Most sem, csak én látom úgy. Az út meredekebben emelkedik, mint amilyen a patak medrének lejtése...

A fiú megnyugodott. Újabb alagút következett. Aztán egy harmadik és egy negyedik, Öcsi szüntelenül lelkendezett, Veszelin pedig Karesz kalandjai felől érdeklődött.

A fiú egy darabig azt latolgatta magában, hogy elhallgatja Veszelin előtt a doboz ügyét. Végül győzött az állampolgári kötelességérzet.

„Ha Veszelin nem jön, akkor mindenképpen követem a Sebhelyest. Ő azonban megjött, a Sebhelyesnek pedig nyoma veszett. Lehet, hogy abban a dobozban fontos dolgok vannak, talán aranyat csempészik, talán kábítószer. Olvastam már ilyesmiről. Veszelin biztosan tudja, kinek kell jelenteni az esetet.”

Mire a fiú a történet végére ért, meg is érkeztek Várnába. Nem sokkal múlt el dél. A nap a fejük felett lebegett, és az egész vidék vibrált, úszott a remegő, forró levegőben.

– Még szerencse, hogy autóval megyünk – mondta Karesz.

A nyomozó szeretettel paskolta meg a nyitott kocsi oldalát.

– Nem is szoktam vonaton járni. Legfeljebb repülőgéppel...

– Te már ültél repülőgépen?

– Néhányszor... Civilben ugyanis ejtóernyős vagyok.

Karesz ettől a pillanattól kezdve leplezetlenül csodálta a nyomozót.

– Nahát! És erről Lilja egy szót sem szólt!

A hátsó ülésen Öcsi új dalba kezdett. Valószínűleg győzelmi indulónak szánta, de inkább siratóénekekhez hasonlított.

– A tenger! – kiabálta, és felállt a kocsiban.

– Ülsz le rögtön! – nyomta le Veszelin Öcsit az ülésre. – Ez még nem a tenger. Csak egy tó.

A tó mellett merészen elkanyarodott az út, és az autó máris hepehupás, macskakövés utcácskába fordult be.

– Ez a régi Várna – magyarázta Veszelin. – Egyszer még körülnéznünk itt is, de most nincsen időnk. Megebédelünk, és megnézzük az Akváriumot, de aztán igyekeznünk kell, nehogy Lilja kikaparja a szememet.

A vendéglő lent volt a parton. Az igazi tenger partján.

Öcsi megállt a parti sétányon. Gyökeret vert a lába, nem mozdult, csak bámulta az éggel összemosódó, végtelen nagy vizet. Nézte a kikötőt, a móló mellett álldogáló tarkabarka hajókat, a széltől, a sós tengeri levegőtől tisztára mart, rideg világítótornyot és a nyüzsgő, feketére sült embertömeget a strand homokján.

– Megnézzük még, csak most gyere enni – ráncigálta meg a gyerek karját a tiszt, aztán észrevette, hogy Karesz is éppen olyan mozdulatlanul, döbbenetben áll olt, mint Öcsi.

– Mi van ezen olyan érdekes? – akarta kérdezni Veszelin, és akkor hirtelen ő is olyannak látta a partot, ahogyan csak egy friss, idegen szem szokta látni.

„Érdekes – tűnődött el –, még soha nem vettem észre, hogy milyen szép ez a sétány. Amikor gyerek voltam, itt csak por és szemét volt. Hogy megváltozott azóta! És a kikötő! Csak azt tudom, hogy szeretem. Megszoktam már a nyüzsgést, a hajókürtök vontatott bugását, a hajócsavar okozta tajtékot, a szűnni nem akaró viharokat, amikor a szél böszülten hajigálja a nedves felhőrongyokat az öblön át, a nyár melegét, amikor megáll a levegő, mint ma is. Nekik persze minden új. Minden izgalmas.”

Ebédre birkapörkölt volt.

– Hogy ízlik a liba? – tudakolta Karesz kajánul Öcsitől. Öcsi teli szájjal válaszolt:

– Naon ó.

– Ezt úgy hívják, hogy kegyes csalás. Nem mondhatom meg neki, hogy birka, mert akkor *ez a birka* a végén még nem eszi meg.

Veszelin elismerően rázta meg a fejét. Talpraesett munkatárs ez a magyar gyerek. Öcsi közben a második tányérhoz kezdett hozzá. Szegény mit sem értett az orosz–bolgár keverék nyelven folyó beszélgetésből.

– Már régen meg akartam kérdezni, mondd csak, Veszelin: miért rázzák a fejüket a bolgárok, ha igent mondanak, és miért bólintanak, ha tagadnak?

A bolgár megvakarta a fejét.

– Hát tudod, Magyarországon százötven évig voltak a törökök. Nálunk ötszáz évig voltak. Ennyi idő alatt ráragad ez emberre egy-két szokás. A keleti népek pedig így rázzák a fejüket. Egyébként nincsen benne semmi furcsa. Ha valami nem tetszik neked, ha valamitől megijedsz, akaratlanul is hátrahökölsz. Ebből a hátrahökölésből alakult ki a bólogatás. Az már csak logikus, hogy az igenlés ellenkező irányú fejmozgást igényel, nem?

Az önkiszolgáló vendéglőben hatalmas csavar forgatta sikertelenül a levegőt. Karesz karja odatapadt az asztalhoz. Rengetegen voltak a teremben. Szemmel láthatóan külföldiek. Börnadrágos németek, gyors beszédű olaszok és franciák és még sok másféle tülekedő

nemzetiség. Az ételek nevét öt nyelven is kiírták.

– Hova megyünk innen? – érdeklődött a fiú.

– A Tengerészeti Múzeumba és az Akváriumba.

Öcsi hátradőlt székén, és nagyot fúj.

– Felőlem mehetünk. Mindig rátok kell várni.

Körmével fogát kezdte piszkálni, majd ragyogó reflexszel bukott az asztal alá. Karesz már csak az üres levegőt találta el.

– Na, megmondalak! – méltatlankodott az asztal alól.

– Majd én mondalak meg téged! Hányszor mondta anyu, hogy ne turkálj koszos kezeddél a szádban!

– Nem is koszos, megmostam!

Veszelin előhalászta Öcsit.

– Hajde, hajde! Lemaradunk az utolsó ítéletről is.

– Te Karesz, mi az a „hajde”? – susogta Öcsi Karesz fülébe, miközben a Tengerészeti Múzeum hűvös lépcsőin igyekeztek fölfelé. – Valami nő vagy cukrozott napraforgó?

Öcsi őszinte örömet szerzett bátyjának. Öcsi általában nem szerette, ha kioktatják, Karesz bő lére eresztett magyarázataitól pedig irtózott. És most itt volt az alkalom, sőt Öcsi maga kérte meg.

Próbáltál már hatalmas márványlépcsőn fölfelé menve ünnepélyes előadást tartani? Nem is túl nagyképuen. Csak egy kicsit. Mert Karesz megpróbálta.

– A „hajde” indulatszó, és annyit jelent magyarul: gyerünk, mozgás! A „Hayde” ipszilonnal, török női név. Az az ízé, amiről említést tenni méltóztatnál, a „halvé...”

Sajnos, Öcsi ezt már nem hallotta. Éppen egy polippal barátkozott. A polip bizalmatlanul nézte Öcsit, és a világért sem mozdult volna. Igaz, a preparált múzeumi állatok ritkán szoktak hevesebb mozdulatokat tenni, és meglehetősen érzéketlenül viszonzják a látogatók érdeklődését.

– Nagyobb nincs?

Ezt persze Öcsi kérdezte.

– Jellemző! – sziszegte oda Karesz. – Egy másfél méteres szörnyeteg már nem is jó neki. Mi vagy te, Nemo kapitány?

A poliptól és a tengerfenéktől csak egy vékony, fakult, bordó színű kötél választotta el a látogatókat. A polip mögött egy elsüllyedt hajó hevert. Előtte egy bűvár dolgozott, számba véve a talált kincseket. Semmi sem sejtett a fenyegető veszedelemből.

– Kincsesláda! Igazánda! – motyogta Öcsi elragadtatva.

– Egy ilyen ládikát nekem is... – kezdte Karesz. de elharapta a mondat végét. Miért izgatná Öcsit ilyen reménytelen, kilátástalan dolgokkal?

– Ez a hajó a múlt század közepén süllyedt el. A bűvárruhát a világháborúban is használták. – Veszelin figyelmes idegenvezetőnek bizonyult. – Nem akartok megnézni egy igazi kormányfülkét? Alig pár éve szerelték le.

Múzeumban csak nézni szabad. Hozzáérni semmihez sem illik. Ebbe az igazi kormányfülkébe azonban mindenki beléphetett, és megengedték azt is, hogy kipróbálja a kormánykereket. Karesz egypár pillanatra rettenetesen kapottnak képzelte magát, keményen fogta pácolt, barna kereket, szemét le nem vette volna a kompaszról. Az iránytű nem mozdult, ez nem is csoda, hiszen maga Vári Károly állt a kormánynál, dacolva a hullámveréssel és a csalóka széllal.

Aztán Öcsi megkondította a harangot, és a látóhatár viharfelhőkkel terhes szürkésége visszaváltozott a múzeum szürke falává, a kapitány pedig visszavodult közönséges látogatóvá.

– Élő polip nincs?

Öcsit a holt tárgyak kevésbé elégítették ki.

– A sarkon túl van az Akvárium. Úgy emlékszem, van polip is.

Öcsi belekapaszkodott Veszelin kezébe. Átballagtak egy fasoron, és már ott is álltak a várniaiak furcsa állatkertje előtt. Ebben az állatkertben nagy kirakatok helyettesítik a ketrecek, és a hatalmas kirakatüvegek mögött ott a tenger. Nem az egész. Csak néhány hektónyi. Hegyes pofájú ragadozók, félnék, biggyedt ajkú pérók, tokok úszkálnak éltető közegükben, persze nem együtt, hanem fajtánként különválasztva.

Az egyik medencében óriás tengeri teknős kortyolgatta a levegőt. Alatta a homokon nagy testű hal hevert a hátán. Körülötte véres volt a víz. A teknős csapott egyet a farkával, aztán lebukott. A lusta állat hihetetlen gyorsan rácsapott a halra, és beleharapott a gerincébe.

Öcsi felszisszent. A hal kínjában és halálfélelmében nagyokat dobott magán, körülötte felkavarodott a homok. Támadója lassú tempókkal körözött fölötte, könnyörtelen némasággal bámulta áldozatát.

Öcsi méltatlankodott:

– Miért engedik? Hiszen megeszi! Hát nincs itt ór?

Veszelin széttárta karját.

– Persze hogy hagyják, hiszen így etetik. Az a teknős már nagyon öreg – mondta a kicsinek Karesz tolmácsolásával. – Megvan vagy kétszáz éves. És nagyon finnyás. Csak olyan halat hajlandó megenni, amit maga ejtett el.

– Micsoda kegyetlenség! – fűjt dühösen Öcsi.

– Igaz, nem szép látvány – ismerte el Veszelin. – Jobb is, ha továbbmegyünk. A természeti törvényekbe azonban bele kell nyugodnunk. A teknős megeszi a nagy halat, a nagy hal a kicsit, a kicsi a csigát, a csiga a moszatot.

– Hát a teknőst? Azt nem eszik meg? – kezdett szemtelenkedni Öcsi. Veszelin azonban komoly maradt.

– Majd valamelyik nap szólok Elin bátyónak, hogy főzessen ebédre teknősbékalevest. Meglátod, nagyon finom.

Othagyták az öreg hullót, „aki” újabb támadásra készült. A felszínen kidugta fejét, ismét a levegőt kortyolgatta, hogy utána sebesen alámerülve rácsapjon a vergődő, agonizáló zsákmányra.

– Már csak az hiányzik – morogta csendesen, inkább csak magának Öcsi –, hogy valaki énrám jelentse be az igényét. Ebéd céljából...

A következő vitrin üvegé mögött lepényhalak borzolták föl lomha csapásokkal a homokot. Ha egy ilyen hal elpihen a tenger fenekén, kékesbarna háta alig púpozódik fel, nem nagyon lehet megkülönböztetni az iszaptól. Ha szembetalálkozol vele, azt hiszed, ártalmatlan, mulatságos, kissé ügyefogyott jószág. Ha fölötted úszik el, kidülledt szeme, gonosz, harapós szája, sötéten árnyékot vető lebernyege azonban könnyen megijeszt. És ha hozzád ér a csend világának rút krampusza, az ördögrája, akkor megtudod, hogy van okod az ijedségre.

– Még egy felnőttet is elkábít – magyarázta Veszelin.

– Akkorát tud ütni?

– Igen, de nem az uszonyával vagy a farkával, hanem a benne fölhalmozódott elektromossággal. Egv ilyen hal egy kész villanyerőmű.

A két gyerek némán nézte a halat. Az ördögrája szembefordult velük. Gonosz, rezzenéstelen tekintettel nézte a két gyereket.

Köztük volt a vastag, törhetetlen üveg.

Karesz visszafojtotta a lélegzetét. A rája mintha csak rá lenne kíváncsi. És valahonnan nagyon ismerős volt ez a harapós száj, ezek a merev, kegyetlen szemek.

A Sebhelyes!

Ott bent a sós vízben, ott lebegett összezsugorodva, és nézte Kareszt.

A fiú megdörzsölte a szemét.

A hal csapott egyet az uszonyával, és odébb libbent.

A Sebhelyes azonban ott maradt.

És Karesz rájött, hogy a Sebhelyesnek a kirakatüvegen tükröződő arcával néz farkasszemet.

Megfordult.

Egy sikoltás. Nem, nem történt semmi helyrehozhatatlan.

– Jaj! Nem tud vigyázni? Az új cipőm!

Idősebb nő méltatlankodott hangosan, mert a Sebhelyes félrelökösve az embereket, keresztülfurakodott a kirakatok között a szűk folyosón. Már el is tűnt a kanyarban.

– Veszelin! Nézd! Ő az! Ott!

Karesz fölöcsúdott.

– Veszelin! – kiáltotta. – Veszelin! Nézd! Ő az! Ott!

Veszelin azonnal megértette, hogy miről van szó. Egyetlen lépéssel ott termett a sápítózó asszony mellett, majd bocsánatkérést mormogva félresöpörte az útból, és már ő is eltűnt a folyosó szöglete mögött.

Karesz fölviillanyozva nyargalt utána.

„Kíváncsi vagyok, hány másodperc alatt futja le a százat. Nagy a rajtsebessége” – állapította meg elismerően.

Öcsi egyedül maradt a hallal, de már nem érdekelte a rája. Nagy-nagy szomorúság kerítette a hatalmába. Hihetetlenül szerencsétlenség érezte magát. Egyetlen nap már a harmadik buliból maradt ki. Először is a merénylet. Még jó, hogy Karesz legalább útközben kegyeskedett elmesélni. Aztán a vonat kisiklása. Azt is átaludta. És most megint történt valami, nem tudja, hogy mi, mert csak ezt a bamba dögöt bámulta, és most tessék...

Szégyen ide, szégyen oda, Öcsi sírva fakadt. Egy könny végiggördült szeplős orrán, egy pillanatig függve maradt, majd lecsöppent. Öcsi fölhúzta az orrát, tehetetlen dühével ráütött az üvegre.

– Teee!...

A hal szenvtelenül odébb húzódott, aztán gúnyosan tovább nézte Öcsit.

A folyosón még nem tért vissza a múzeumok megszokott nyugalma. A nő, akinek lábán végiggázolt a Sebhelyes, sziszegve tapogatta a fájós helyet. Izgatott férfiak sebes mozdulatokkal magyaráztak egymásnak, hangosan és egyszerre beszéltek. Mászt talán mulattatott volna ez a külső szemlélőnek komikus jelenet. Ezek az emberek, talán mert szintén déli országban élnek, ugyanúgy viselkedtek, mint egy olasz film hősei. Öcsi azonban maga is hőse volt ennek a jelenetnek, igaz, őszintén szenvedő részese.

Öcsi sírt, és ez a sírás pillanatok alatt rá irányította a közfigyelmet. Részvevő arccal köréje gyűltek a méltatlankodók, és egymást túlkiabálva kezelték ápolgatni a szemlátomást megszeppent gyereket. Öcsi máskor élvezte volna a helyzetet, ám most sokkal jobban bántotta mindaz, amiből kimaradt. Ezért eléggé udvariatlanul otthagya a vigasztalására összeverődött kisebb tömeget, és Kareszék után indult.

Az Akvárium tulajdonképpen csak három nagyobb szobából és egy folyosóból áll. A középső szobát kerengőnek képezték ki: bármerről is indul el az ember, nemsokára ugyanarra a helyre ér vissza. Így aztán Öcsi sem tévedt el a halvilág sikátoraiban, csakhamar ismét ott állt az alacsony kötélkorlátnál, amely a pénztár mellett a bejáratot és a kijáratot egymástól elválasztotta.

Leszaladt a lépcsőkön, és az Akvárium kis kertjében balra fordult. Az utcai kapunál azonban három irányban is továbbindulhatott. Öcsi morcosan megállt. Életében először kénytelen volt

tétlenül várakozni. Az ismeretlen városban, ahol még csak meg sem tudja értetni magát, semmi értelme sem volt annak, hogy vaktában nekieredjen.

Nem kellett sokáig egyedül szomorkodnia. Pár perc múlva a Tengerészeti Múzeum felől megjelent Karesz. Ő sem volt sokkal jobb kedvében. Eltűnt a Sebhelyes, és nyoma veszett Veszelinnek is. A hadnagynak nemcsak a rajtsebessége volt nagy.

Öcsit mintha felvidította volna bátyja levertsége.

– Azt hiszed, tudom, hogy mi történt?

És Karesz – lehet, hogy unalmában vagy mérgében – elmesélte a rejtélyes doboz történetét is.

– Én azt hiszem, hogy a miatt a doboz miatt történt az egész. Már mint hogy elaltatott engem. Téged bezzeg bem kell elaltatni! Még felébreszteni is alig lehet.

– De mi lehet abban a dobozban? – érdeklődött izgatottan Öcsi. – Nem mondta meg neked?

– Kicsoda? A Sebhelyes?

– Dehogyan! Veszelin.

– Veszelin nem mondott róla semmit. Honnan is tudhatná? Szerintem valami kincs lehet benne. Arany, ékszerek meg minden.

– De jó lenne megtalálni! – ábrándozott Öcsi. – Azt olvastam, hogy a megtaláló jutalmul megkapja a kincs felét.

– Hát ha a felét nem is – vélte Karesz –, azért jócskán kapnánk belőle. És egészen biztosan megírnák az újságok is. A dagadt Keszenceit azonnal felére fogyasztaná az irigység.

– Azt meghiszem!

Öcsi szeplős arca egyszeriben felderült. Rendkívül mulatságos volt elképzelni Karesz teltkarcsú osztálytársát felére fogva, virgácsvékonyan, lötyögő ruhákban.

A nap mintha megnőtt volna. Vörösen és legalább kétszer akkorán kíváncsiskodott az utca túlsó végén. Végigtekintett a házak között, megszemlélte, hogy a fák a szokott sorban állanak-e. Úgy látszik, mindent rendben találhatott, mert elégedetten bújt el a távoli, kékes ködben remegő hegyek mögé. Az utca szinte varázsütésre megtelt. Sétálgató, fecsegő férfiak és nők, egymás kezét elmélyülten szorongató párok andalogtak végig a kopott köveken a parti sétány felé. A tengeren elbődült egy hajó kürtje, a csordában hazatérő tehének szottak így bögni alkonyatkor. A kikötő kilátótornyában felvillant a fény, a reflektor sugara kitartóan pásztázta végig körben a partokat.

Aztán Veszelin is megjelent. Arca nem mutatott se ni elégedetlenséget, sem örömet. Anélkül, hogy magyarázkodott volna, karon fogta a két gyereket, és szelíden az utca túlsó oldalán várakozó kocsifelé tuszkolta őket.

– Na gyerekek! Éppen elég időt veszítettünk.

Galatáig már nem történt semmi különös. Nem telt egy fél órába sem, és az este megsűrűsödött árnyai között a kocsifaluba ért. Útközben Veszelin szórakozottan ismertette a látnivalókat, de látszott rajta, hogy az esze másutt jár.

– Galata a Várnai-öböl déli bejáratánál fekszik, szemben a várossal és a kikötővel. Amerre most keresztülhaladunk, Aszparuhovo, Várna egyik elővárosa, olyanféle, mint Kispest vagy Pestlőrinc. Itt van egyébként Bulgária egyik legnagyobb ruházati üzeme, a Május 1. Textilgyár.

Karesz nem sokáig bírta ki és megkérdezte:

– A Sebhelyes?

– Eltűnt. Sajnos. Vagy szerencsére. Mindenesetre most már nem a mi dolgunk foglalkozni vele.

Galata első pillantásra olyan, mint egy fióküldőhely. Sokan vannak, akik inkább idejönnek nyaralni, és nem a zsúfolt városba. A tenger itt is ugyanolyan sós. Igaz, éjszakai mulatók nincsenek, de aki a magányt és a csapkodó tenger morajlásában a halászok messze hangzó, elnyúló kiáltását jobban kedveli az elektronikus zeneszerszámok hangjánál, aki jobban szereti a

magányos sétákat egy-egy kiadós táncmulatságnál.

A Galatai-fokon túl már a halászkok birodalma kezdődik. Ez már nem az öböl, itt a partról már a nyílt tengerre látni. Nappal. Mert amikor Veszelin a két gyerekkel megérkezett, már este volt, a tenger pedig sötét és mozdulatlan. A hold ezen az éjszakán felhők mögé bújt.

A parton és a magasba szaladó hegyoldalon, mint fecskéfészkek, torlódtak egymásra a halászkok házai. Nem kunyhók voltak ezek, hanem emeletes épületek. A kőből rakott földszint fölött merészen, erkély módjára ugranak ki a nagy gonddal fából faragott emeletek. Mint díszes, berakott furnérborítás egy hatalmas díszdobozon, olyanok ezek a szerkezetek a házacskákon.

Karesz ezt még az utcai lámpák gyér fényében is észrevette, és rögtön el is határozta, hogy másnap alaposan szemügyre veszi az építkezési stílust.

Sokat gondolkodni azonban nem maradt ideje. Az egyik kapuban ismerős alak állt.

Lilja.

V. FEJEZET

Ismét egy részlet Veszelin Ivanov hadnagy naplójából

Számomra félelmetes mindaz, ami történik. Ez minden hírszerzői gyakorlat megcsúfolása. Hacsak nem a kétségbeesés és a fejvesztettség következménye.

Az már biztos, hogy Karesz támadója, aki valószínűleg Krummal azonos, itt van Várnában. Az is biztos, hogy ezek után már nem fog nyíltan mutatkozni. Tudja, hogy az egész rendőri apparátust mozgósították ellene.

Mit kereshetett az Akváriumban? Talán találkozója lehetett ott valakivel? Nagy kár, hogy Karesz nem szólt nekem azonnal, amikor meglátta ezt a fickót. Akkor észrevétlenül is megfigyelhettük volna. Most már rendkívül nehéz lesz megtalálnunk azokat, akikhez jött.

Ez az ember szemlátomást főlöslégesen vállal nagy kockázatot. Tehát komoly oka lehet rá.

Ez volt egyébként Todorov alezredes elvtárs véleménye is. Amikor Krum után szaladtam, nem volt más választásom. Mától kezdve nyíltan megy a játék. Ha fölismerjük, azonnal el kell fogni. És legalább futólag én is megnéztem magamnak. Szó szerint futólag. A sétányon azonban nyoma veszett.

Az alezredessel megbeszéltük a teendőket. Én egyelőre a gyerekekkel maradok, de tartom a kapcsolatot a kollégákkal. Két nyomozó kijön hozzánk a faluba, valamelyik házban szállást bérelnek ki. Mit lehet tudni? Nem árt az elővigyázatosság. Mindenesetre ügyelni kell a két magyarra.

VI. FEJEZET

Éjjeli és nappali kísértetek

Öcsi az éjjel álmában a bolgárok nemzeti táncát, a hórót járta. Furcsa tánc volt. Ember formájú ételkülönlegességek fogták a kezét, és vadul rángatták jobbra-balra a tánc ritmusára. A kebabcse gonoszán rávigyorgott, és húzta egyre húzta a kezét. A kis kolbászdarabkák illatos meleget árasztottak, és ez az illat összekeveredett az uborkaleves nyers hűvösségével. Egy nagy dob kegyetlen állhatatossággal verte az ütemet, és Öcsi mindig eltévesztette a lépést. Ha jobbra rántották, akkor is balra lépett, ha balra húzták, jobbra botlott a lába, és ettől a zötykölődéstől összerázódott a gyomra, meleg téglák keltek harcra benne, amelyek olajos tengeren úsztak, és viharos szél csapkodta őket egymáshoz. Szemben egy rántott hal nevetett gúnyosan. Öcsi mozdulatait utánozta, miközben kacéran körülrakta magát paradicsomsalátával.

Különben is feltűnően sok paradicsomszelet volt arrafelé.

A vacsora Karesznak is ízlett. Szerencsére egy felnőtt férfi tapasztaltságával valamivel kevesebbet evett öccsénél, így mély, nyugodt, álomtalan álomba zuhant. Nem zavarta a tengerről hazaérkező motoros bárka rosszkedvű dohogása.

A lég néma utasai, a méltóságteljes felhőkaravánok elvitorláztak az égen, és a hold barátságosan megkezdte sétáját a fecskéváros tetői fölött. Fénye bevilágította a szobát, és beüzüstözte az alvó gyerek fejét. Karesz sötét túskehaja igencsak romantikus látványt nyújtott a dagadozó fehér párnák között, de a fiút ez nem érdekelte, nem ébresztette fel még Öcsi bűnbánó nyögdecslése sem.

A szomszéd szobában Lilja aludt.

A fekete copfos kislány tavaly óta nagyot nőtt. Karesz tudta magáról, hogy ő már felnőtt, de ezt mások még nemigen akarták észrevenni. Lilja azonban valóban nagylány lett. Már kérése is akadt. Ennek a lánykérésnek értékét kissé csökkenteti az, hogy a faluba érkezésének napján történt, tegnapelőtt, amikor Milo, a szomszéd fia betoppant, mert egy hálót akart kölcsönkérni Elin bátyótól.

A fiú húszéves volt és fekete, mint aki Kenyában látta meg a napvilágot. Kamaszkorától járta már a tengert, tenyerén kettős hegyvonulatként húzódott végig a kéreg. A kötélhúzás nyoma. Bőre alatt könnyedén ugráltak az izmok, minden különösebb edzés nélkül bekerülhetett volna egy férfiszépségverseny döntőjébe. Milo ezt nagyon jól tudta, és vidáman villogtatta fogát, akár volt rá alkalma, akár nem.

Elin bátyó nagyot nevetett, amikor lapátkezű szomszédja óvatosan összezsúcsorított szájáig emelte Lilja kezét, egy csókfélét lehelt rá, pontosan úgy, ahogyan ezt egy szélesváznú színes kalandfilmben látta, majd minden teketória nélkül meg is kérte a kislány kezét.

– Én neked adom, de gondolom, a szülei is beleszólnak azért. Meg aztán várnod is kell vagy négy évet az esküvővel.

Lilja aludt. Keskeny vágású, zöldesszürke szemét betakarták a hosszú, seprűs szempillák. Sűrű szemöldökét kissé összeráncolta, majd kisimult az arca, és enyhén duzzadt szája szögletében két apró gödröcske jelent meg.

A takarót csak hónaljáig húzta fel, izmos, kerek vállán látszott, hogy a kislány szeret sportolni. Bőrét sötétre égette a déli nap.

Az este, amikor Kareszék megérkeztek, Lilja félrevonta a fiút, és egy különös szerkezetet mutatott meg neki. A különös eszköz két sárgára festett és egymáshoz kapcsolt hengerből állt. A

két henger olyan volt, mint két nagyra nőtt autószfionpatron. Az egyikén egy nyomásmérő óra volt, a másíkról egy cső lógott le, talán félméternyi – hasonlított a gázálarok vezetékéhez –, a végén egy kis csutóra fityegett. A körülbelül nyolcvan centiméter hosszú hengereken hevederek is voltak.

Karesz tágra nyitotta a szemét.

– Nem tudod, mi ez? – Lilja két gumiuszonyt és egy motoroszemüvegfélét halászott elő a sarokból.

– Békaember-felszerelés! – örült meg Karesz. – Nahát! A tiéd?

– Veszeliné. De van még egy. És ha holnap jó idő lesz, akkor ki is próbálhatjuk.

Lilja nem, először vette fel a könnyűbúvárok légzőkészülékét, az aqualungot. Bátyja a bolgár békaemberek országos bajnokságán előkelő helyezést szerzett csapatával együtt. Lilját már régen beavatta a víz alatti élet titkaiba és szabályaiba. Először fordult elő azonban, hogy Lilja Veszelin nélkül készült tengerre szállni, sőt még egy újoncot is tanulásra akart fogni.

A tengeren kora reggel csend van. Hajnalban eláll a szél, a hullámok szüntelen dübörgése is megszűnik. Az öböl védettebb tükreén sirályok gubbasztanak. Mozdulatlanul ülnek a vízen, fel-alá himbálóznak, ahogyan a rengeteg nagy folyadék meg-megmozdul alattuk. Először zöldes az ég alja, csak a tenger marad szürkével kevert sötétkék. Aztán egyre világosabb lesz, már meg lehet különböztetni a homályból előbukkanó hajókat; valahol a végtelenben sárgulni kezd a látóhatár, majd egy kis piros pont tűnik fel a sárga koszorú közepén, gyorsan növekszik, rózsaszín küllők szaladnak föl az égen, amelyek bíborba vonnak minden felhőt, kószán tovaszállót az ég alján; előbukkan a nap, a veszteglő hajók árnyékot vetnek, s ez az árnyék a partig ér.

Fölébrednek a hajók, és fölébrednek a sirályok. Megszólalnak a kürtök, bűgásuk fölrebbenti a szárnyasokat, és amikor azok lomha csapásokkal, tollászkodva vagy berzenkedve, meg-megrázva magukat, a levegőbe emelkednek, megmozdul a levegő is, mintha a madarak kavarták volna föl a szelet.

A tenger istene nagyot rúg lábával, s az első hullámok tajtékot vetve a parti homokra futnak.

Távoli dübörgés, sustorgás és morajlás, a sirályok vijjogása – ez már a nappal.

Lilja ébredt elsőnek, de még a fogát sem mosta meg, Karesz is kidugta fejét az ajtón.

– Szia! – vigyorgott barátságosan a lányra.

– Ia... grrr... blu-blu-blu... pfu... – Lilja kiöblítette a poharat, és ránevetett a fiúra. – Igyekezz, nehogy Öcsi is felébredjen, mert biztosan megsértődik ha nem visszük magunkkal.

Ocsinak mondta az Öcsit, hiszen a bolgár nyelvben nincsen „ö” hang. Ez aztán bolgárnak is, magyarnak is egyaránt mulatságosan hangzott. „Ocsi” ugyanis bolgárul ennyit tesz: „szemek”. Ez a név illetett legkevésbé Öcsire. Gyakrabban nevezték szemtelennek.

(Most persze bárki megkérdezheti: hogyhogy nem ejtik ki az ö hangot a bolgárok, amikor ebben a könyvben alig találni olyan bolgár szót, amelyikben ne szerepelne az ö betű? Bevallom, ez esetben én csaltam egy kicsit. Ö ugyanis valóban nincs a bolgár magánhangzók között. Van azonban egy olyan, amelyik egyetlen más nyelvben sincs meg rajta kívül. Ez a középső nyelvállású, ajakkerekítés nélküli mély magánhangzó. Betűjele az oroszról ismert keményjel, a ъ. A világ összes turistakalauzának szerkesztője zavarba jön, ha a saját nyelvére kell átkottáznia. Leggyakrabban *a*-nak írják. Ismét mások a latin betűs átírásban a háztetős ékezetű *i*-vel, az *î*-vel jelölik. És ha lusta a szedő, vagy hiányzik a szedőszekrényből ez a betű, egyszerűen az *i*-vel helyettesíti, ami mindenképpen a legrosszabb megoldás. Én azért használtam az *ö*-t, mert hangzásban – az én fülem számára ehhez áll *közel*. Ismétlem, ez nem jelenti azt, hogy valódi magyar *ö*-nek is ejtjük. Ha valaki kíváncsi az eredeti hangszínrre, mondjon hangosan egy szép hosszú *ó*-t, és közben két ujjával húzza szét a szája szögletét. Csúnya zörejeket fog hallani, mégis

ez fogja megközelíteni az igazit. Sok szerencsét!)

– Mi van velem? – érdeklődött Öcsi borzasan az ajtóban. Az éjszakai tánc, és a téglák ütközete a meleg olajtengeren, némileg megviselte, de a hallása viharvert állapot ellenére is kitűnő maradt.

A „nagyok” kezében ott volt a letagadhatatlan bűnjel, hiába küldték Öcsit sétáim, játszani, teknősbékát fogni a hegyekbe, egészen a partig nem lehetett lerázni. Végül Lilja megígérte, hogy másnap Öcsit is megtanítja bűvárnakodni.

A kislány, mint egy hátizsákot, magára vette az oxigéntartályt. Ellenőrizte a nyomásmérő működését, fölvette a homokról a két uszonytalpat, és kezében lóbálva begázolt a vízbe. Karesz követte. Amikor már derékig ért a víz, Lilja benedvesítette a két uszonyt, és fölhúzta, mintha csak a papucsába bújt volna bele. Ez a művelet Karesznak kissé nehezebben ment, kétszer is fölborult az erősödő hullámverésben. Nyelt egypár korty vizet, és kellemetlen, émelyítő ízeket érzett. A tenger nemcsak sós. Úgy vette észre, keserű is, Lilja közben nagyot köpött a bűvárszemüveg belső részébe, ujjával óvatosan bemázolta a nyállal az üveget,

– Hát te meg mi a csudát csinálsz?

– Hogy be ne párásodjék. Van erre egy speciális kenőcs is, így azonban egyszerűbb. – Lilja egy pillanatra megmerítette a maszkot a vízben, s gondosan a fejére húzta. A gumi álarc csak száját hagyta szabadon, orra és szeme az üveg mögött látszott.

Karesz még intett egyet a parton búslakodó Öcsinek, aztán lebukott a víz alá, és követte Lilját.

A csutora ízetlen gumija zavarta ugyan az első pillanatokban, azonban hamarosan megfeledkezett róla. Mint akit egy hatalmas akváriumba ejtettek bele. Tíz-tizenkét méterre is ellátott. A homok egy darabig ott kavargott a szeme előtt, de a fenék hirtelen mélyült, és Karesz körül csak a tiszta, mély, zöld víz volt. Közvetlenül előtte egy ezüstös gyöngysor lebegett. Lilja oxigénpalackjából szálltak fel az elhasznált levegő buborékjai. Az apró gömböcskék sebesen emelkedtek magasba, és eltűntek fent a mennyezetben, amely mozgott, hullámzott, és zöldessárga fényt szórt a mélység lakóira. Lilja lába egyenletes ütemben kelepelt. A lány maga elé nyújtotta kezét, nem is mozdította, csak kormányozott vele. Karesz igyekezett átvenni ritmusát. Észrevette, hogy nem akkor halad előre gyorsan, ha fűgében mozgatja lábait, hanem akkor, ha erősebbek, erőteljesebbek mozdulatai. Úgy érezte, Lilja csak egy karnyújtásnyira van tőle. A csend világa azonban csalóka. Meg kell szokni a távolságokat és az arányokat. Minden közelibbnek látszik, mint amennyire a valóságban van.

Azt mondják, hogy a tengerek mélyén nagyobb a zaj, mint egy világvárosban. Ultrahangos felvevőkészülékek még a halak – emberi fül számára föl nem fogható – hangját, „beszélgetését” is rögzítették. Morgás, pettyegés, siránkozó nyögdécselés, sikoltozás kavarnak a sűrű, nehéz vizekben. Kareszen azonban nem volt különleges érzékelőkészülék, nem hallott mást, csak a nyomasztó csöndet és füle percegését.

A fürdőzők, parti strandolók soha nem találkoznak a halakkal. Legfeljebb akkor, ha egy cápát hajt arra a kíváncsiság. Itt a mélyben szinte nyüzsögnek a különféle élőlények. Karesz nem tudta a nevüket, pedig egyik-másik igazán barátságosan viselkedett. Arasznyi nagyságú, kékesszürke színű halak csordája legelészett a gyerekek előtt. Lilja közük úszott; az állatok kelletlenül, de nem ijedten libbentek odébb, aztán közömbösen bámultak a két furcsa betolakodóra. Egy jól megtermett pontyféle kíváncsian Karesz felé közeledett, jókedvű vadászgépként megkerülte a fiút, egy jó darabig követte is, csak akkor maradt le, amikor Lilja egészen a fövényig ereszkedett le. A homok mintha egy pillanatra fölborzolódott volna, aztán minden elsimult Karesz ujjával végigszántott a tenger fenekén, horgonyként akart megkapaszkodni benne. Sehogyan sem sikerült. Kaparászó keze rögtön visszalökte az ellenkező irányba.

„Aha! Rémlik valami a fizikából. Erő meg ellenerő. Sugárhajtású vadászgépek.”

Karesz visszaemlékezéseit a fizikaórán tanultakra váratlan esemény szakította félbe. A homok megmozdult, kicsúszott Karesz kezéből, és elúszott. Tányérnyi lepényhalak bújtak meg a fenéken, hátuk színe teljesen egybeolvadt környezetükkel. Csak figyelmesen csillogó szemük árulta el, hogy élőlények. A fiú ijedten kapta vissza a kezét.

„Tengeri macskák. Az ördöggrája rokonai.”

Érdekes, hogy itt lent csaknem olyan világos volt, mint közvetlenül a felszín alatt. A napfény keresztülment a sötét vízrétegen, és visszaverődött a homokról. Lilja közben megfordult, és Karesz felé úszott. Megkopogtatta a fiú maszkjának üveglapját. A lány arca egészen elformátlanodott. Karesz tudta, hogy ebben nincsen semmi rendkívüli, csak az üveg torzítása miatt látja így. Lilja még egyszer megkopogtatta az üveget, és intett a fiúnak: csináld utánam! Levetette maszkját, a csutorát is kiengedte szájából. Így üldögélt víz-lélegzettel néhány másodpercig, lecsatolta magáról a lélegzőkészüléket, ismét belebújt a hevederekbe, ajkához vitte a cső végét, és egy nagyot szippantott. Fejére illesztette a szemüveget, amely tele volt vízzel. A következő lélegzetvételnél a levegőt orrán keresztül engedte ki. Az elhasznált gáz kiszorította a maszkból a vizet. Karesz megértette, hogy ez az egyszerű, bár számára első pillanatban félelmetes gyakorlat nem fölösleges bravúroskodás. Neki is meg kell tanulnia az aqualung cseréjét, ha messzebbre akar jutni a parti sávnál. Egy kicsit kapkodott, de azért minden sikerült. A légzőcső vége ott volt a keze ügyében, bármikor szívhatott belőle, s ez megnyugtatta. Amikor ismét rajta volt a szemüveg, kifújta a vizet, és tisztán látott, észrevette, hogy Liljával egy kör közepén ül. Köröttük pettyes és csíkos halak rajai lebegtek, csámcsogva bámulták az embergyerekek hancúrozását.

Lilja a csuklójára mutatott, majd fölfelé bökött. A fiú megértette, hogy ideje visszatérni. Öcsi azóta kétségbeesve toporzékolhat a vízparton.

Öcsi azonban nem toporzékol.

Látta, hogy Lilja szájába veszi az aqualung légzőcsővének végét, majd egy nagyobb hullám alá bújik. Karesz visszafordult, tétován kaszált egyet a karjával, és ő is utánozni próbálta a lányt. Mozdulata nem volt szerencsés. Békauszonyos lába jó darabig a levegőben kalimpált, végre egy fehéren futó hullámtaraj elfedte őt is,

– Paccer! A legegyszerűbb dolgokhoz sem ért! – morogta Öcsi, és várt egy darabig, hátha felveti bátyját a víz. A hullámok rendületlenül jöttek, a percek múltak, úgy látszik. Karesznek sikerült megbarátkoznia a víz alatti világgal.

Öcsi egy darabig a homokot turkálta lábujjával. A víz minduntalan elmosta a bonyolult mértani ábrákat, és a kölyök elunta a szórakozást.

A nap még alacsonyan állt, de érezni lehetett, hogy nagy lesz a meleg. Két sirály rikoztovva összecsapott egy zsákmányolt halon. Pár száz méterrel arrébb egy csónak közeledett a parthoz. Halászok ültek benne. Az egyik közülük Elin bátyó volt. Öcsiben új remény támadt, és odanyargalt. Meztelen lábával végigrappolt a nedves, habos homokon, hirtelen támadt jókedvében félrerúgott egy rakás zöld moszatot – vagy talán levelet? Mindenesetre ronda zöldséget vetett ki a hullámverés a partra.

A halászok térdig fölgyúrték nadrágjukat. Hagyták, hogy a csónak a homokra fusson, aztán kiugrottak belőle, és pár métert még kijjebb lódították egy arra görgő hullám hátán. Két nagy kosarat emeltek a partra, tele hallal, és máris készültek visszafordulni. Elin bátyó rövid parancsokat osztogatott, de látszott, hogy ezekre az utasításokra nincs nagy szükség, mindenki érti a dolgát,

– Elin bátyó! Tessék szíves lenni engem is elvinni csónakázni. Kareszék nem vittek magukkal.

A négy halász megállt. A csaknem két méter magas, izmos, hatalmas ember, akiről még ősz haja és barázdált, sós víztől kimart arca ellenére sem lehetett elhinni, hogy már elmúlt

hatvanesztendős, lenézett a gyerekekre. A fürdőruhás, vékony kisgyerek éppen csak az övéig ért. Elin bátyó ugyan nem értett magyarul, a hangsúlyt azonban megértette, és látta a kérést Öcsi szemében. Ezek a szemek most kivételesen nem pimaszul, inkább könnyörögve bámultak Elin bátyóra. És ezekben a szemekben reménykedés is volt.

A férfi tenyerét óvatosan a fiú fejére tette. Vigyázva megsimogatta, és bocsánatkérően mormogott valamit. Mozdulatából érezni lehetett a visszautasítást.

– Persze, tudom, kicsi vagyok, dolgozni kell meg minden – futotta el Öcsi szemét a könny. – Hogy én nüyen szerencsétlen vagyok! Kellett nekem idejönnöm erre a lehetetlen tengerpartra?!

Sajnálta még egy darabig magát, de a halászok bárkája egyre távqlodott, egyre kisebb lett, és megunt a nézelődést is.

„Gyerünk teknősbékát vadászni!” Az ötlet nagyszerű volt, hiszen a teknősbéka-vadászat nemcsak szép, nemes és kifizetődő sport – meg lehet enni, haza lehet vinni, el lehet adni, oda lehet ajándékozni a szertárnak meg hasonlók –, hanem össze is lehet kapcsolni olyan dolgokkal, mint: Winnetou megrohamozza a csavargók barlangját, a csavargókét, akik ellopták az aranyat, és megölték szeretett nővérét. . .

Öcsi tovább szötte gondolatait. Már indián harci öltözetben látta magát. Kezében egy tomahawkot szorongatott, és a falut messze elkerülve, a parti sziklák fedezetében szökellve igyekezett a hegyoldal felé. A csavargók rejtekhelye felé.

Eppen egy szikla mögül akart előugrani kedvenc csatakiáltásával, amikor a vízmosásból egy férfi bukkant elő. A férfi öltözete csak egy fürdőnadrágból és egy szandálból állt. Ebben még nincsen semmi különös. Abban sem, hogy a férfi kezében egy aqualungot, egy teljes békaember-felszerelést cipelt. Elvégre a tengerparton nem ritkaság, hogy fürdőruhába öltözzenek az emberek. A búvárkodás is megszokott látvány.

Ennek a férfinak azonban égővörös, friss sérülés szántotta végig az arcát.

A Sebhelyes! – döbönt rá Öcsi.

VII. FEJEZET

Visszafojtott lélegzettel nem lehet a víz alatt vadászni

Azok a fotósok, akik csak ismerkednek a színes fényképezés lehetőségeivel, rendszerint nagyon boldogtalanok, ha nem zsúfolhatják össze minden egyes képükön a színskála összes árnyalatát. A felvételre természetesen kell egy sárga ruhás lány a kék égbolt alatt és a zöld fűvön, lehetőleg piros pöttyös labdával a kezében. Labda helyett lehet szatyor vagy kalap, de okvetlenül piros...

Kezdő fotósok diadallal üvöltöttek volna fel, amikor a s elöbukkant a szikla mögül. A szikla fehér messziről hasonlított egy nagy, puha szivacsra. A víz, a szél és a nap lemarták, lecsiszolták. Sötétzöld repedéseiben itt-ott moszatok húzódtak meg. A szikla mögött, mint egy óriás gyerek kavicsgörgetege, sok száz méteren át embernagyságú kődarabok heverték egymás hegyen-hátán. A megtermett kavicsok mögött sárga volt a meredek márgás hegyoldal, amelyen rőtbarna televényföld és sötétre szikkadt fák egészítették ki a képet. Az ég kékje jobb felé elhajolt egészen a kikötőig, ahol egy kis koromfelhő választotta el attól, hogy átmenet nélkül beleolvadjon a tenger sötétebb, haragosabb zöldeskékjébe.

A nagy szemű, sárgás homokon ott lépkedett a napégette, karcsú férfi, arcán a vörös sebhely. A seb sötétpiros volt, mint a férfi úszónadrágja. A kezében lóbált aqualungtartályok citromsárgán tündökölték. A frissen lakkozott fémről Öcsi szemébe verődött a nap fénye.

Öcsit azonban ebben a pillanatban a legkevésbé sem érdekelték a váratlan színhalások. Elbűvölten bámult a távolodó alak után. Ő volt az első, aki zavartalanul és hosszasan, napfénynél figyelhette meg a csempészt, illetve akit ő annak gondolt.

A sebhely a férfi arcán már nem az első sérülése volt. Dereán csillag alakú forradás látszott, talán autószerencsétlenség vagy vadászbaleset nyoma. Rendkívül izmos, az átlagosnál kissé hajlottabb testtartása ellenére is, valamivel magasabb ember volt. Feltűnt, hogy nemcsak karját, hanem mellét, sőt hátát is sűrű fekete, göndör szőr borította.

Frissen borotvált arca is kékesfekete volt az erős szakáll miatt. A szeme... a szemét nem látta Öcsi. Ha látta volna, akkor a Sebhelyes biztosan észreveszi őt. Így azonban, hunyorogva a szemébe tűző naptól, gyanútlanul lépkedett a víz felé. Szemöldökét összehúzta.

Egy pillanatra megállt. Öcsi megdermedt, de nem történt semmi különös. A Sebhelyes szipogott egyet, keze fejével megdörzsölte karvalyorrát, majd továbbindult. Öcsi nagyot lélegzett. Először a meglepetés bénította meg, később – igaz, csak egy másodpercre – az ijedelem.

Persze Öcsi nem attól félt, hogy valami baja eshetik, csupán attól, hogy nagyszerű fölfedezését nem lesz ideje közölni senkivel.

A Sebhelyes alakja már egészen távol járt, kis bogárrá zsugorodott. Fölszerelte magára a lélegzőkészüléket, és belegázolt a tengerbe.

Öcsi számára ez a néhány perc komoly megpróbáltatást jelentett. Itt volt a nagy alkalom, hogy lefőzze Kareszt. Bátyja úgysem becsüli semmire, kicsinek tartja, és minden komolyabb dologból kizárja. És most végre itt van ez a felfedezés... csak éppen mit lehet kezdeni vele? Ha nem mondja meg Karesznak, akkor Karesz soha nem látja be, hogy Öcsi egy komoly, értelmes és mindenre használható személyiség. Ha pedig megmondja?

Nos, Karesztől kitelik, hogy fölfújja magát, és mellét kidülsztve fog lófrálni napokig, hömmöget, és titokzatos arcokat vág, őt pedig elküldi játszani valahová, mert ez a felnőttek ügye, és akkor az ő, az Öcsi erdeméről mindenki meg fog feledkezni... de nincs más kiút. Hiszen még Veszelinnek sem tudná megmagyarázni, hogy miről van szó. Csak Karesz ért magyarul.

A homokban a tengerpartig lehetett követni a Sebhelyes nyomát. A férfi azonban víz alá merült. Öcsi nyugodtan nekiiramodhatott.

Futott, keserű szívvel, mégis diadalmasan.

Lilja és Karesz már a parton voltak. Nagyokat nevettek. A fiú megpróbált a kezén járni, de fölhemperedett a süppedő homokon. Le akarta törölni a vizes testére tapadó homokszemeket, de még jobban összemaszatolta magát. Nagyot legyintett, és nem kísérletezett tovább. Hanyatt feküdt, s felnézett az ég végtelen mélységébe.

Lilja a fiú mellé térdelt, haját kibontotta a fürdősapka alól. Megrázta magát, mint egy kutya, amikor kimászik a vízből. Aztán módszeresen kezdte a fiút betemetni a homokkal.

Karesz lehunyta szemmel és elégedetten tűrte. Férfiúi önértékét sohasem sértette, ha foglalkoznak vele. A homokhalom azonban veszélyesen közeledett a szájához. A ránehezülő teher nem engedte mozdulni. Kinyitotta szemét. Lilja föléje hajolt.

– Ne félj, nem temetlek be!

A lány fekete haja köré aranyárga koszorút festett a nap. Szürke szeme tele volt vidámsággal, szögletében apró szarkalábak futottak össze.

– Talán leszel olyan szíves elnézni nekem, hogy megszakítom ezt a bájos idillt – krárogott túlzott tapintattal Öcsi, aki éppen akkor érkezett oda. – Volna egynémely közlendőm a számodra.

Karesz nem jött dühbe. Hozzászokott már Öcsi modorához.

– Mi történt, ifjú törzsfőnök? – Láttam a Sebhelyest.

– Mit? Hol? Kit? – Karesz hasztalan próbált kiszabadulni a homok alól. – Kotord már le rólam ezt a vacakot!

– Mi történt? Mi van veletek? – érdeklődött Lilja még mindig nevetve, azt hitte, tréfáról van szó.

Karesz sebesen tolmácsolt:

– Azt mondja, látta a merénylőmet. Aqualung volt nála, bement a tengerbe, talán kétszáz méternyire innen.

– És mit vitt magával? – kérdezte Lilja.

– Mit? Hát azt a békakészüléket – kaparta elgondolkozva az orrát Öcsi. – És... ne üss a kezemre, Karesz, mert akkor nem mondom meg. Egy dobozt... igen, egy dobozt.

Öcsi egyszerre tisztán emlékezett arra, hogy a Sebhelyes a jobb kezében egy dobozt is cipelt, amit a bal hóna alá vett, amikor megdörgölte az orrát. És ezt a dobozt nyilván magával vitte a vízbe is, mert a parton a homokban csak a lábnyomait hagyta.

– A dobozt? – Karesz izgatottan megragadta Lilja karját. – Azonnal utána kell mennünk! Biztosan el akarja rejteni valahol. Ha most nem találjuk meg, akkor soha!

Lilja vállat vont.

– Szerintem túl nagy az öböl ahhoz, hogy követni tudjunk bárkit is. Legfeljebb tíz méterre látunk el a vízben, és ha véletlenül mégis találkozoznánk vele, akkor ő is biztosan észrevesz minket.

A fiú türelmetlenül magára rántotta a lélegzőkészülékét.

– Hátha sikerül! Öcsi, szaladj el Veszelinért! Moncd meg neki...

– Éspedig milyen nyelven? – érdeklődött öccse szelíden.

– Ó, te átok! Mindig elfelejtem, hogy milyen műveletlen vagy! Mondd azt, hogy Lilja, Karesz, more, kontrabandiszt.

– Hát téged még megjegyezlek valahogy. Lilját is. Aztán... mit is mondtál? Móré? És kontra Bandika? Így jó lesz?

– Jó, jó! Csak eredj már! Siess! Lehet, hogy az életünket kockáztatjuk!

– Természetesen – vélte Öcsi méltóságteljesen. – *Te* mindig az életed kockáztatod. Ez nálad már rendszeres jelenség.

Lilja megkopogtatta a fiú hátát.

– Ennek a valószínűsége egy az ezerhez. Vagy még kisebb. De ha azt sem kérdezed meg az öcsédől, hogy merre úszott az a férfi, akkor még annyi sem.

Karesz észbe kapott.

– Persze! Mondd, fiam, képes vagy megmutatni, merre ment az ürge?

Öcsi megmondta, ugrott egyet, és elloholt.

A lány is magára vette az aqualungot, begyalogolt a vízbe, föltette a maszkot. Intett Karesznak, és lebukott.

Víz alatt nagyon nehéz megtartani az egyenes irányt. Az ember nem lát messzire, előfordulhat az is, hogy körbekering egy szűk területen. Hófúvásban szoktak így eltévedni az utazók. Hosszú gyakorlás után lesz csak könnyebb a feladata a vizek vándorának. Megismerkedik a tengerfenékkal, ismerősei lesznek a sziklák, a víz alatti növénytelepek. Megtanulja azt is, hogyan tájékozódjék a besűrűdő és a fenéket megvilágító napsugarak szerint. A kislány szerencsére gyakorlott bűvár volt.

Karesz lihegve, sípolva követte az előtte úszó alakot. A lány nem fordult hátra, lába erőteljesen kelepelt. Az elhasznált levegő füzére elhajolva húzódott föl a magasba, a hullámzó felszín felé.

A fiú a váratlan megerőltetéstől már-már rózsaszínűnek látta a vizet, amikor Lilja hirtelen megállt, hátranézett, hüvelykujjával fölfelé bökött, majd elrugaszkodott és fölemelkedett.

Karesz értetlenül követte.

A lány hagyta, hogy a lendület egészen a felszínig vigye, de fejét nem emelte ki. Fürkészszerűen nézett lefelé, mint egy mennyezetre rajzszerűen lebegő légy, lebegett a víz és a levegő határán.

Amikor Karesz melléje ért, Lilja előremutatott.

A távolban, amennyire el lehetett látni, talán tizenöt méterre, vékony, ezüstös gyöngysor himbálózott a vízben. Lélegzőkészülékből fölszálló légbuborékok alig látható fonala.

Mégis sikerült! És hála Lilja jó szemének és tapasztaltságának, a Sebhelyes nem vette észre őket. A könnyűbűvár csak ritkán néz a magasba. Ha előtte van valaki, még akkor is fölfedezi, ha az illető elbújik. Azokat azonban, akik közvetlenül a felszín alatt úsznak, nem árulja el a kilélegzett levegő.

Lent a mélyben egy furcsa sziklazátony mögül emelkedtek föl a Sebhelyes légbuborékjai. A vörösesbarna zátony elsüllyedt hajóra hasonlított. Még a kormányállás is megvolt rajta.

Onnan bukkant elő a sárga tartályos, piros nadrágos férfi. Lassú, nyugodt mozdulatokkal igyekezett a part felé. A doboz nem volt nála.

Karesz megszorította Lilja karját és a lány arcába nézett. Lilja intett.

A Sebhelyes alakja belemosódott a sötétzöld messzeségbe. Karesz még tanácstalan volt, nem tudta, hogy mozdulhat-e. A lány azonban biztos volt benne, hogy a férfi nem láthatta őket. Lesüllyedt a fenékre, majd a szikla felé úszott. Karesz követte.

Először csak megkerülték a zátonyt. A vörös szirt szivacsos volt, mint a habkő, de horzsalékos teteje távol tartotta az óvatlan kíváncsiskodókat. Az éles recék belekarmoltak Karesz kezébe, amikor vigyázatlanul meg akart kapaszkodni az egyik kiálló kődarabban. A fiú gyanakodva nézegette a karját, de nem látott komolyabb sérülést. A víz azonban így is csípte fölhorzsoltságot csuklóját.

Lilja végigkutatatta a hajó alakú zátony tetejét. A mintegy húsz méter hosszú szikla közepén, ahol a kormányállásra emlékeztető domborulat volt, széles hasadékra bukkant. Vigyázva belenyúlt, és végighúzta kezét a nyílásokban. Ügyes mozdulatokkal egyensúlyozta magát, hogy bele ne ütközzék a késéles, vagdalkozó rücskökbe, készen arra, hogy bármelyik pillanatban visszaránthassa ujjait. Karesz közelebb evezett. A repedésből apró halak rebbentek ki, mintha

kifújta volna őket valaki. Egy kis homokot sodortak magukkal.

Aztán Lilja bal kezét is bedugta a hézagba. Szerencséje volt. Erőlködve előcibált onnan egy átlátszó műanyag fóliába csomagolt dobozt.

Karesz egy pillanatra elfeledkezett a környezetről, egy adag sós vizet nyelt. Cikákolva, köhögve, könnybe lábadt szemmel integetett a lánynak: „Ez az! Ez az!” Lilja nem mosolygott, ez csutorával a szájában nehéz lett volna. A szeme azonban nevetett, ezt a magyar fiú még a torzító üvegen át is látta.

Ezek a nevető, szürke szemek hirtelen kitágultak, elkerekedtek. Karesz suta mozdulattal megfordult, hátranézett, kereste azt, amitől Lilja megijedt. A lány visszahúzta a magyart. Ujjával a fiú tartályára erősített nyomásmérőre mutatott. Rákopogtatott a kerek üveglapra, a kis piros nyíl azonban nem mozdult meg belül. Karesz aqualungjából kifogyott a levegő!

Karesz tengeribetegnek érezte magát. Gyomrában megmozdult a reggeli, szájában savanykás íz áradt szét. Tudta magáról, hogy jó úszó. A tenger viszont ismeretlen volt a számára. A nagy hullámok, az ijesztő távolság... nem, egyáltalában nem biztos, hogy kibírja a partig.

Lilja gyors volt és határozott. Kibújt saját lélegzőkészülékének hevederei közül, intett Karesznak, hogy a fiú tegye ugyanezt. Aztán mélyet szippantott a levegőből, és barátja szájába, erőltette a csutorát. Karesz vissza akarta lökni a lány kezét, de Lilja egy kemény mozdulattal a part irányába tolt a fiút, kezébe nyomta a dobozt, és a felszínre rúgta magát.

Karesz a zátonyon hagyta aqualungját. A dobozt magához szorította, és görcsösen a lány után indult. Pár pillanat alatt átszelte a hatméternyi vízréteget, és felbukkant az úszó lány mellett. Lilja ráförmedt:

– Majd cserélünk, ha elfáradtam! Hajde!

„Hajde, hajde! – morogta magában Karesz, amikor ismét lemerült, és követte a felette kapálózó lányt. – Az még csak rendben volna, hogy parancsolgat nekem, igaz, a »hajde« nem parancs, csak annyit jelent, mint nálunk a »nyomás, srácok!« – de azért mégis én vagyok a férfi, nekem kellett volna kezdeni.”

Lilja erőteljes, nyugodt tempókkal haladt előre. Néha magasán a fiú fölé emelkedett, ilyenkor egy-egy hullám kapta föl, aztán lesüllyedt, közvetlenül a fiú orra előtt rúgta szét lábát, és így tartott ez a meg nem szűnő ingázás a végtelenségig.

Vagy legalábbis nagyon hosszú ideig. Az ember gyakran elveszti időérzékét. Amikor nincs mihez arányítania. Éjszaka, a pince sötétjében, hófúvásban, amikor nem hallani az óra ütését, amikor nem zakatol el a ház mellett az ismerős vonat, nem zörögnek a tejeskannákkal, akkor az idő megáll, nyúlni kezd, és nyúlik, mint egy elkeseredett rétestészta. Öt másodperc öt percig tart, öt perc pedig öt órával ér fel.

Lilja lebukott Karesz mellé, intett, hogy kéri az aqualungot. Ajka szederjes volt, teste lúdbőrös. Végre szájába vette a csutorát, nagyon hosszút, nagyon mélyet lélegzett belőle. Ezt Karesz már nem is látta, régen fent evickélt, küszködött a hullámokkal. Időnként meg-megpillantotta Galatát. Nem volt messze a falu, csak éppen eljutni volt nehéz odáig.

VIII. FEJEZET

Szokjunk le arról, hogy meglepetésünkben hangosan nyeljük. Ez nemcsak illetlenség, hanem túlságosan feltűnő is.

Öcsi számára ez a nap a nagy rohanások napja volt.

Először Kareszékhoz szaladt, most meg Veszelinhez küldik.

Sietnie kell. Talán nem főszereplő a drámában, csak néhány szó jut neki a szöveggönyvből, de egyelőre ez is elég.

Hiszen ha a küldönc nem támolyog be a színre, porlepett lovát maga után cibálva, hogy: „Uram király! Eldőlt a csata!” – akkor a Nagy Jelenet nem kezdődhet meg.

És a végszó ez egyszer az övé.

Végigtrappolt a homokon. Elszaladt a hosszú karókra akasztott, javításra váró hálók mellett. A halászfalu mindennapi életét élte. Asszonyok dolgoztak serényen zsineggel, furcsa alakú horgolótűkkel. Távolabb egy árus vitatkozott szamarával. A szamár lecövekelt négy lábát, és bánatosan ordított, amikor a zöldséges kötőfékénél fogva nógatni kezelte. A csacsi hátán sok-sok dinnye halmozódott egy kosárban. A másik puttonyban szilva volt vagy talán szőlő. Öcsi nem jegyezte meg magának, csak fél szemmel pillantott oda.

Vjárá néni, Elin bátyó terjedelmes és jólelkű felesége soha meg nem őszülő kékesfekete kontyát igazgatta a ház lépcsője előtt. Nagyokat nevetett, és mély hangján buzgón magyarázott valamit Veszelinnek és annak a két férfinak, akik ha nem is vigyázzban, de tiszteletteljes testtartással álldogáltak a hadnagy mellett.

Öcsi lihegve eléjük dobbant, mindenki feléje fordult, és rá meredt. Vjárá néni is elhallgatott, mint egy szobor, karjával haját igazítva, mozdulatlanul.

Öcsi fújta egyet... aztán lemondó mozdulattal megtörölte homlokát. Maszatos, izzadt arcát még jobban elkente keze fejével. Semmi, de semmi nem jutott az eszébe. Pedig itt volt az alkalom.

Veszelin kérdezett valamit. Az érthetetlen halandzsából Öcsi csak két szót vett ki: „Lilja” és „Karesz”.

Na igen!

– Lilja, Karesz... ott... ott... – a fiú a tenger felé bökött. – Kontra... kontra... – Fejében vad táncot jártak az ulti nevű népi társasjáték szakszavai: „kontra”, „rekontra”, „negyven-száz ultimó”, „terített betli”. Eh. egyik sem az igazi! Aztán valami használható mégis felötlött: – Kontrarevolucionyér...

Karesz ugyan kontrabandisztról, azaz csempésről és nem ellenforradalmárról beszélt, de így talán még jobb is volt. Veszelin láthatóan izgalomba jött.

– Köde sza? Köde sza? – És megrázta Öcsi vállát.

– Ha én azt meg tudnám neked mondani! – fohászodott neki Öcsi, aztán egy láthatatlan maszkot illesztett az arcára, lehasalt, és úszó mozdulatokat tett. A kapálózás nem nevetette meg a hadnagyot. Félkézzel felemelte a fiút, közben gyors, rövid parancsokat osztogatott, és a nyílt utcán vetkőzni kezdett.

A két férfi elrohant valamerre. Mire Veszelin ingét és nadrágját a sopánkodó Vjárá néni kezébe nyomta, vissza is értek. Mindketten fürdőnadrágban voltak, és egy-egy lélegeztetőkészüléket cipeltek magukkal.

Veszelin könnyedén hátba ütötte a gyereket, intett beosztottjainak, és futva a part felé indult.

Öcsi már unta a szaladást. Zihált a tüdeje, nehezen kapkodott a levegő után. A nap egyre

magasabbra emelkedett. A homok sütötte talpát, fölötte forróság lebegett. A tenger nem küldött enyhítő szelet a szárazra.

Öcsi megbotlott, és ülve maradt a homokban.

Veszelin visszafordult. A tenger nagy. A nyílt vízen ellátni a kikötőig, látni egy csücsköt a városból is, de a víz alatt tíz méternél nem látni tovább. Ha Öcsi nem mutatja meg pontosan, hol került le Lilja és Karesz, akkor semmi értelme a nagy rohanásnak. Letérdelt a gyerek mellé, megsimogatta arcát. Biztatóan, nyugtatóan mondott valamit. A másik két férfi ismét tiszteletteljesen meredt meg. Ez a tisztelet így, fürdőnaciban, a homokban, az aqualunggal, mindenképpen szokatlan volt.

Öcsi elnevette magát. Lélegzethez jutott, belekapaszkodott a hadnagy karjába, föltápáskodott.

– Menjünk! – jelentette ki határozottan.

A part kihalt. A halászok már mind a vízen voltak, az asszonyokat pedig elfoglalta a hálók javítása. Fürdőzők erre nem járnak. A kemping messzebb van, az úttörőtáborig is jó három kilométer az út. Nyoma sem volt a Sebhelyesnek, nyoma sem látszott a két gyereknek.

Azaz... valahol, mélyen bent... valaki ott küszködött a hullámokkal. Karja ütemesen csépelte a vizet. Maszk volt rajta. Innen nem lehetett látni, hogy fiú vagy lány, gyerek vagy pedig felnőtt. De egyedül volt...

Veszelin magára csatolta az egyik lélegzőkészüléket és a tengerbe lábalt. Már derekáig értek a felcsapódó, partra futó hullámok, amikor a távolban imbolygó fej mellett egy másik fekete pont jelent meg. Azon is maszk volt.

– Hajde! – intett hátra Veszelin, és az egyik fürdőnadrágos engedelmesen szájába vette az aqualung csutoráját, s követte a tisztet.

A vízen újra csak egy fejet lehetett látni. Öcsi gyomrát nagy keserűség markolászta. Karesz belefulladt, ez most már kétségtelen. Vagy talán Lilja az áldozat? Az még szomorúbb lenne. Igazán helyes lány volt, annak ellenére, hogy lány. Nem is olyan nagyképű, mint Karesz. Kár érte. Nagy kár.

Ezen még eltűnődött egy negyedórát. Különféle figurákat gyúrt a nedves homokból. Ujjai között vékony sugárban csorgatta le az iszapot, a kialakuló vár- és erődítményrendszert azonban újra és újra elsodorta, elolvasztotta a kifutó víz.

Mire föl nézett, az egyik tiszteletteljes, aki addig a parton ácsorgott, éppen a vízben tocsogott, és segített kitámogatni egy lilára fagyott, vacogó alakot. Ez az alak lélegzőkészüléket viselt, maszkját hátratólta, és nagyon-nagyon boldognak látszott. Kezében egy dobozt szorongatott. A dobozt szorongatta, és buzgón magyarázott Veszelinnek. A hadnagy átkarolta húga derekát, de mozdulatában nem látszott túl nagy gyöngédség. Lilján is maszk volt, az aqualungot azonban elhagyta valahol.

Öcsi megkönnyebbülve állapította meg, hogy mindenki életben maradt. Talán jobb is így, rosszul jönne valami nagyobb zűr a vakáció másnapján. Esetleg még haza is küldenék.

– Ide figyelj, lányom! – mondta Veszelin még zihálva, de nagyon halkán, szinte suttogva. Keze remegett. – Te már voltál egyszer-kétszer a tengeren. Tudhatod, hogy ha ráérek, mindig nagyon szívesen elmegyek veletek. De ha még egyszer tudtom nélkül a békafelszereléshez nyúlsz, nem állok jót magamért. Apánk még soha nem vert meg téged. Ne szólj közbe! – kiáltott váratlanul hangosan Liljára, amikor az mentegetőzni kezdett. – Ha még egyszer magánakcióba kezdtek, én becs' szó hazazavarlak léged! Itt nincs barátság, és nincs rokonság!

Nagyot lélegzett és körül nézett. A két másik férfi kifejezéstelen arccal hallgatta. Igaz, az egyik néha rá-rávigyorgott Kareszra. Természetesen csak Veszelin háta mögött. A hadnagy folytatta:

– Nem akarom elrontani a barátaid szünidejét. Máskor is lemerülhettek, de csak velem vagy

valakivel az embereim közül. A tenger nem játékszer. Még a part mellett sem. Az meg különösen hajmeresztő, hogy ti ennek a Sebhelyesnek a nyomában kódorogtok. Fogalmatok sincs róla, hogy milyen veszélyes ember. Habozás nélkül megöl bárkit, aki az útjába kerül. Vagy talán nem bíztok a belügyminisztériumban? Talán jó lenne, ha nekünk is hagynátok egy-két elintéznivalót.

Világos? Tenger, napfény, levegő. Tessék ezzel foglalkozni! Világos?

Lilja a homokban ülve hátradőlt, két tenyerére támaszkodott, kinyújtott lábát kicsit felemelte, és összecsapta bokáját.

– Értettem, hadnagy elvtárs! – dörmögte szoprán hangon.

Bátyja elnevette magát. Két beosztottja szintén elmosolyodott. Szinte vezényszóra.

– Na, nincs harag! Értsd meg, Lilja, nagyon megijedtem. Rosszul, nagyon rosszul is végződhetett volna ez a kaland.

– Veszelin! – szólt közbe Karesz, aki idáig csak hallgatott, és nem is értett meg mindent a hadnagy szóáradatából. – Nagyon fontos volt, hogy kövessük. Nézd csak meg! Ez az a doboz. Ezt vette ki a Sebhelyes a vonatból. És annál a zátonynál vagy szirtnél rejtette el. Ott bent. Másképpen soha nem találtuk volna meg. Nézd csak meg! Biztosan értékes dolgot rejtett el benne.

Veszelin átvette a dobozt. Bizalmatlanul méregette, latolgatta a tenyerén, mintha a súlyára lenne kíváncsi. A füléhez emelte, várt egy keveset, majd a térdére tette, és felnyitotta fedelét.

Mindnyájan föléje hajoltak. Karesz megnyalta kicserepesedett szája szélét. Aztán elkeseredetten a homokba markolt.

A doboz üres volt. Teljesen.

IX. FEJEZET

Merre bújt el Ali csorbadzsi a török elől? Ez egyébként régi história. Az eső nem akar elállni

Másnap szerda volt. Veszelin reggel eltűnt a házból, de Karesznak sem alkalma, sem kedve nem volt arra, hogy a szigorú tilalom ellenére folytassa a nyomozást.

Hajnal óta szürke felhők takarták el az eget. Az eső nem akart elállni. Az öböl túlsó oldalán vízfüggönyben bújt el a kikötő. Néha idegesen fölüvöltött egy hajókürt, aztán újra csak az egyhangú pergés, monoton tocsogás zaja hallatszott.

Karesz elkeseredetten nézett ki a kis ablakon. Az emeleten volt a szobája, Liljáé mellett. Rákönyökölt a párkányra, és nyakát félrefordítva felpislogott, hátha lát egy kis repedést a lomha felhők között. Hiába.

– Elin bátyó azt mondta, hogy csak egy napig tart – szólalt meg a másik ablakban Lilja. Ő sem volt sokkal vidámabb. – Gyere le, együnk valamit!

– Öcsi! – fordult Karesz a másik ágyban heverő gombóchoz. – Gyere reggelizni! Öcsi nem mozdult.

– Meddig könyörögjek? – Karesz megrázta a takarógöngyöleget. A takarók szétbomlottak, az ágyon nem volt senki.

– Öcsi természetesen meglógott. Csak tudnám, hogy hova! – méltatlankodott Karesz a kiszelo mljako szürcsölése közben.

Az aggódó báty arckifejezésével nézett a bolgár lányra, hangjából azonban érezni lehetett, inkább csak azért mérges, mert Öcsi biztosan talált valami magának való kalandot. Ő viszont, az idősebb, méltatlanul kimarad minden érdekesből.

Eszébe sem jutott, hogy éppen ő akarja minden izgalmasnak ígérkező eseménytől eltiltani a kicsit. Hiszen ez érthető. Veszélyes helyekre csak felnőttek menjenek.

Unottan turkálta kanálával az aludttejhez hasonló savanyú tejet. Ma a bolgárok híres nemzeti eledele sem ízlett.

A kürtöből ijesztő vonítás hangzott fel:

– Uuuuuuuuuuu... Auuuuu... Brrrrrr... Krcs... Krcs...

Karesz felugrott. Háta mögött recsegni-ropogni kezdett a szekrény. A köcsög felborult, a kiszelo mljako végigömlött az abroszon, és a padlóra csörgött. Lilja is felugrott, kezével dús hajfonatába kapaszkodott.

– Djavel! Ördög!... – suttogta a lány.

– Megette már az e hetit? – üvöltötte a szekrényben az ördög, aztán az ajtó nagyot csattanva ki távul i, és mélyéből izzadtan, mocskosan, de nagyon elégedetten Öcsi mászott elő. – Hurrá! Megvan a titkos kijárat!

– Valami titkos kijáratról beszél az öcsém – fordította Karesz.

Lilja megkönnyebbült.

– Hát persze... én egészen megfeledkeztem róla –, pedig Elin bátyó mesélt róla. Öcsi, hogyan találtad meg?

A szeplős gyerek büntudatosan sütötte le a szemét.

– Nem egyedül... Elin bátyó mutatta meg... – És máris lelkesen magyarázni kezdte: – Nézzétek csak! Itt a faliszekrény oldallapján belülről három akasztót lehet kitapogatni. Karesz, méltóztassál jobban kinyitni az ajtót. akkor meglátod! A harmadik akasztó gombját el lehet húzni, és akkor, nézzétek csak, elmozdul a hátlap...

– Egy folyosó...

– ...és egy lépcső! Itt is föl lehet menni az emeletre – diadalmaskodott Öcsi.

A tengerre csúnya ködök telepedtek. A hegybe beleütköztek és föltorlódtak az alacsonyan járó felhők. A csatornákból kibugyogott a víz. A falu utcáin összeértek a tócsák, már a homok sem szívta be a nedvességet.

És közben meleg volt. Akár az őserdőben, valahol az Amazonas tájékán. A párás levegőben nehéz volt lélegzetet venni. Két borzas kutya az eresz alá menekült, nedves szőrük gőzölgött, csapzott farkukat lelógatták. Mély-mély szomorúsággal bámulták a szürke világot.

Reménytelen nap!

Csodálatos nap! Lilja egy zseblámpát halászott elő Veszelin kacatai közül, és az újonnan alakult, kisszámú, de annál lelkesebb expedíció megkezdte kutatómunkáját.

Egymás után másztak be a falba épített szekrénybe. A kislány világított, a felfedező jogán Öcsi vezetett, bátyja pedig mint felnőtt férfi és törhetetlen harcos biztosította a csoportot.

Elin bátyó felesége, a tenyeres-talpas Vjára néni egy vödör vízért szaladt ki a kútra. Mire visszatért, csak a kiömlött aludttej emlékeztette vendégeire. A nyitott ajtó azonban árulkodott. Vjára néni nagyot sóhajtott: „Ezek a gyerekek!” A sóhajtásban nem volt semmi panasz. Inkább elnéző hangsúllyal mondta, mint haragosan. Fogott egy feltörlőrongyot, és eltakarította a maradványokat.

A szekrény turistái két kijáratot is találtak. Az egyik mélyen a föld alatt egy elhagyott fészkerhez vezetett. A másik az emeleten volt, egy szépen faragott ládában.

– Ali baba lakosztálya az Ezeregyéjszakában – ámuldozott Karesz.

A fehérre meszelt szobában pamlag húzódott a négy fal mellett. Vastag, bolyhos szőnyegek heverték a padlón. Színes, vörös, sárga mintás szőnyegek borították a falat is. Középen egy alacsony bőrtaburett állt. A bőrt kacskaringós minták díszítették. Fantasztikus növények, arannyal kicirkalmazott állatok.

A vörös bőrön arannyal rótt török írás vetekedett díszességében a mintákkal. Kék oválisok keretezték a feliratokat.

Csak a zöld hiányzott a parádéból.

„A zöld a próféta színe!” – jutott Karesz eszébe még a ládában, amikor kidugta fejét, és körülnézett a szobában.

– Óvatosan! – intett Lilja, és kikászálódott a ládából. – Üljetek le, Karesz, mondd meg Öcsinek, hogy tegye le a vízpipát, mert ha eltörik, akkor nem maradunk életben...

A taburett mellett hosszúszerű nargilék álltak. Ő éppen egy porcelán pipát próbált ki. Csak kelleetlenül tette le. A másfél méteres füstölő, a száron végigfutó halványkék, erezett minták nagyon jól illettek egyéniségéhez.

– Ez az ünnepi szoba – mondta Lilja, és leült a taburettre. Karesz végighasalt az egyik szófán, tenyerébe támasztotta állát. Öcsi hanyatt terüli a szőnyegen. – Nem Ali babáé, hanem Ali csorbadzsié. A csorbadzsi módosabb parasztot jelent. Ti biztosan tudjátok, hogy Bulgáriában a törökök uralkodtak még a múlt században is. Az oroszok kergették ki őket 1878-ban, Az oszmán iga alatt nem sokan gazdagodtak meg. Ez az Ali csorbadzsi a nagyapám apja volt. Az volt az egyetlen gazdagsága, hogy kőből építette a házat.

Lilja fölállt, és elgondolkozva sétált körbe a szobában.

– Bulgáriában a legműveltebb ember a tanító volt, mert az legalább írni-olvasni tudott. A rendőrség még azokat is figyelte, akik a kávézóban beszélgettek. Azokat is, akik esténként hórót táncoltak a faluban. Hátha összeesküvést szőnek. Ali csorbadzsihoz azonban valódi összeesküvők jártak. Fiatal emberek, akik megjárták már Oroszországot, és arról beszéltek bizakodva, hogy az

idősebb testvér eljön hozzánk, és megsegít bennünket. Eljöttek ide költők is. akik elhatározzák, hogy megújítják nyelvünket. A bolgárok megőrizték őseink nyelvét, de a négy évszázados idegen uralom alatt nagyon sok török szót, kifejezést, sőt képzőt vettünk át. Nemezszer tartott házkutatást a rendőrség. Sem Ali csorbadsinak, sem a vendégeinek nem volt kedvük ahhoz, hogy a gonosz kajmakamin, a bíró elé kerüljenek, nem volt kedvük az ötven korbácsütéshez és a rabsághoz. Ha Allah szolgálói dörömböltek az ajtón, az összeesküvők a rejtett folyosón át menekültek el. A szoba különben azért volt törökös berendezésű, hogy a török rendőrök nagyobb tisztelettel bánjanak a házigazdával, és kevesebbet törődjenek a ládával. Elin bátyó nem használja ezt a szobát. Mondtam, ünnepi szoba. Inkább csak múzeum.

Aznap este Elin bátyó mégis vendégeket fogadott a múzeumszobában.

Iliev ezredes, Veszelin parancsnoka toppant be váratlanul. A két idős férfi összeölekezett.

– Ti ismeritek egymást? – kérdezte csodálkozva Veszelin.

– Még hozzá, úgy rémlik, elég régóta! – hunyorított az ezredes. – Szaladj csak ki, Veszelin fiam, és mondd meg a pilótáknak, hogy jöjjen be ő is. Remélem, nincsen ellene kifogásod.

Elin bátyó mosolyogva bölintott nemet.

– Jöjjen csak! A házam minden barátomnak otthona.

– Ezredes elvtárs, ez azért nem járja! – tiltakozott Veszelin később, amikor már mind a heten Ali csorbadszi szobájában ültek. A három gyerek a földön kucorogva, az ezredes mint a legtekintélyesebb vendég a tabureten, a sofőr, Veszelin és Elin bátyó pedig körben a heverőkön. Vjára néni valami harapnivaló után nézett a konyhában, – Már lassan egy éve a parancsnokom, ráadásul ma egész nap velem furikázik a városban, kihozatja magát ide az isten háta mögé, de azt elfelejti megmondani, hogy jobban ismeri a nagybátyámat, mint jómagam!

– Negyvenkettőben egypárszor a láda lakója voltam. Még az illegalitásból ismerjük egymást Elinnel. Partizánnak is együtt mentünk a hegyekbe.

– Már régen meg akartam kérdezni, ezredes elvtárs, hogy honnan szereztek fegyvert.

– Sokáig nekünk is a fegyver volt a legnagyobb gondunk. Húszan találkoztunk az Aladzsa-barlangnál, húszan határoztuk el, hogy áttörünk a Sztara Planina, a Balkán hegység felé. És egyetlen pisztolyunk volt csupán. Egy családi ereklye. Múzeumi ócskaság. Szerencsére senki sem próbálta elsütöni. Attól félek, hogy az első kísérletnél fölrobbant volna.

Vjára néni viharzott be, ügyesen egyensúlyozta tálcáján a feketekávés csészéket.

– Merszi! – mondta az ezredes udvariasan, és elvette az egyik csészét. – Azok voltak a szép idők. Bulgária ugyan nem lépett be a háborúba a Szovjetunió ellen, de bármelyik pillanatban belekényszeríthették volna. Úgy nyüzsögtek itt a németek, mintha csak a nyári szünidejüket töltenék. Mi azzal az egy szál rozsdás pisztollyal lefegyvereztünk egy járőrt. Arra elég jó volt, hogy sakkbán tartsuk vele a fritzeket. Akkor már volt két puskánk. Azzal egy teherautót állítottunk meg... és így tovább...

– Valóságos átjáró volt ez a ház – támaszkodott álmodozva férje vállára Vjára néni. – Aki a hegyekbe ment, az először nálunk szállt meg. Ki egy éjszakára, ki egy egész hétre. Bizony jó volt az a rejtekszoba.

– És az a másik kijárat is jó volt a fészker felé. Nem esett volna jól a Gestapo karmaiba kerülni! Az ezredes felnevetett.

– Tudjátok, amikor a haladó hagyományokról tartok előadást, akkor mindig elmesélem ezt az esetet is. A nagyapáink a törökök ellen harcoltak. Mi a fasiszták ellen. A módszerek azonban alig változtak. A XX. században a rejtekfolyosó, a titkos ajtó divatjamúltan, romantikusan hangzanak, de mi azért jó hasznát vettük.

Beesteledett. Vjára néni meggyújtotta a villanyt. Karez hunyorogva nézett körül a

lámpafényben. Öcsi leesett szemhéjjal szuszogott mellette. Vjára néni gondos tyúkanyóként hessegette a gyerekeket:

– Hajde, hajde! Egyetek valamit, aztán mars az ágyba!

Karjára vette Öcsit. Könnyen kapta fel, mintha csak a bevásárlókosarat emelte volna meg. A gyerek motyogott valamit, aztán fejét Vjára néni vállára hajtotta. Lilja pukedlit csinált, elkészönt az ezredestől, bátyjára egy kicsit nyelvet öltött, gyorsan, hogy más észre se vegye. Karez meghajolt. Nem nyújtott kezet senkinek. Általában nem szeretett kézfogással búcsúzni. Soha nem tudta, hogy neki kell-e kezet adni az idősebbeknek, vagy fordítva.

Ali csorbadzsi szobájában csak a férfiak maradtak.

Az ezredes krárogott egyet, intett Veszelinnek. Az egy táskát nyújtott oda parancsnokának. Az ezredes térképet vett elő.

X. FEJEZET

Veszelin ezekben a napokban kissé elhanyagolta naplóját. Ezért nem mindenről készített feljegyzést

Két napja a feje tetején áll körülöttem a világ. Jószerevel lélegezni sem igen érek rá, nemhogy naplót írni.

A főnököm tanácsa azonban parancs. És a parancsot teljesíteni kell. Folytatom tehát.

Ez a dobozhistória némileg segít eligazodni a zürzavarban. Feltételezem, hogy Krum nem saját maga akarta elszállítani a végállomásig ezt a ládikát, cinkostársainak lett volna a feladata Várnában kiemelni a kocsi borítólapja mögül. A véletlen, az expressz kisiklása viszont megghiúsította ezt a tervet. Krumnak akcióba kellett lépnie, vállalva minden kockázatot.

Ez különben az ezredes véleménye is.

Ó, a ravasz öreg! Nemhiába hívják Ravasz Péternek a háta mögött. Azt ugyan nem tudom, mi oka volt arra, hogy eltitkolja ismeretségét Elin bátyóval. Talán csak meg akart lepni. Az ilyesmi hozzátartozik a módszereihez.

Amikor Vjára néni kiterelte a szobából a gyerekeket, Iliev ezredes alig észrevehető mozdulatot tett a fejével.

– Tizedes elvtárs, kérem, hagyjon magunkra – vezényeltem.

– Igenis! – ugrott fel vigyázzba a sofőr a heverőről, hátraarcot csinált és kiment.

– Meséld csak el, fiacskám, még egyszer, hadd hallja Elin is, hogy mit műveltetek...

Elmondtam. Igaz, restelkedve. Számítottam arra, hogy Krum esetleg felbukkan a környéken, de hogy éppen itt – ez alig volt valószínű.

És még valószínűtlenebb volt, hogy újból Karesszal fusson össze. Ennek ellenére a faluba rendeltem két emberünket, vigyázzanak a gyerekekre. Az intézkedést azonban nem foganatosítottuk következetesen. Módszeresen megtárgyaltuk a lehetőségeket, ám a gyerekek felügyeletünk nélkül hagyták el a falut. Szüntelenül a sarkukban kellett volna lennünk. Akkor mi is összetalálkoztunk volna azzal a csirkefogóval.

Karesz a mai napig azt hiszi, hogy Krum csempész. Nyilván azért szomorodott el annyira, amikor meglátta, hogy a doboz üres.

Kincsnek nyoma sem volt. Hogyan is lehetett volna?

– Alaposan megnehezítették a kölykök a feladatunkat – vélte az ezredes. – Azt hiszem, számotokra is nyilvánvaló, hogy a doboz valamilyen fontos üzenet. Tudomásom szerint már utasították tengerészeti egységeinket, vegyék alaposan szemügyre a környéken kóválygó, idegen zászló alatt hajózó bárkákat. Idejövet legalább ötöt számoltam meg. Egy békaembernek nem jelent nehéz feladatot eljutni róluk ahhoz a zátonyhoz. Egyébként mi a helyzet a dobozzal?

– Lefényképeztük és mintát vettünk róla. Fél órába sem telt az egész. Egyik beosztottam rögtön visszaúszott a dobozzal a sziklához. Meglepetésnek levegőre gyulladó vegyszert tettünk bele. Megszerveztük a víz alatti megfigyelést is.

– Nem gondoljátok, hogy egy könnyűbúvár nem maradhat észrevétlen a tengerben? – szólt közbe Elin bátyó.

– Van olyan készülékünk is, amely elnyeli és tartalékolja a kilélegzett levegőt. Ne félj, bennünket nem árulnak el a légbuborékok! – mosolygott az ezredes.

– Részben megszerveztem a falu megfigyelését is. És kértem különleges egységeket a hegyek átkutatására.

– Ez most a legnagyobb problémánk – tette rá kezét Iliev Elin bátyó karjára. – Kevés az

emberünk. Ezért is kerestelek meg. Ti itt a faluban jól ismeritek a környéket. Tudnátok-e segíteni?

Elin bátyó némán megrázta a fejét. Természetes, hogy segítenek.

– Rendben – mondta az ezredes. – Akkor beszéljük meg a részleteket. Kikre számíthatunk, hol helyezzük el őket?...

A megbeszélés éjfélén túl húzódott. Szerencsére a főnök levetette a zubbonyát, így én is teljes civil kényelemmel hasalhattam a szőnyegen a térkép fölött. Végre felállt az ezredes. Zsebkendőjével megtörölgette nyakát, nagyot sóhajtva visszabújta a hivatali méltóságot adó harci kardigánba.

– Jó lesz majd ezeknek a gyerekeknek. Mire felnőnek, talán minden lakásban lesz légkondicionáló berendezés. Erről jut eszembe: egy darabig nem ártana házi őrizetben tartani őket. Biztos, ami biztos. Persze azért ne a konyhába csukjátok be a süvölvényeket! Csak éppen ne engedjétek messzire elkóborogni...

Iliev eldöcögött Várna felé. Én maradtam. Újabb gonddal a vállamon. Egyszerre lenni pesztonkának, vadásznak és elhárítótisztnek – ez azért sok egy kicsit. Fésüljük át a hegyeket, de mindezt észrevétlen; kövessük a gyerekek minden lépését, de ne rontsuk el a vakációjukat... És ráadásul a főnök búcsúképpen, csak úgy mellékesen, rám bízta azt is, hogy tisztázzam a doboz szerepét.

Szerintem a legegyszerűbb tisztázási mód: elfogni ezeket a banditákat. Utána udvariasan meg kell kérdezni, mi szükség van erre a fránya ládikára, ők pedig bizonyára lesznek olyan illedelmes, jól nevelt kisfiúk, hogy el is mesélik. A lebukott kémek rendszerint vallanak, mint a vízfolyás.

XI. FEJEZET

Öcsi mint ellenség. Szövetség életre-halálra

Csütörtök nagy örömet hozott a fiatalok galatai lakosok életébe. Titokzatos idegenek jelentek meg a faluban, akik feltűnés nélkül viselkedtek, és akikről messzire lerítt, hogy az állambiztonsági szervek munkatársai.

Ördög tudja, hogy miért, de a legártalmatlanabb turistáról, a leggondtalanabb, barna bőrű napozó fürdővendégről is azonnal látni a katonát. Talán a testtartás teszi. Talán ahogy járnak. A homokban is úgy, mintha díszszemlére készülnének.

Azért ne legyünk igazságtalanok! A galatai gyerekek könnyen számon tarthattak minden idegen arcot. Ez a halászfalu nem tartozik a turistanevezetességek közé. Veszelin rangját még a pólyások is ismerik, azt pedig a vak is látta, hogy az újonnan érkezett figurák összetartoznak, és Veszelin a főnökük.

Érdekes módon a nyomozók nem nagyon örültek a gyerekek tolakodó kíváncsiságának. Az vigasztalta csak őket, hogy ez a szenvedélyes érdeklődés egy-két napon belül elmúlik.

Lilja letörtén fogadta Kareszt a reggelinél.

– Veszelin nagyon szigorúan megtiltotta, hogy kimenjünk a faluból. Fürödni is csak felügyelettel mehetünk. Öcsi még alszik?

– Öcsi? Hiszen már rég lejött. Te még nem találkoztál vele?

– Vjára néni! – kiáltott ki Lilja a konyhába a nénihez. – Nem tetszett látni a kicsit?

Az asszony bekukkantott az ajtón.

– De igen! Megevett két tányér kiszelo mljakót, mondtam is neki, hogy megdagad a hasa, de csak nevetett, és fölment a szobába.

– Föl? Egészen biztosan? Nem tetszik tévedni?

Vjára néni hevesen bólogatott. Nem. Miért is tévedne?

– Lilja... – kezdte rosszat sejtve Karesz, amikor a néni visszahúzódott ételszagú birodalmába. Lilja csak legyintett. Szó nélkül felállt az asztaltól, és a szekrényhez ment.

A belső tábla egy-két ujjnyira elmozdult. Az akasztó gombja is be volt nyomódva.

– Ez a blatt kölyök megszökött! Nem akarok kellemetlenséget Veszelinnek, szerintem nekünk kell visszahozni, szép csendben, lárma nélkül. Oké?

– Oké! – rázta meg fejét beleegyezően a lány. – Induljunk!

Karesz bemászott a szekrénybe, maga után segítette Lilját. Óvatosan behajtotta a hátlapot. Nincs szükség arra, hogy túl hamar észrevegyék kiruccanásukat. Előhalászta zseblámpáját, udvariasan és lovagiasan a háta mögé világított a dohos folyosón, hogy Lilja jól lássa, hová lép. Ennek az lett az eredménye, hogy alaposan nekikoccant egy orvul beépített ajtófélfának. Némi sziszegés és átkozódás után folytatták csak útjukat. A fészernél Lilja dugta ki először a fejét a csapóajtó alól. Körülnézett. Kimászott, figyelmeztetően visszarúgott Karesz felé. Nyughasson még egy kicsit.

A lány kilesett a fészernél, foghíjas deszkafalán, majd pisszentett a fiúnak.

– Hajde! Gyerünk!

Öcsi már messze járt. Fejlődő szervezetének sok volt az elmúlt kalandmentes nap. Feltétlenül megbízott az állambiztonsági szervek minden dolgozójában, egy pillanatra sem hitte, hogy azok nem értik a munkájukat. Azt azonban biztosra vette, hogy a Sebhelyest ő fogja megtalálni.

Fölmászott a hegyoldalon. Még emlékezett arra a hasadékra, amely mögül a Sebhelyes kedden

előbukkant. A sziklák között keskeny ösvény vezetett át a gerinc túlsó oldalára. Keresztültörte magát a szúrós faágak között. Egy poros útra jutott ki. Tétovázott, merre menjen tovább.

„Ha ez a pasas el akar rejtőzni, akkor nem a járt utakon közlekedik” – mormogta. Toronyiránt indult tovább, egy vízmosásban kaptatott egyre feljebb. Egy negyedórás kapaszkodás után kis tisztásra ért. Ezt a tisztást három oldalról törpe fák övezték. A negyedik oldalán szakadék tátongott. Öcsi odaóvakodott a széléhez, négykézlábra állt, és lenézett a húszméternyi mélységbe. Avarral kevert agyagos hordalék feküdt lent. Embernek, emberi lábnak nem látszott nyoma. A szakadék túlsó oldalán ismét egy gerinc húzódott. Jobbra le lehetett látni egészen az öbölig. Nem messze az országúttól gyári épületek sorakoztak. Még nem hallott erről a gyárról. Az azonban biztos volt, hogy a Sebhelyest balra kell keresnie.

Megbotlott. Sárga kő hevert előtte, amelyen rács alakban zöld vonalak húzódtak.

A kő hirtelen nőni kezdett. Hüvelykujjni sárga darabok nyúltak ki belőle, majd fürgén útnak eredt.

„Teknősbéka! Hurrá! Érdekes, hogy amikor keresi az ember, akkor nem találja! No de így is jó!”

Két gyors lépéssel utolérte az állatot, és fölkapta. A teknős bizalmatlanul meredt Öcsire.

– Tululi... tululi, vagy mi az ördög?... Mit kell mondani egy ilyen dögnek?... Tubitubi... tubitubi...

Öcsi kedveskedve csücsörített a szájával, a közömbös hulló azonban nem viszonzta a szeretetet.

A fiú elégedetlenül horkantott egyet, hóna alá csapta zsákmányát, és megindult azon az ösvényen, amelyen át a teknős el akart menekülni.

Az út levezetett a vízmosásba. Ez a vízmosás a magasból olyan volt, mint egy Y, egy feje tetejére állított Y bal alsó szára. Ehhez a szárhoz jobbról egy másik ág csatlakozott, és együtt futottak fel a hegyekbe. Ahol az Y három ága találkozott, egy kunyhó állt. Látszólag elhagyatva.

Öcsi pufók arcán a mosoly gödrei jelentek meg. Óvatosan körülnézett. Nem, a közelben sehol sem mutatkozott élőlény. Leszámítva persze néhány fecsegő madarat.

A legelső és legfontosabb feladat: biztonságba helyezni a békát. Az egyik lehajló ág alkalmasnak ígérkezett. A fiú benyúlt zsebébe, előhalászott egy rozsdás bicskát, egy dugót, benne egy dugóhúzóval, két kagylódarabot és egy jókora zsineget. A zsineget és a bicskát tenyerén hagyta, a többi kincset gondosan visszadugdosta feneketlen zsebébe. A madzagot keresztülhurkolta a teknősön, mint egy ajándécsomagon, majd fölakasztotta az ágra. Az állat szétterpesztett lábbal egyensúlyozott, kapálózni kezdett, aztán elégedetlenül visszahúzódott páncéljának védelme mögé. A fiú búcsúzóul megkopogtatta a teknős kemény pikkelyeit.

– Szia, béka!

Választ sem várva lopakodott lefelé az ösvényen. Bokortól bokorig szökellt. Lehasalt, és csúszni kezdett, de a száraz levelek hangosan zörögtek könyöke alatt. Végre a kunyhó mögé ért. Eddig még senki sem vélte észre.

Ócska, igénytelen kis kaliba volt. Öcsi többet várt volna a Sebhelyestől. Legallyzatlan ágakból rótták össze, nem volt kéménye, alig volt nagyobb egy sátornál. Körben mély árok védte a lefutó esőtől. Öcsi bekukkantott az építmény nyílásán. Ember nem volt bent, de mégsem volt üres. Mélyében egy nagy láda állt.

A föld még nedves volt a tegnapi esőtől. Itt-ott meg is látszott Öcsi lába nyoma, néhány helyen még kitépett fűvet is találtak, amibe Öcsi kapaszkodott. Mégsem ez vezette őket. Sokkal inkább az, hogy ismerték a gyerek gondolkodásmódját.

– A kölyök, úgy látszik, elhatározta, hogy fölkatatja a Sebhelyest. Erre egyetlen módot ismer:

toronyiránt a hegynek. Gyerünk csak mi is egyenesen! Biztosan megtaláljuk.

Lilja kétszer is bólintott.

– Mi az, mi nem tetszik?

– Sok itt a szakadék. Nem fogjuk megtalálni. Azért csak menjünk!

Az egyik tisztásról le lehetett látni egészen az öbölig. Előttük, akár egy óriási mennyei kapa vágása nyomán, meredeken szaladt le a sárga, agyagos hegyoldal. Merészebb fücsomók a szakadék fölé hajoltak, a nap nem járta mélységbe kandikáltak. Erre nem mehetett a gyerek,

– Na levo! – intett Karesz a lánynak.

Lilja engedelmesen rázta meg a fejét, és balra indult.

Előttük, a lefelé kigyózó ösvény fölött furcsa csomag lógott az egyik ágról. Egy teknősbéka páncélja. Madzaggal kötötték az ágra, és ahogy a tenger felől kerekedő szél meg-megmozgatta a fákat, a páncél hol jobbra, hol balra pörgött lassú mozgással.

– Ez Öcsi!

Karesz szavaira hatalmas ordítás, visongás válaszolt. Pár száz méterrel lejjebb, ahol a vízmosások ágai összefutottak, egy kunyhó állt, és a kunyhó előtt vagy másfél tucat gyerek zsvajgott. Feketére sült, eleven ördögök. Némelyiken csak tengervíz marta klottnadrág, a legtöbb azonban szürke ingben és szürke rövidnadrágban volt. Két-három bordó színű úttörőnyakkendő is átvilágított a zöld bokrok között.

A tumultus kellős közepén Öcsi állt. Mint akit lincselni készülnek... Dühösen magyarázott valamit, amit persze senki sem értett, és a közhangulat nagyon fenyegetőnek látszott.

Lilja alig tudta követni Kareszt. Karesz félrelökdöste a gyerekeket.

– Na végre! Már azt hittem, hogy fölfalnak ezek a vademberek. Magyarázd meg nekik, hogy megtaláltam a Sebhelyes rejtkehelyét.

Az egyik nyakkendős fiú, egy nyurga, fekete szemöldökű, fekete szemű legényke Liljának magyarázott heves mozdulatokkal:

– A gyár napközis csapatából vagyunk. Itt építettünk magunknak egy búvóhelyet. Már ide is szállítottunk mindent, a zászlót, a kürtöt meg mindent. Ez a gyerek lopni akart. Rajtakaptuk, hogy föl akarja feszíteni a ládát.

Körben fenyegető morgás támadt. Öcsi dühösen kiöltötte a nyelvét.

– Csend! – kiáltotta a nyakkendős.

Öcsi arcát és karját véres karmolások díszítették. Szeme bedagadt, szájából vér szivárgott.

– Egy kicsit mintha elhasznált állapotban lennél – cirógatta meg atyai mozdulattal Karesz.

Öcsi vicsorított egyet.

– Én sem maradtam azért adós! Nézz csak körül!

Néhány szakadt ing, lilára rúgott térd, csípés és harapásnyom tanúsította, hogy Öcsi nem adta meg magát könnyen.

Lilja végignézett a zilált és felhevült csoporton. Jót nevetett.

– Volna egy javaslatom. Még mielőtt a diplomáciai kapcsolatok megszakadnának Bulgária és Magyarország között, kezdjünk tárgyalásokat! Ha ráérték tíz percig, akkor hallgassatok meg!

A nyakkendős vállat vont, és intett a többieknek. A társaság leült. Leült Öcsi is, de Karesz háta mögé, rendkívül fensőséges, megbántott arcot vágva.

– Először is úttörő-becsületszavamat adom – kezdte Lilja –, hogy ez a fiú nem akart lopni. A helyzet a következő...

Csakhamar megszűnt minden fészkelődés, a gyerekek tátott szájjal hallgatták Lilját. Először csak érdeklődve, aztán elismeréssel, végül pedig megenyhülve, barátságosan nézegették Öcsit.

Öcsi megérezte a hangulat változását. Kidüllesztette a mellét, és fölszegte állát.

– Most mindenki a Sebhelyest kutatja. A falu tele van nyomozókkal. Ezek az emberek azonban nem ismerik a hegyeket. Arra gondoltam, hogy a falubeli gyerekek könnyebben ráakadhatnak. És egy gyerek soha nem olyan feltűnő, ha az erdőt járja, mint egy felnőtt.

A nyakkendős nyurga fiú bólintott.

– Nem hiszem, hogy az állambiztonságiak beleegyezzenek ebbe.

– Azt én sem hiszem. De azért a magunk szakállára mi is kutathatunk. Biztosan itt van a tanyája, és nem lehet nagyon messze, mert fürdőruhában jött le a partra.

Egy kislány közbekiáltott:

– Lent is átöltözhetett!

– Ez igaz, de az aqualungot nem cipelhette magával!

– Mi az az aqualung? – okvetetlenkedett a lány.

– Búvárkészülék – intette le a nyakkendős, és újra Liljához fordult. – Folytasd!

– Hát énszerintem ti is részt vehetnétek az erdő átfésülésében. Ha ráértek persze...

A nyurga fiú összeráncolta szemöldökét.

– Szerintem részt veszünk, meg nem is. Nem jó ez a terv. A nyomozók biztosan végigjárják a hegyeket. Az első nap beléjük botlunk, aztán rögtön megtiltják az ilyen partizánkodást. És ha nekem mint a csapattanács elnökének azt a feladatot adják, hogy a gyerekeket ne engedjem föl az erdőbe, akkor én mindent el fogok követni, hogy ne is menjenek. Még akkor sem, ha magam is menni akarok.

– Mit mond? Mit mond? – érdeklődött Öcsi. Karesz halkán tolmácsolt.

– Akkor mit csináljunk?

– Az apám egyszer elvitt vadászni. A vadászaton az a szokás, hogy a hajtok fölcserkészik a vadat, az ijedten menekülni kezd, egyenesen arra, ahol a vadászok várják. Érted?

Lilja elgondolkozva rázta meg a fejét.

– Azt hiszem, igen – mondta egy kis szünet után. – És mi lennénk a vadászok?

– Valahogy úgy. Merre indulhat ez a Sebhelyes? Vagy a tenger felé, mert valami üzenet várja a zátonynál, vagy pedig Várna felé, mert ott talál buszcsatlakozást, vonatot, hajóállomást... Ha megugrasztják, de nem fogják el, akkor biztosan nem a hegyekbe menekül. Egy városi öltözetű ember ott sokkal feltűnőbb, mint a városban. Ha menekül, akkor biztosan nem tud magával vinni élelmet sem. Nekünk egész egyszerűen az a feladatunk, hogy őrséget álljunk azokon az útvonalakon, amerre elindulhat. Előbb-utóbb belénk botlik.

– Akkor segíteni fogtok?

A nyakkendős végignézett csapatán.

– Szavazzunk, gyerekek! Aki részt venne az akcióban, aki igennel szavaz, az emelje fel a kezét.

Tizennyolc kéz emelkedett a magasba.

– Köszönöm. Akkor áll az alku?

– Rendben! – csapott Lilja a nyakkendős fiú kezébe. És harmadiknak Karesz is odanyújtotta jobbját.

– Akkor hát szövetkezzünk! Életre-halálra! Egyébként Karesz a nevem.

– Engem pedig Hrisztónak hívnak – mosolyoclott el a nyakkendős.

– Hriszto Botevnek?

– Nem, Botev nem vagyok. Kolev a nevem. De én is költő szeretnék lenni.

*Harcban ki elhull érted, szabadság,
nem hal meg, él az! Példa a sorsa,
sajnálja ég s föld, hírét vadak s fák*

zengik, s dalolnak dalnokok róla...

Karesz elámulva figyelte a zengő sorokat. Koley egészen átszellemült.

*Virrad a Balkán! Kisüt a napja,
hős fekszik ottan szivárgó sebbel,
sebét a farkas tisztára nyalja,
s nap delel újra – sugara perzsel!**

Hriszto elhallgatott, és a meghatott csendben szégyenlős nevetéssel hozzátette:

– Ezt persze nem én írtam, hanem Botev. 1870-ben. De hogy én mikor fogok ilyet írni...!?

* Nagy László fordítása

XII. FEJEZET

Vannak dolgok, amikre még egy elektronikus számítógép sem talál magyarázatot. Hogy miért? A válasz egyszerű: a gép csak olyan válaszra képes, amelyet előre beletápláltak. Ez derül ki Veszelin naplójából is

A nap csak a meteorológusoknak kezdődött jól, nekünk ugyan nem. A gyerekek majdnem megbolondították még engem is, pedig én igazán ismerem őket. Már hajnalban megérkezett a karhatalmiak egy osztaga, velük kezdtük el a munkát. Alig lehetett azonban mozdulni a kölyköktől, mindenütt ott voltak, mindenbe beleütötték az orrukat, mindenkire egy egész slepp csatlakozott.

Na, most tessék feltűnés nélkül dolgozni!

Délre azért rendeződtek a dolgok. A brigád egy része elindult a hegyekbe, a másik pedig a falu környékét derítette föl. A galatai halászok jó része is velük ment.

És csodálatosképpen a gyerekek is eltűntek. No, nem a faluból. Csak éppen nem kóborogtak többé az utcán.

Ezen a napon kivételesen még Öcsivel sem történt semmi. Amikor ebéd előtt beszaladtam Elin bátyóhoz, mind a három gyereket ott találtam. Illetve ötöt. Mert ott volt Lilján és a két magyaron kívül két másik gyerek is. A druzsám, Veszelin, a harmadik szomszédunk fia, és egy nyurga kamasz, de azt nem ismerem.

Nagyban pusmogtak valamit az asztal körül. Beléptem a szobába, és elhallgattak. Egy pillanatra megrémültem, azt gondoltam, hogy megint valami kalandos dologban sántikálnak, Öcsi és Karezs biztosan tovább akarnak nyomozni, de aztán megnyugodtam. Amíg a házban vannak vagy akár a faluban, nem történhet semmi baj.

A kerék forogni kezdett. Lassanként minden a helyére rázódott. Mire az öreg Ravasz Péter, azaz Iliev ezredes megérkezett ideiglenes főhadiszállásunkra, Sztójcsev tanító házába, a térképen már kirajzolódtak az akció körvonalai. Minden járórnel volt egy URH-adó, ráadásul, amennyire ez lehetett, az emberek látótávolságra voltak egymástól. Tízpercenként közölték koordinátaikat, a vastag vörös vonal a térképen előrekúszott. Ilyen nagyszabású felgöngyölítő művelethez tulajdonképpen nem volt elegendő emberünk. Ezért több részletben kellett lebonyolítani.

Az a hely, ahol Öcsi meglátta Krumot, feltételezhetően belesik abba a képzeletbeli vonalba, amelyet a tenger alatti rejtkehely és Krum szárazföldi búvóhelye között húzhatunk.

Persze az is lehet, hogy nem. A biztonság kedvéért az egész területet át kell kutatnunk. Várna felé egy olyan kordont vontunk, amelyen egy egér sem tudna észrevétlenül átcúszni. Délre, a Burgasz felé vezető utakat is elzártuk. A két záróvonal közötti részt pedig három-négy nap alatt, több részletben átfésülhetjük. Idő kérdése az egész.

Ma az északnyugati sávot kutattuk végig. A textilgyár irányában.

Amikor az ezredes végignézett a térképen, egyetlen kifogása volt csak:

– És mit csinálnak az embereid este? Hazajönnek és lefeksznek csicsikálni, mint akik elvégezték a dolgukat, és közben ez a te barátod át tud telepedni egy olyan helyre, amit már ellenőriztek, s már nem törődnek vele.

– Ez teljesen lehetetlen, ezredes elvtárs! Embereink éjszakára kint maradnak. Még sátor sem kell nekik, meleg az éjszakák. Egyedül a halászok jönnek haza. De ez érthető is. Holnap kimennek a tengerre. A halászat tervét teljesíteni kell minden körülmények között. Nem, ez nem okoz fennakadást. Elin bátyó már megtervezte a váltást. A második csoport holnap reggel fölmege a

mieinkhez, és aztán együtt folytatják a terep átfésülését.

Az ezredes hümmögött.

– Mindenesetre szerencsésebb megoldás lett volna egyetlenegy nap elvégezni az egészet. De ha másképp nem lehet... Egyébként hoztam neked, fiam, valami érdekeset.

Későre járt. A nap elbújt a hegygerinc mögött, és én bejegyeztem a térképre az utolsó adatot is. Ez egyúttal az osztagok éjszakai szálláshelyét is jelentette. A szürkület a nyitott ablakon át besuhant a szobába. Az ezredes arca homályos foltként lebegett az asztal túlsó felén. A térképen összemosódtak a jelzések. Lámpát gyújtottam. Az ezredes elővette a dobozt, illetve annak egy az egyben készült másolatát, és az asztalra tette.

– Az ördög vitte volna el ezt az átkozott skatulyát! Gondolom, csodálkozol, hogy nálam látod. Ez már a második vagy talán a harmadik másolat. A többi reggel óta Szófiában van, és valahány rejtjelifejtő létezik, mind rászabadult. Ma reggel óta az összes Ural–2-es és SZK–4-es számítógép ebben az országban csak azon dolgozik, hogy ennek az ocsmányságnak a rendeltetését megfejtse. A biztonság kedvéért egyet nálunk is hagytak, hátha mi jövünk rá hamarabb...

Az ezredes izgatottan körbesétált a szobán. Az örökké csendes Ilievet most láttam először kizökkenni nyugalmából. Az alacsonyan lógó lámpa a falra vetítette árnyékát, a hadonászó, köpcös férfi sziluettje komikusan ugrándozott a falon.

– Kettőt nem értek, ezredes elvtárs...

– Jó neked. Én többet nem... De azért megpróbálom kitalálni, hogy te mit nem értesz... Először azt, hogy miért tételezik fel erről a dobozról, hogy valamiféle rejtjelkulcs. Nos, ezt senki sem állítja. Lehet, hogy csak jeladás. Hogy önmagában jelent egy üzenetet. Ha nagyobb lenne vagy kerek, vagy barokk figurák lennének rajta, vagy több lenne rajta a cikornya, illetve semmi sem lenne rajta, akkor azt jelentené, hogy a „küldemény megérkezett”, „emberünk akadályoztatva van”, „lépjetek akcióba!” – vagy bármi mást, az ördög vigye el! Az sincs azonban kizárva, hogy ezek a figurácskák nem rejtjelezett üzenetek, hanem rejtjelkulcsok későbbi üzenetek megfejtéséhez. Nincs kizárva... És ha ennek csak egy százalék is a valószínűsége, akkor is meg kell próbálkoznunk a megfejtésével.

Az ezredes ismét körbeszaladta az asztalt. Megállt, vaskos tenyerére támaszkodva felém dőlt. Feje szinte a lámpát érte.

– Ebből következik a másik kérdés. A számítógépek meg tudnak fejteni egy adott rendszer szerinti szövegei. Úgy értem, rejtjelezett szöveget. Egyszóval adott anyag alapján megállapítják az összefüggéseket. Azt azonban még senki sem találta ki, hogy ezekre az összefüggésekre hogyan lehetne rájönni szöveg nélkül is. Lehet, hogy csak egy egyszerű, józan, magától értetődő ötletre van szükség. Erre még akár te is rájöhetsz, Veszelin! És ha nem... akkor is van reményünk arra, hogy elkapjuk Krumot, és beszélni fog.

Iliev árnyéka ismét körbeúszott a szobán...

XIII. FEJEZET

Csak egy egyszerű, józan, magától értetődő ötletre van szükség. Erre még te is rájöhetsz...

Lilja áthívta a harmadik szomszédban lakó Veszelin Dimovot, bátyja druszáját. Megkezdődött a kerekasztal-konferencia. Igaz, az asztal inkább téglalap alakú volt, mint kerek, de ez a jelentéktelen formai hiba senkit sem zavart.

A vezérkar tanácskozott. Hriszto Kolev, a textilgyári gyerekek vezetője, Dimov, a galatai iskola pionírtanácsának elnöke, Lilja, a fő szervező és összekötő, akinek rokoni kapcsolatai voltak a belügyminisztériummal. Vári Károly, a titokzatos ügy egyik és öccse, ugyaneme ügy másik magyar főszereplője.

A feladat egyszerű volt: el kell fogni a Sebhelyest. Ehhez az egyezés szerint a textilgyári és a galatai gyerekek közös akciójára volt szüksége. A „kis” Veszelin ezért összecsiszította csapatának minden föllelhető tagját és azok oldalági ifjabb hozzátartozóit, ami egyúttal megszabadította az állambiztonság munkatársait a hivatlan és lelkes kíváncsi süvölvények hadától. Ezután már csak arra volt szükség, hogy mindenki megkapja feladatát. Lilja egy nagy papírlapra fölvázolta Galata térképét, a vázlaton megjelölték azokat a pontokat, ahol őrséget fognak állni.

– A bátyámnak még nem szólok – mondta Lilja. – Majd csak akkor, ha látja, hogy valóban segítünk nekik, és nem akadályozzuk a munkájukat. Veszelin – fordult Dimovhoz –, osszátok be a nagyobbakat éjszakai ügyeletre, természetesen minket is Karesszal!

– Fordítsd már! Fordítsd már! – rángatta Karesz könyökét szüntelen izgalomban égve Öcsi.

Karesz félhangon tolmácsolt.

– És engem is! – süvöltött Öcsi lelkesen, amikor bátyja az utolsó mondatokat is lefordította.

Karesz kétségbeesetten meredt Liljára. A lány nem mert Öcsire nézni. Kibontotta hosszú fekete copfját, és kezdte újra befogni.

– Hát miért ne? – szólt közbe egykedvűen Hriszto. – Jöjjön csak nyugodtan. Ha velünk lesz, biztosan nem csinál semmi galibát. Legalább vigyázunk rá. Ha pedig álmos lesz, hazavisszük és lefektetjük. Egyszer a táborban rám bíztak egy egész ördögfalkát, hogy én rendezek nekik takarodót. Mindenki sajnált, mert azt hitték, hogy sátorból sátorig rohangálok majd, és könyörögni fogok, hogy legyenek már csendben. Ehelyett elvittem a társaságot sétálni. Persze még takarodó előtt... Mire visszaértünk, már mind ágyba kívánczolt, és a táborparancsnokság legnagyobb csodálkozására egy pissenés nélkül le is feküdtek. Úgy érzem, Öcsire is ez a sors vár.

– Mit mond? Mit mond? – bökdöste Öcsi Kareszt.

– Azt, hogy természetesen te is velünk jössz, mert neki speciel nagy szüksége van rád.

Öcsi ragyogott.

– Ugye, mondtam?! Ez egy klassz srác! Ennek van érzéke az igazi értékekhez!

Hriszto elvágatott a textilgyáriak csoportjához, Veszelin Dimov az iskola melletti téren közölte az ügyeleteseik beosztását.

Galatában 12 óra 56 perckor beköszöntött a hadiállapot.

A felnőttek ebből semmit sem vettek észre.

Küldöncök rohantak végig a falun különféle parancsokkal, de a nyüzsgés csakhamar lecsillapodott. A „kis” Veszelin és Lilja végigjárták a szolgálatba lépő őrséget. A Várna felé vezető úton, a nagy sziklaszirt mögötti kanyarban találkoztak a textilgyáriak ügyeletesével. Minden rendben volt. Visszafordultak. Ebédre már Dimov is otthon volt, és Lilja sem hiányzott az asztaltól.

Az első őréséget ebéd után váltották le, a másodikat alkonyatkor. A szülőknek fel sem tűnt, hogy a családból legalább egy gyerek mindig hiányzik. Előfordult ilyesmi máskor is.

A legizgalmasabb rész este következett. Aki már volt éjjeli őréségen, az tudhatja, hogy milyen érzés egyedül állni a sötét erdőben vagy kint a nyílt mezőn a sápasztó holdfényben, amikor a tábor alszik. Láthatatlan állatok suhannak el a föld fölött, csak a nyomukban megrebbenő levegő jelzi, hogy ott jártak. Álmatlanságban szenvedő madarak rikoltoznak magányukról, s csak a visszhang felel nekik. Megreccsen egy gally, talán jár ott valaki, arra fordulsz, erőlteted a szemedet, már apró piros és zöld szemaforokat látsz a nagy feketeségben, de nincs ott senki. Aztán nyüzsögni kezd a sötét, alakot ölt, valami homályos tömeg jelenik meg előtted, egy törpe, aki lebeg a levegőben. A törpe közelebb ér és megszólal. Csak akkor veszed észre, hogy a váltás érkezett meg, barátod fehér ingét nézted a föld vonzására fittyet hányó manónak.

Öcsi is biztosan végigélte volna az első éjszakai őréség minden titokzatosságát, ijedtségét és örömét, ha Lilja és Karesz nem állnak mellette, és nem ügyelnek két oldalról is, hogy magára ne maradjon.

Az éjszaka azonban így is tartogatott meglepetést.

Négyesben járták útjukat: Lilja, Dimov, Karesz és Öcsi.

A sziklás ösvényen leereszkedtek a hegygerincről. Dimov zseblámpájával mutatta az utat. A falu felől harmonikaszó hangzott, vidám ének. Néhányan ütemesen tapsoltak, lányok és legények járták a hórót. – Sok háznak volt világos az ablaka, de a legtöbbből csak kékeszöld fény sugárzott ki. A tévékészülékek fénye.

A meredek oldalba építve állt Sztojcssev tanító háza. A tanítónál idegenek voltak. Az ablak nyitva állt, kihallatszott Sztojcssev vendégeinek vitája.

Odaóvakodtak az ablak alá. Bent a szoba sarkában, a tanító dohányzóasztala mellett egy híradós kucorgón előtte tábori telefon. A híradós mellett Iliev ezredes sofőrje aludt a kanapén, csizmája alá gondosan újságpapírt tett, a Rabotniceszko Delo aznapi számát, behajlított karjával eltakarta fejét, szuszogott. Az asztalnál a „nagy” Veszelin állt, előtte egy térkép feküdt. A mennyezetről lelógó lámpa fényköre a szemét érte, összeráncolta szemöldökét, és kissé előrehajtotta fejét. Az ezredes hosszú léptekkel kerengett az asztal körül.

Öcsi kivételesen vigyázott, hogy ne hívja fel magára a figyelmet. Szinte csak belesóhajtott Karesz fülébe:

– Ne utálatoskodj! Miért izgul a nagypapa?

Karesz egy pillanatra megdöbbsent. Miféle nagypapa? Ja persze, Öcsi ez ezredesre gondol. Lehajolt, és suttogva fordítani kezdett:

– Azt mondja, lehet, hogy a doboz díszítése egy rejtjelkulcs, amivel meg lehetne fejteni különféle üzeneteket. Elképzelni sem tudják, hogy mit jelenthet...

Iliev árnyéka izgatottan ugrándozott a falon, hol nagyra nőtt, hol pedig összezsugorodott, a keze eltűnt, aztán hirtelen a fejéből nőtt ki. Veszelin árnyéka szaporán bólogatva kontrázott neki, majd a két sötét folt táncolva összeolvadt. Öcsi tátott szájjal bámulta ezt a színjátékot.

Karesz tovább suttogott:

– Lehet, hogy egy egyszerű ötlettel rá lehet jönni. Öcsi váratlanul felordított. Bátyja hiába próbálta befogni a száját.

– Megvan! Én rájöttem!

– Mi az? Ki van itt? – hajolt ki az ablakon Iliev. Mögötte Veszelin bosszús arca bukkant fel.

– Ne rángass, Karesz! Ha mondom, hogy rájöttem! Eressz már el!

Karesz dadogva magyarázkodni kezdett, közben bokán rúgta öccsét, és bocsánatot kért. Az ezredestől.

Veszelin dühbe jött.

– Lilja, komolyan figyelmeztettek...

Az ezredes egy kézmozdulattal elhallgattatta.

– Gyertek csak be! A mi hibánk, hogy nyitva hagytuk az ablakot. Őr sem áll a ház előtt.

Veszelin összeszorította fogát, rágóizma fel-alá ugrált.

– Ej, hadnagy elvtárs, aki mulasztást követ el, nincs joga megsértődni! És hallgassuk meg a gyereket, hátha valóban eszébe jutott valami használható.

– Nem hiszem, ezredes elvtárs! A statisztika szerint meglehetősen ritkán fordul elő, hogy tízéves gyerekek játszi könnyedséggel oldjanak meg olyan feladatot, amelyek meghaladják egy számítógép képességeit is.

– Ironizálunk, hadnagy elvtárs, ironizálunk? Remélem, hogy nem kell kioktatnom a szolgálati szabályzatról, hogy egy tiszt kötelmei közé mennyire tartozik a feljebbvalója iránti tisztelet még akkor is, ha az történetesen hülyeségeket hord össze. Azonkívül jelen esetben úgy vélem, hogy a maga kis védenca hasznos lehet számunkra. Ne felejtse el, hogy ő volt az, aki rábukkant Krumra, mialatt ön embereivel a futballbajnokság esélyeiről tartott halaszthatatlan megbeszélést.

Veszelin lehajtotta fejét. Úgy érezte, hogy az öreg igazságtalanul bántja. Jól tudhatná, hogy a munkájukban szükség van a rendszerre, a rendszerességre, bizonyos fokú óvatosságra és lassúságra is. A hebehurgya kapkodás súlyosabb károkat okozhat, mint ha egy kicsit késnek, de alaposan megfontolva cselekszenek.

A gyerekek már a szobában voltak. A sofőr felébredt, szemét dörzsölgetve ült a heverőn. A híradós sem babrált színes huzalaival, az ezredest figyelte. Az azonban hagyta abba Veszelin leckéztetését, tovább szőtte gondolatait, amelyekkel szinte a hadnagy ki nem mondott szavaira felelt:

– A mi szakmánkban megbocsáthatatlan bűn a kapkodás. De legalább annyira súlyos vétek a pipogya téblábolás is, a késedelem, amelynek következtében örökre elszalaszthatjuk a kedvező alkalmat. Ha egy diverzáns robbantani akar, akkor fontolgtatás nélkül oda kell csapnunk, mert ha csak egy másodpercet is késünk, már nincs jogunk a létezésre. A gyerekek persze végletesek. Mindent azonnal akarnak, mindent gyorsan szeretnének elemi. De hiszen ezért gyerekek. És mi azért vagyunk felnőttek, mert már felelősen tudunk mérlegelni és dönteni. Hát csak hallgassuk meg a kis magyart! Beszélj, fiam!

Iliev belezötytyent a tanító karosszékebe. A szék panaszosan megnyikordult. Karesz azzal a szándékkal lépett be, hogy töredelmesen bocsánatot kér a kicsi viselkedése miatt, aztán hazafelé menet alaposan lehordja, és természetesen szó sem lehet további örségről, nyomozásról vagy az Öcsinél megszokott hóbotos ötletekről. Az ezredes monológja azonban megnyugtatta.

– Megtisztelnél bennünket, ha előadnád nagy jelentőségű fölfedezéseted.

Öcsi ügyet sem vetett Kareszra. Körültáncolta az asztalt, éppen úgy, ahogy pár perccel előbb Iliev.

– Tessék csak nézni! Az árnyékomat!

Az árnyék híven követte Öcsi mozdulatait. Végigugrált a falon, keresztülsuhant a többiek fekete sziluettjén.

– És most ezt tessék nézni!

Fölkapta a dobozt, fölemelte, és a lámpa elé tartotta. A doboz árnyéka megjelent a falon. A díszítések, cirkalmas berakások, kiemelkedő gombok, levélutánzatok engedelmesen kirajzolódtak Öcsi diadalmas profilja mellett. Mint egy harcba induló sakkfiguracsapat, néztek farkasszemet Öcsi árnyfejjével.

Öcsi lassan elfordította a dobozt. A falon a sakkfigurák rendje megbomlott. A többinél

magasabbra emelkedő király a helyén maradt, de néhányan elvonultak a harcmezőről, egypáran pedig átmentek a király túlsó oldalára.

– Ennyi az egész – mondta Öcsi egyszerűen és méltóságteljesen.

– Micsoda? Te idióta! Hát ez az a nagy felfedezés?

Karesz magánkívül volt. A kicsi fitymálva nézett rá.

– Hólyag! Tudom, hogy a gondolkodás nem tartozik a jó tulajdonságaid közé. Képzeld egy pillanatra azt, hogy ez a körte nem körte, hanem, mondjuk, a nap. És a dobozt ezzel a rózsával északi irányba fordítod. Nézd csak meg, akkor mi lesz!

Öcsi kinyújtott tenyerén egyensúlyozta a skatulyát, másik kezével egy kicsit meglökte a lámpát. A lámpa meglódult, az árnyékok a falon újra nekieredtek. A kis figurák elügettek a király mellett, majd újra visszatértek, néhányan eltűntek, majd újból előkerültek. Egyedül a király maradt szilárdan a doboz közepén, egyetlen biztos pontként trónolt a mozgalmas csatamezőn. Iliev elragadtatva csóválta a fejét. Az asztalra csapott.

– Ez az! Ördögöd van, édes kisfiam! Ha megnősz, és nem lesz jó állásod, hozzánk bármikor bekopogtathatsz!

Áthajolt az asztalon, fölkapta a gyereket, magához szorította, és az ölébe vette. Az ezredes Öcsit szorongatta, a gyerek pedig a dobozt.

– Hogyan jutott ilyesmi az eszedbe?

– Lent álltam az ablak alatt, és néztem, hogyan mozognak az árnyékok a falon.

– Látod, milyen egyszerű? – fordult Iliev Veszelinhez. – Nekünk is eszünkbe jut, ha egy kicsit leguggolunk, ha egy kicsit más szemszögből is megnézzük a dolgot. Nincs az a számítógép, amelyik meg tudná fejteni azt az üzenetet, amelyet percenként változó rejtjel szerint továbbítanak, főleg ha a rejtjelkulcsot a nap járása változtatja.

– És ha nem süt a nap? – kérdezte Veszelin.

– De süt! Ez benne az ördögien egyszerű. A hajó, amelyre az üzenetet továbbítják, itt horgonyoz a part előtt pár kilométerre. Az adóállomásnak pedig itt kell lennie Galata közvetlen közelében.

XIV. FEJEZET

Veszelin naplója abból az időszakból, amikor úgy látszott, hogy már csak néhány kocka hiányzik a kirakós képből

Zseniális kölyök ez az Öcsi. Az egész dobozhistória, ha utólag végiggondoljuk, nagyon egyszerű. Talán éppen ezért volt tele annyi meglepetéssel.

Öcsi azonban nemcsak ötletes, a logikája is hibátlan. Lilja elmesélte, hogy két vendége szüntelenül marakodik, hergeli egymást, de úgy veszem észre, ez inkább csak virtuskodás. Játék a szavakkal, a gondolatokkal. Hadakozás vidám elmeélel. Olyasmi ez, mint amikor a kölyökoroszlán a karmát próbálgatja.

Pedig Öcsi nem is tudott arról a hajóról, amelynek az üzenetek szólnak, vagy szólni fognak. Rádiósaink eddig még nem derítettek föl egyetlen illegális adást sem. Persze az is lehet, hogy a sziklák között, a völgyek mentén irányított adókat használnak, s a rejtjelzés csak a fokozott biztonságot szolgálja.

A hajó azonban megvan. Embereink szorgalmasan ott vacogtak a zátony mellett, de még a harmadik váltásra sem került sor, megjelent a várt vendég. Érkezése egyébként a parti megfigyelők előtt sem maradt titokban. Távcsovön észlelték, hogy a délután folyamán nagy nyüzsgés támadt azon a török jachton, amelyik napok óta a Várna körüli vizeken kószál, és délben Galata előtt korgonyozott le. Tucatnyi könnyűbúvár, férfiak, nők vegyest ereszkedtek a tengerbe, szemmel láthatóan szigonyos halászversenyt rendeztek. Ki fölbukkant, nem, ki hozott magával halat, ki nem; a partról bizony nehéz megállapítani, hogy mind a tizenketten ott vannak-e a hajó körül.

Biztosak voltunk benne, hogy ezt az alkalmat használják föl. És valóban. Az egyik szigonyos, úgy látszik, nem érezte magát esélyesnek a versenyben. Csakhamar elvált a többiektől, és véletlenül a zátony felé úszott. Véletlenül végigkutatta a hasadékot, és ugyancsak véletlenül megtalálta a visszahelyezett dobozt. Amit – kárpótlásképpen az elmulasztott zsákmányért – magával is vitt.

Ennyi véletlen után mi nem egészen véletlenül arra a következtetésre jutottunk, hogy ez a hajó: kémhajó.

Ez volt, amiről Öcsi még nem tudott.

Ezek a gyerekek szüntelenül okoznak valami meglepetést.

Kiderült, hogy valóságos titkos őrszolgálatot szerveztek. Lilja megmutatta térképüket, szinte büszke voltam rá. Nagyon okosan és helyesen osztották be a megfigyelendő területet.

Iliev azt mondta, hogy ennyi segítséget elfogadhatunk a gyerekektől is. Elvégre úttörők. Georgi Dimitrov is mondta egyszer, hogy az úttörők nemcsak a jövőben fogják a szocializmust építeni, hanem már a jelenben.

Az ezredes szerint ezt nemcsak az ország építésére lehet alkalmazni, hanem a honvédelemre is. Egyetlen kikötése volt csupán, mégpedig az, hogy az éjszakai szolgálatot villámgyorsan fűjjak le. Mindenki megy haza aludni, aztán másnap kezdjék el újra a figyelést. Méghozzá a mi felügyeletünkkel és irányításunkkal.

Kacsintott, biz' isten rám kacsintott az öreg, mikor ezt mondta. Hátba vágta Öcsit, magához húzta Lilját és homlokon csókolta a lányt, aztán az egész kis vezérkart kipenderítette a szobából.

– Mi a véleményed, Veszelin? – kérdezte, amikor egyedül maradtunk. – Nekünk sem ártana egy kis alvás.

XV. FEJEZET

Villámlátogatás egy ókori görög kereskedővárosban. A kultúra romjai régen és most. Tanulság mindenből adódik

Veszelin Dimov, a „kis” Veszelin elégedetten piszkálta fülét a kisujjával.

– Ugye, mi úttörők vagyunk? A haza védelme is hozzátartozik az ország építéséhez. És Georgi Dimitrov egyszer azt mondta, hogy az úttörők nemcsak a jövőben fogják építeni a szocializmust, hanem már a jelenben is.

– Ti biztosan nem tudjátok, ki volt Dimitrov – szólt közbe Lilja. – A Bolgár Kommunista Párt vezetője, 1933-ban a hitleristák Berlinben letartóztatták. Azzal a hamis váddal, hogy a kommunisták gyújtották föl a Reichstagot, a német Birodalmi Gyűlés épületét. Dimitrov azonban nagyszerűen helytállt a vérbíróság előtt. Bebizonyította, hogy Hitlerék csak ürügyet kerestek a haladó emberek üldözésére. Végül kénytelenek voltak fölmenteni.

Öcsi nem állta meg tovább:

– És most Szófiában van eltemetve, a Mauzóleumban. Egy olyan nagy, fehér épületben. 1949-ben halt meg, éppen akkor, amikor Budapesten volt a Világifjúsági Találkozó. Én jól emlékszem...

– Hogyhogy emlékszel? Hiszen akkor még nem is éltél! – mérgelődött bőbeszédű öccse miatt Karesz.

– Persze hogy nem éltem. Csak te soha nem várod végig a mondatot. Azt akartam mondani, hogy jól emlékszem arra a cikkekre, amiben ezt olvastam. Talán elfelejtetted, hogy apu úttörő korából megőrizte a Pajtás régi évfolyamait? Már valamennyit betéve tudom.

Dimov mosolygott a sötétben, és átkarolta Karesz vállát,

– Örülök, hogy ismeritek és szeretitek a bolgár történelmet. Nagyon sokat szenvedett, de nagyon kemény nép a miénk. És nagyon szereti a barátait. – Dimov tisztelgett Öcsi előtt. – Vinagi gotov! Mindig készen! – És ez a tiszteletadás oszlatta el végleg a félreértést, ami a gyári úttörők rejtekhelye körül adódott.

Lilja is intett, a „kis” Veszelin pedig elindult, hogy aznap éjjelre mindenkit felmentsen az őrszolgálat alól. Ha már egyszer ez a parancs.

A három gyerek csendesen belopakodott a házba, A lépcső nagyot nyikordult a lábuk alatt, Karesz még hallgatózott is egy kicsit, nem ébresztették-e föl Vjára nénit, de a házban sötét volt és némaság.

A gyerekek megnyugodva álltak meg ajtajuk előtt. A holdfény ferdén rajzolta ki árnyékukat az előszobában, Karesz meglepetve látta, hogy Lilja hirtelen lehajol, és megcsókolja Öcsit. Szabályosan megcsókolja. Igaz, csak a homlokát, de mégis szokatlan gyengédség. És mivel érdemelte ezt ki Öcsi? Csak nem azzal az árnyékmagyarázattal? Hiszen nem is biztos, hogy igaza van. Az öreg ezredes talán csak azért helyeselt, hogy végre lerázza őket. Vagy Öcsi történelmi ismeretei tetszenek Liljának? Annyit ő, Karesz is tud. A bekötött évfolyamokat ő is elolvasta. Tulajdonképpen ő örökölte ezeket a kincseket apjuktól, a régi jelvényekkel, nyakkendőkkel, elsárgult fényképfelvételekkel együtt. És Lilja mos Öcsiért rajong. Érthetetlenek a lányok!

A hosszúkás, zöld szemek csúfondárosan feléje villantak, aztán Lilja súlyosan perdülő hajfonata mögött becsukódott az ajtó.

Karesz nem gyújtott lámpát. A beszűrődő holdvilágnál a gondosan odakészített mosdótálban lecsutakolta lábát, miközben egy emelettel lejjebb Vjára néni megnyugodva dőlt vissza párnáira.

Mert biztos, ami biztos: mostanáig virrasztóit.

Az éjszaka vad szél zörgette meg az ablaktáblákat, reggelre azonban elült. A nap ismét bőkezűen ontotta melegét. Veszelin, a „nagy” Veszelin vidáman döngette végig a szobaajtókat.

– Hajde, hajde! Körmünkre ég a dolog, ha nem siettek!

*Hajóm lent horgonyoz,
hajóm a büszke tengeren
várja már, és várja már,
hogy céljánál ott legyen.*

Rekedten énekelte. A sok cigaretta kimarta a torkát.

– A bolgárok mind született énekesek – magyarázta Karesz öltözködés közben.

– Hát ez Veszeline nem látszik meg – gonoszkodott Öcsi.

Veszelin váratlan jókedvének hamarosan kiderült az oka.

A hajó valóban lent horgonyzott a tengeren, a kalózdal tehát igaznak bizonyult. Egy rendőrségi motoros, beillett volna kisebb jachtnak is, a kifutásra váró halászcsonakok összevisszaságában a galatai móló előtt állt.

– Mi az, már este van? – érdeklődött álmosan Lilja. Bátyja hátba vágta.

– Az lesz, ha még sokáig kászálódsz. Menjünk! A hajón majd reggelizünk, a többit meg elmondom.

Öcsi elragadtatva ügetett végig a móló fapallóin. A hajó méterről méterre nagyobbak látszott. A budapesti vízibuszokra hasonlított, csak a merülése volt nagyobb. Egy ingó deszka helyettesítette a feljárót. Még mielőtt bárki is szólhatott volna egy szót, Öcsi egy dobbantással a deszkán termett. A palló meghajolt, majd visszarúgott. Öcsi nem készült föl ilyen ellenállásra, bágyadtan kalimpált karjával, mialatt lába megrogyott, aztán amikor a fa ismét lehajolt, nagyot sikkantva a vízbe pottyant.

A hajócska kormányosa addigra már ott állt a korlát mellett. Lábát megvetette, s fél kézzel a korlátba kapaszkodva a gyerek után nyúlt. Ahogy a fiú feje a csobbanás után fölbukkant a vízből, már galléron is ragadta, és ugyanazzal a lendülettel fölrántotta maga mellé a fedélzetre.

Közben a deszka még ugrándozott egy darabig egymagában, végül a tengerbe fordult az is.

– Gyors munka volt – állapította meg Veszelin félig nevetve, félig bosszankodva, mialatt a mólón arra vártak, hogy a hajósok kihalásszák a vízbe esett pallót.

Karesz az öklével fenyegette a kisebbik Várit, az viszont nem sokat törődött vele. A kormányos ugyan ráterített egy nagy dörzslapedőt, de csak egyszer-kétszer törölte meg a haját. Azonmód vizesen, csöpögő ruhában bekéredzkedett a kormányosfülkébe, mert ott tömérdek izgalmas látnivaló kínálgatta magát.

A hajó megrázkódott. Az egyik matróz kiabált valamit, eloldott egy vastag kötelet, és a kis jacht száguldani kezdett. Száguldani, szó szerint. Mert alighogy csavarja föl kavarta a vizet, és a hajócska megtett pár métert, törzse magasan fölemelkedett a levegőbe, és innen felülről is látni lehetett, mélyre nyúló szárnyaira támaszkodva szeli a vizet.

A kormányosfülkéből kipenderült Öcsi, szokásos indián táncát járva üvöltözte:

– Nahát! Ezt a tésztát! Mondd, Karesz, mit szólsz hozzá?

– Azt, hogy tanulj meg már végre viselkedni. Egy lépést sem lehet veled tenni! Mit kell ezen csodálkozni. A szárnyashajó gyorsabb a közönségesnél. Sebessége eléri a...

– ...nyolcvan kilométert is óránként. Nyilvánvaló, ezért használja a rendőrség is. Ezt akartad mondani?

– Ezt – ismerte el kényszeredetten Karezsz.

– Akkor rendben – vihogott Öcsi. – Ne fáraszd magad. Inkább lássuk a reggelit!

Karezsz lemondóan mosolygott, mint egy vértanú, amikor látja, hogy életművét a barbárok percek alatt semmivé teszik. Vagy valahogyan hasonlóan. Hiszen tévedhetett is. Mindenesetre az ókori történelem nem volt erős oldala.

Szerencsére Veszelin nem sértődött meg Öcsi mohósága láttán. Lent a parancsnoki kajütben megterítettek, Öcsiről lecibálták a nedves göncöket, és a fiú magára húzott egy száraz fürdőnadrágot. A hajócska kapitánya azon derült, hogy Lilja illedelmesen félrefordult, amíg a kicsi öltözködött, de Öcsi is legalább olyan szemérmesen takargatta magát, forgolódott, akár a lányok.

– Ismerkedjete meg egymással! – mutatta be a hadnagy szertartásosan a kapitányt a gyerekeknek. – Nino Nikolov, a naszád parancsnoka.

– Zdravéjte! – köszönt teli szájjal Öcsi, és még hozzátette: – Azt hiszöm, Vári János vagyok.

– Azt jól hiszöd – sziszegte oda neki Karezsz. – Csak éppen elég lett volna annyit mondanod: az szöm. Az jelenti azt, hogy: „Én vagyok.”

Lilja kimaradt a torzsalkodásból. Megrángatta bátyja kabátujját.

– Azt mondtad, hogy elmondod.

– Persze. Hát akkor ismertetem a legújabb híreket. Térképet terített az asztalra, félretolta a paradicsomszeleteket, a barna kenyeret és a sajtot. – Dél felé, csaknem Burgasznál – az is egy nagy tengeri kikötőváros – egy régi görög kereskedőtelepülés van. Neszebör, eredeti nevén Meszemvrija. A városka egy kis félszigeten található. Egyetlen földnyelv köti össze a szárazzall. Körülötte veszélyes, zátonyos a tenger. Csak egyetlen öblébe lehet biztonságosan behajózni.

– Fordítsd már, fordítsd már! – könyörgött Öcsi Karezsznak.

– Nos, mi megállapítottuk, hogy a ti Sebhelyes barátotok a dobozt egy török zászló alatt hajózó luxusjachtnek szánta. Az egyik utas magához is vette a dobozt. A jacht pedig elhajózott Neszebör felé.

– Ahol zátonyra futott és elmerült – próbált következtetni Lilja.

A kapitány, egy rettentően kövér, rengő tokájú férfi, akinek lányosan göndör, fekete haja volt, és egészen kékre borotválta az állát, döcögve nekitámasztotta hasát a kajüt asztalának.

– El azért nem merült, de majdnem.

– Ha nagyon érdekel – folytatta Veszelin –, elárulhatom, hogy a doboz, amit mi helyeztünk el a zátony repedésében, különleges anyagot tartalmazott. Ennek az anyagnak az a vegyi tulajdonsága, hogy szabad levegőn meggyullad.

– Én már tanultam ilyesmiről – helyeselt Karezsz. – A foszfor, a tiszta foszfor is meggyullad a levegőn. Viszonylag alacsony hőmérsékleten.

– A háborúban ezért szórtak le foszforlapokat az amerikaiak – komolyodott el a kapitány. – Felgyújtották vele a termést, a gazdasági épületeket. Egyszer átéltem Duisburg mellett, Németországban egy bombázást. Amikor már azt hittük, hogy végre mindennek vége van, akkor kezdődött az igazi haddelhad. Olyan volt, mint egy prérítűz...

Lilját azonban a doboz érdekelte.

– Csak nem gyulladt meg?

– De igen – rázta meg fejét Veszelin. – Mindenesetre alapos riadalmat keltett, és a parti őrség naszádjainak volt alkalmuk segítséget nyújtani a bajba jutott külföldi turisták számára. Mi most azért megyünk, hogy megvizsgáljuk, véletlenül nem mi vagyunk-e felelősek a tüzért. Mi, úgy értem, valamelyik nem hivatalos bolgár szerv, valamilyen tőlünk származó áru vagy más afféle.

Öcsi értetlenkedett:

– Én nem tudom elképzelni, hogy egy kis tüzet ne tudtak volna maguk is eloltani!

– No, az nem volt olyan kis tűz. Jók a mi pirotechnikusaink. Aztán meg „véletlenül” éppen a közelben voltunk. Mire felocsúdtak, a mieink már cipelték is az oltóanyagot. Az egyetlen oltóanyagot, ami azt a tüzet képes volt eloltani. És ne felejtse el – tette hozzá –, hogy a jachton talán csak egy ember bűnös. Nem veszélyeztethetünk ártatlanokat.

– És miránk mi szükség lesz most? – Öcsi, mint mindig, elemében volt és türelmetlenkedett. – Mert nekünk Galatában fontos feladatunk volt mára. Dimovék beosztottak őrsgbe, és el kellett volna fognunk a Sebhelyest.

Veszelin nevetett.

– Hát egy napig talán Dimov is kibírja nélküled. Holnap is állhatsz őrsgben, akár napestig. Majd úgy intézzük, hogy te kapd el a Sebhelyest... illetve ti! – egészítette ki, Karesz sértődött pillantását látva. – Neszebörben pedig az a fontos feladat vár rátok, hogy jól körülnézzetek a városban, és megnézzétek a parton, hol, van olyan hely, ahol egy csónak éjszaka észrevétlenül is ki tud kötni.

Veszelin szemhunyorítására a kövér kapitány tokáját simogatva, buzgón helyeselt.

Karesz befejezte a tolmácsolást, Öcsi kegyesen jóváhagyta a terveket, aztán elporzott. Csak meztelen talpának dobogását lehetett hallani.

A gyerekek utána mentek. Öcsi a hajó orrában állt, nekifeszülve a szélnek. Pontosan úgy, mint egy... egy díszesen faragott szobor. Régen, a vitorlások, a gályák korában Neptunusnak, a tenger istenének vagy a hajú védőszentjének alakját faragták ki a tőkén. Öcsi állt, karba tett kézzel, dacosan a felcsapódó permetben, üstöke lángra gyúlt a kora reggeli nap tüzeiben.

– Kár, hogy nincsen nálam egy fényképezőgép. Felejthetetlen látvány vagy.

Karesz epés megjegyzésében egy parányi féltékenység is bujkált. Hiszen ha hamarabb észbe kap, ő állt volna erre a kiváló helyre, és akkor tartásának férfias bája nyilván hatott volna Liljára is.

Azt, hogy miért kellett volna Liljára hatnia, még nem tisztázta magában egyértelműen. De ez nem is fontos. Lilja rendes lány, jó barát. Előtte nem kell föl vágni, viszont nem árt az embernek jobbik oldaláról mutatkoznia,

Karesz mélyenszántó gondolatai elakadtak. Lilja szorosan mellette állt. A karjára tette kezét. A lány érintése megbizsergette a fiú kihűlt, száraz bőrét. Jó lett volna nem mozdulni, így maradni, sokáig, de Öcsi természetesen elrontotta a hangulatot.

– Odamegyünk? Odamegyünk?

Begörbített ujjával Lilját bökdöste, aztán előremutatott. Az ég és a víz találkozásának szürke sávjánál csillogó épületek szakadozott sora és aranyló homok keskeny vonala tűnt fel.

– Nem. Az a Szlönčsev brjag, a Napospart.

– Te már voltál itt?

– Nem, de fényképről ismerem.

A Napospartot, Bulgária második legnagyobb idegenforgalmi nevezetességét Karesz is jól ismerte. A rendőrségi hajócska a partra tartó hullámokat meglovagolva igyekezett kifelé, a szállodák egyre közeledtek, nagyobbra nőttek. Tisztán lehetett látni az első fürdőzőket – tarka pontocskákat –, akik a több kilométer hosszúságban kitett nagy, színes napernyőket nyitogatták. Itt-ott póznára húzott fehér zászlócska lengett.

– A fehér zászló azt jelenti, hogy szabad fürödni. A vörös: óvatosság, a fekete: tilos – tájékoztatta barátait Lilja.

Jobbra a lapos part meredeken megemelkedett, a dombos, völgyes vidéken nagy fehér kupacok látszottak, A kupacok: megannyi szőlőspince különös, agyagból, vályogból vert, kúp alakú

bejárata. Egy nagy szélmalom is integetett szárnyaival.

Lilja pattintott egyet ujjáival.

– Idegenforgalmi látványosság. A turisták szeretik a régi, romantikus épületeket. Valamikor persze valóban állt ott egy malom, de annak még a kövei sem maradtak meg. Ez az új pedig semmi más, csak egy nagy vendéglő. A vitorláira meg neont szereltek. Hát nem szörnyű? Szélmalom és neonvilágítás!

Karesz vállat vont. Miért lenne ez szörnyű? Egy műemlékre nyilván nem szereltek volna föl ilyen stílusterő berendezést. Egy új épületre, egy étteremre azonban miért ne? Még akkor is, ha az formájában valami régít idéz.

– Az is egy vendéglő – mutatott balra Lilja.

Szemük előtt végigvonult a part panorámája. Ez a pusztába állított szállodasor az Ezeregyéjszaka tündérmeséinek valamelyik díszletére emlékeztetett. Sehol egy település, sehol egy emberi lény, aztán a homok kellős közepén egyszer csak ott állt az étellel teli, nyüzsgő város. És mintha jókedvű dzsinnek varázsolták volna azt is oda, partra vetett döglött halként ott hevert a szárazon egy igazi kalózhajó. Teljes felszereléssel, az ágyúk tüzelésre készen, vörös kendős, félmeztelen férfiak serénykedtek a fedélzetén. Mindössze a vitorláit hiányoztak, de mi szükség lett volna rájuk? Az erre szokásos legerősebb szelek sem tudták volna egy tapodtat sem előremozdítani a megfeneklett óriási testet.

Ez volt a másik vendéglő. Könnyű megközelíteni, még innen messziről is látni lehetett, csordaszám álltak előtte a fővényen a külföldi márkájú kocsik. Utasaikat nyilván a kalóz-pincérek – vagy pincér-kalózkodók? – szolgálták ki.

A szárnyashajó nagy ívben elkanyarodott, és a gyerekek szeme elé tárult a háromezer éves patinás kereskedőváros.

Magányos szirt a tengeren, amelyet két kilométer hosszú és négy méter széles elsőrendű betonút köt össze a szárazzal. A sárga, agyagos omladék és a sötétlila rücskös sziklák halmazán székesegyházak és kolostorok gögös romjai, köröttük ellapult tetejű, egymáshoz bújó, vidám halászházak ékes sora.

Az északkeletről fújó szél itt nekiveri a hullámokat a meredek partnak, az őrt álló sziklák azonban szétporlasztják a hevesen partra zúduló vizet. Évezredek óta kísérletezik a tenger dühödt harapásokkal kirágni, kikezdeni ezt a falat, hogy kelletlenül, csapkodva, morogva és meghunyászkodva újra és újra visszavonuljon, szortyogó habfoszlányokat hagyva maga után.

Itt valóban nehéz dolog kikötni csónakkal!

A kapitány bepréselte súlyos testét a kormányos mellé a kis fülkébe, izgatott parancsszavakat kiabált, de senki sem látszott nyugtalannak. A hajó megkerülte a néhány kilométer átmérőjű félszigetet, és besiklott egy öbölbe, a rövid kőmóló mellé. A móló mellett – akár egy velencei csendélet – lusta ladikok, fűrgé vitorlások, lomha motorosok himbálóztak a csillogó, olajfoltos vízen. Orrukat mind engedelmesen a part felé fordították, mint halak az etetésnél.

Szinte az elegáns, fehér jacht közvetlen közelében álltak meg, Öcsi betűzni kezdte a cirkalmas aranyfeliratot:

– *Csagatáj... Mi az?*

– Fogalmam sincs.

A jachton türelmetlen utasok keringtek két egyenruhás, fegyveres őr körül.

– Indulás! – paskolt rá Karesz vállára Veszelin. – Nézzetek körül a városban, Liljára vigyázzatok, hisze mégiscsak ti vagytok a férfiak...

– Öcsi?

– Igen, ő is. Készítsetek vázlatokat a partról. Pontosan 13 óra 00 perckor találkozunk az új

turistaszálló melletti étteremben.

– Nem tévedünk el?

– Á! Fél óra alatt körbejáród az egész várost.

Öcsit a jacht érdekelte. A kapitány már ott állt mögötte, minden eshetőségre készen. Hátha megint a vízben köt ki.

– És ide, ide mi nem megyünk át?

– Még csak az kéne! – intette le Veszelin. – Van útleveled? Nincs? Na látod! Ez a hajó idegen felségterület. Csak útlelvizsgálat után, no meg hivatalos szerveknek szabad a fedélzetre lépni. Hajde!

Öcsi pár percig még dűnnyögött valamit magában, rosszállóan piszkálta az orrát, amíg Karesz a kezére nem csapott, aztán gyorsan megenyhült, mert a part is izgalmasnak ígérkezett.

Csak nehezen törtek utat maguknak. A kikötőcske fölött a parányi sétányon egymás lábát taposták a turisták. Panorámás, zárt és nyitott, kék, zöld és piros, latin és cirill betűs buszok végtelen áradatban hozták az érdeklődőket, és alig tűnt el valamelyik jármű gyomrában a fürdőruhás, miniszoknyás, ingujjas vagy éppen szigorúan sötét ruhás és nyakkendős tömegeből egy jókora adag, máris kétannyian érkeztek. Angol, spanyol, francia, német mondatfoszlányokat különböztetett meg Karesz. Egy darabig figyelt, hogy magyar szót nem hall-e, Öcsi azonban nógatni kezdte.

A „Nagyfölddel” összekötő út három ágra szakadt. Balra amolyan városvégi település épületei látszottak; közepén gondozott, tiszta út vezetett vadonatúj házak között; jobbra egy templom kupolátlan, súlyos tömbje zárta el a kilátást. Arra indultak.

A méteres téglafalakkal nem bírt a romlás. Freskók, diszitmények, a káprázatos pompa kincsei elpusztultak. Tönkretette őket az ágyúzás, megpörkölte a tűzvész, elhordták a fosztogatók. A töredezett falak azonban magabiztos, néma nyugalommal maradtak a helyükön. Az örök létet árasztották magukból.

Karesz halk pendülést hallott szívében. Nyakát hátraszegve állt meg az egyik boltív alatt, s amíg Öcsi egy szűk ablaknyíláson átmászva a tengert akarta megnézni, a fiú Liljához fordult.

– Nehéz elképzelni, hogy itt valamikor emberek éltek. Szerzetesek imádkoztak. – Kisétáltak egy teraszra. A falon olvasható feliratok szerint itt volt az egykori kolostor sétánya. – Azért nehéz, ne érts félre, mert nem ismerem őket. Nem látom az arcokat. A ködben vannak, minden homályos, és ezért nem is valószínű. És mégis. Nézem a téglát, a boltozatot, ott fönnt azt a cserépet, és tudom, hogy valaki azt odatette. És ha tudom, akkor az a valaki, az a ködalak, ha megfoghatatlan is, soha nem pusztul el teljesen. A téglá, a cserép mindig emlékeztet rá... Trákok, illírek, prabolgárok és bolgárok... ha csak a nevük is marad fönnt, élnek tovább... ha csak a szokásaik öröklődnek, egy-két szó, a bólogatásuk, egy-egy faragvány vagy falmaradvány... mind ők is, mert az életük egy része, a gondolkodásuk egy része...

– Mondd, a magyarok mind költők?

– Hogyhogy? – nézett fel meglepetten Karesz. – Hát hány magyart ismersz?

Lilja hamiskásan mosolygott, a copfját fonogatta.

– Nem sokat. Téged... Öcsit... Meg Petőfit...

Lehetetlenül, ó-val ejtette a neveket. Ocsi, Petofi.

– Eszerint magyar ismerőseid közül legalább minden harmadik valóban nagy költő. Nem rossz átlag... Hé! Mit keresel ott?! Azonnal gyere le!

Öcsi már fölmászott a keskeny párkányra, érdekelte, hogy könnyen leszédül-e onnan a mélységbe. Kapott két hátbavágást, és indultak tovább, minél távolabb ettől a helytől.

A szűk utcácskában csaknem összeért a házak emelete. Mind hasonlított egy kicsit Ali

csorbadzsi házára. Alul kő, fenn erkélyként kiugró deszkafal. Malterszag érződött, csak egy-két épületet borítottak el a zöld kúszónövények. Sárgán csillogtak a deszkapalánkok, új-kékek voltak a kövek. A háromezer éves városon nem látszott az antikvitás.

– Gondolkozol? – kérdezte Lilja. – Egy régi ház nagyon szép. Kívülről. De lakni benne... Brrr! Szófiában tavalyig mi is egy roskatag monstrumban laktunk. Nincs vízvezeték, nincs lefolyó, a fürdőszobáról csak álmodozni lehet. Az emberek újban, kényelmesben, korszerűben akarnak élni. A műemlékbizottság azonban itt nem engedi megváltoztatni a város jellegét. Ezért az új házak mind a régi méreteiben és stílusában épülnek meg. Kívülről minden olyan, mint azelőtt, csak belül változik meg. Így már élvezet itt lakni.

Öcsi fölfedezte, hogy az utcanevek alatt kék zománc táblákat helyeztek el. Karesz fordítani kezdte a fehér betűs feliratokat:

– Tartsd tisztán a várost! Ne szemetelj! A város a mi szocialista tulajdonunk! Ne túrd a legyeket, mert azok betegséget terjesztenek!

– Aha – illesztette mutatóujját az orrára Öcsi soka tmondóan.

Valahol azt olvasta, hogy az orrhegyre tett ujj az elmélyült gondolkodás csalhatatlan jele, és ő most gondolkodni akart.

Barna kapus ház előtt álltak meg. Múzeum – hirdette a felirat több nyelven is. Bementek. A hűs szobákban az ásatások során előkerült értékeket, szerszámokat, pénzdarabokat mutatták be a tárlókban. Szánalmas maradékát annak a gazdagságnak, ami egykor volt, és mégis eleget ahhoz, hogy a vendég elképzelhesse a hosszú századokon át virágzó életet.

Néhány szekrényben népviseletbe öltözött, életnagyságú babák álltak. Az egyik figura hajszálra olyan volt, mint Elin bátyó felesége, Vjára néni.

A fehér gyolcsblúzon vastag, nehéz varrott díszítés, fekete és vörös hímzés, az ujjakon egészen a csuklóig lehúzó virágmintásávok, a mellrészen téglalap alakú csíkos szöttespartedli. Szegett a háziszöttes fehér szoknya is, amelyet hátulról miniruha hosszúságú, aranyszállal is kivarrt félszoknya fedett, előlről pedig hasonló mintájú, térdén alul érő kötény egészített ki.

Hullámvonalakban egymást metsző aranysujtás ékesítette ezt a kötényt, az övön nehéz, tenyéryni rézcsatok. A bábu mindkét csuklóján egyforma, súlyos bronz karperec, lábán vastag pamutharisnya lila, zöld, fekete mintákkal, s bocskor helyett finom kikészítésű szattyánpapucs. S mindennek betetőzése a fejek – ezt egyébként Vjára néni nem viselte, helyette egyszerű kendőt hordott –, egy gyöngyökből, kalárisokból, érmékből és csatokból formált korona. Az ilyennel nem szabad billegetnie magát a lánynak. A fejdísz csak egyenes, büszke tartású emberek hordhatják, akik bátran szembenéznek mindenkivel.

Töpörödött, ősz hajú néni üldögélt a vendégkönyv mellett. Ahogy a gyerekek megelégték a nézelődést, kedvesen feléjük nyújtotta a vörös kötésű albumot.

– Mólja, njákolko dumi...

– Mit mond? Mit mond? – érdeklődött tüstént Öcsi.

– Arra kér, hogy írjunk bele néhány szót.

A néni megelégnékült. Ráncos kezével megsimogatta Öcsi haját.

– Magyarok vagytok? Megismerem ám a magyarokat! Az én apám bolgárkertész volt. Pécssett lakott. A fiam pedig, szegény ott harcolt. A felszabadításkor, '45-ben. Ott esett el... Harkányban temették el...

Harkani – így ejtette a szót.

Szipogni kezdett.

Öcsi zavartan nézte, és akaratlanul ő is megsimogatta a nénit.

– Nagyon szeretjük ám mi a magyarokat – hangzott még utánuk a búcsúszó.

Öcsi csipőre tett kézzel megállt az utcán egy kék tábla előtt, amely a gyümölcsmosás hasznosságáról tájékoztatta ablakosokat, és kifakadt:

– Olyan tábla nincs, hogy: „gyerekek, ne dohányozzatok”?

– De van – ugratta Karez. – Csak azt a trafikokban akasztják ki. Hogy el ne feledkezzenek róla az érdekeltek.

– Hát én akkor sem értem. Miért kellene ilyen táblák az utcákon? És miért tart Dimov mindig előadást? Úgy beszél, mint... mint... mintha újságcikk lenne. „Részt veszünk a szocializmus építésében!” „Kemény nép vagyunk, de szeretjük a barátainkat!” És most ez a néni is. Szereti a magyarokat. De miért kell az ilyesmiről beszélni? Én is szeretem a bolgárokat. Pássz! Mi lenne, ha most mindenkinek külön a nyakába ugranék, és közölném vele?

– Mi a baj? – érdeklődött Lilja.

Karez fáradtan legyintett.

– Majd. Később majd elmondom. Az öcsém egyelőre lelki életet akar élni.

Öcsi méltóságteljesen leült egy szökőkút madárfigurája mellé.

– Hallgatlak.

– Igazságtalan vagy, és ezért nincs igazad – kezdte Karez. – Először is Nyugaton azt mondják a Balkánról, hogy itt kulturálatlanság van, szenny van és piszok. Az biztos, hogy a török uralom alatt nem sokat törődtek az egészségüggyel, de ne felejtsd el, hogy ugyanabban az évszázadban például a francia királyok versailles-i palotájában nem volt egy fia vécé sem! A rizsposros parókák többnyire tetvesek voltak, és díszes pálcikákkal vakaróztak az elegáns, ám mosdatlan uraságok a gazdag Nyugaton. Ez a nép viszont, amikor szabad lett, tanulni akart, és tiszta akart lenni.

– Most már te is úgy beszélsz, mint egy újságcikk...

– Hogyan mondjam másképpen? Hidd el, hogy okosabb zománcozott táblákon figyelmeztetni a nagyérdemű közönséget, az év minden napján piszkálva a lelkiismeretét, mint csinálni egy csodálatos kampányt sok színes papírplakáttal, amiből egy hónap múlva nem marad más, csak újabb szemét. Arra is mérget vehetsz, hogy ha látsz az utcán egy félig lerágott szőlőgerezdet, azt biztosan valamelyik külföldi turista dobta el, de legfeljebb öt perce, mert utána már megjelenik valaki, és zajos undorodással a szemégyűjtőbe süllyeszti. És Dimov sem mondott butaságokat. Büszke arra, hogy felnőttszámba veszik, hogy számítanak rá, és büszke a hazájára. Amit tud róla, elmondja másoknak is. Persze neked kár a szóért.

– Ugyan, ugyan...

De Karez már belelovalta magát a szónoklatba, és Öcsi bánta, hogy kieresztette a palackból a szellemet. Ha bátyja elemében van, még nála is többet tud beszélni.

– Ami pedig azt illeti, hogy mindenkinek a nyakába ugorj, az kész hülyeség. Ez a házigazdák joga. Figyeld csak meg, hogy Pesten majd te akaszkodsz rá minden bolgárra, elmondani, hogy nyaraltál ám náluk, és szereted ám őket.

– Te is ezt mondtad tavaly Liljának? Hogy szereted?

Durr! A pofont már nem lehetett meg nem történné tenni.

Lilja megdöbbenve nézte a két „vadmagyart”. Öcsi fél arca elvörösödött, szemébe könnyek szöktek, aztán győzött a férfiaság, és nem bögte el magát. Csak nyelvet öltött Karezra.

– Beeee... Szóval ez az érzékeny pontod! Legalább tudom! Menyasszony, vőlegény... menyasszony, vőlegény... – billegette csúfolódva ujjait. Karez megvetően vállat vont.

– Óvodás! – mondta lesújtó hangszúllyal, s közben elgondolkodott. Lilja valóban nagyon csinos lány. És ő igazán szívesen van vele. Egyszerűen jó dolog a közelében lenni...

Öcsi döbbenet elhallgatott. Bátyja ott ült a kút párkányán, báván maga elé mosolygott, és a semmibe meredt. Ez valóban szerelmes.

Lilja mit sem értett az egészből, ha érti, talán még jobban zavarba jön. Sürgetni kezdte őket. A nap már ponttá zsugorította árnyékukat.

Szűk lépcsőn ereszkedtek le, majd a nagy sziklákon ugráltak, csúsztak kézenfogva egészen a vízig. Az őrseget álló rücskös, lila sziklazátonyok világába értek.

A hullámok végignyargalták a szirteket, és erejüket veszelve a lábuknál omlottak szét. Ha a kövek között eltűntek a habok, mélyen le lehetett látni a fenékre. Sötét, feketészöld volt a víz. Valóban Fekete-tenger. Hiányzott a Várnai-öböl környékén lebegő finom iszapszemek sárgás árnyalatú miriádja.

Lilja kérdően Kareszra nézett. Akkurátusan egymás mellé állította szandáljait, levette és összehajtotta háromszögletű kendőjét, majd rántott egyet a záron, s kilépett fehér kartonruhájából. Bíborvörös trikója megfeszült barna vállán, amikor a szandál mellé tette a ruhát. Óvatosan egyensúlyozva a hullámverésben, megindult a szirt pereme felé.

Karesz kapkodva követte. Meztelen talpát kegyetlenül sértette az éles szikla. Az első nagyobb hullám föl is döntötte. Egy csúnya karmolásból a lábszárán máris szivárogni kezdett a vér, és ülni a reszelős köveken, nos, az sem volt gyönyörűség. Öcsi nagy derűtségére négykézláb mászott el a moszatos, csúszós talajon a nyílt vízig, ahol rosszul sikerült fejessel Lilja nyomába vetette magát.

A másfél-két méteres hullámok hatalmasan meghintáztatták. A látóhatár, a sziklák és közöttük Öcsi vigyori képe a magasba emelkedtek, majd pedig leliftezték. Szokatlan és ijesztő érzés volt. Eszébe jutott a régi matrózmondás: „A tengerben nincs gerenda!” – s ezt annál is kellemetlenebbnek érezte, mert szeretett volna biztos talajt tudni a lába alatt a talán százméternyi mélység helyett. Lilja azonban nevetve rákiáltott, és nem volt idő arra, hogy szorongásairól elmélkedjen.

XVI. FEJEZET,

amelyben a túlszervezés sem segít, és Veszelin Ivanovnak ijedelemben lesz része. Nyilván az ezredes sem örül a fejleményeknek

Amikor Iliev ezredes rám parancsolt, hogy legalább egy napra távolítsam el magyar vendégeinket, először nem értettem a dolgot. Éppen ő magyarázta el nekem két ásítás között, hogy igenis, jól fölhasználhatjuk a gyerekek tettvágását. Utána pedig pont az ellenkezőjére ad utasítást.

– Nézd! – sajnált meg kókadt arcomat látva. – Vannak úttörő-határőrrajok. Részt vesznek a határőrség foglalkozásain. Ez egy. Megismerkednek a honvédelem politikai szempontjaival is. Ez kettő. De soha egyetlen gyereket sem küldünk ki a határra, hogy fegyveres csempészek, átsurranó kémek, mindenre elszánt disszidensek ellen vessük harcba őket. A határsávban lakó iskolások még így is sokat segítenek nekünk. Ismernek arra minden embert, közel- és távollakót egyaránt. Jó megfigyelők. Minden gyanús nyomot észrevesznek, minden idegen arc feltűnik nekik. Elég, ha csak azt jelentik: itt és itt, ekkor és ekkor ismeretlen személyt láttak. A mi gondunk a többi... Eszerint?

– Eszerint a falu és a textilkombinát úttörői valóban kapnak feladatot. Amennyiben helyesen értem, más dolguk nem lesz, csak az útelágazásoknál kell... mondjuk, játszaniuk. Az nem feltűnő, viszont elégséges arra, hogy esetleges menekülők kedvét elvegye a mozgástól. S ha nem, a gyerekek értesítenek minket...

– Helyes! – dicsért meg az öreg. – Csaknem jeles. Nekünk nem szabad kockáztatnunk a gyerekeket. Az bőven elég, ha a puszta otlétük egy jó darabon lezárja a terepet.

– Ami pedig a két Vári gyereket illeti, ők nem idevalósiak, sőt személyes ismerősei Krumnak. Jobb, ha minél távolabb vannak innen amíg a fölgöngyölítési akció tart. Annál is inkább, mert hajlamosak egy kis romantikus magánkezdeményezésre.

– Így már jeles – dicsért meg rövid időn belül másodszer főnököm. – A húgodat se felejtssd itthon!

Ez a tanács fölért egy szigorú paranccsal.

Napkelte után indultunk Neszebörbe. Volt ott munkám is bőven. Át kellett néznem a *Csagatáj* jachtot. Igaz, bizonyos mértékig sikertelen volt az akciónk. A doboz révén ugyan eljutottunk ahhoz az emberhez, akinek szólt... de kész! Nincs tovább! Hagyhattuk volna szó nélkül elmenni, de a határon túl már úgysis nyomát veszítjük. A hajó kiköt Törökországban, a pasasnak skandináv útlevele van... Reménytelen eset. Fölszívódik. Akkor már jobb nyíltan beszélni vele, és ezt a szálát egyszer s mindenkorra elmetszeni.

A nemzetközi jog furcsa jószág. Ha formálisan értelmezzük, sokszor a gazembereket, a bűnözőket védi – jelen esetben egy ellenséges hírszerzőt. A jogot azonban még ilyen körülmények között is tisztelni kell. Közöltem, hogy a hazánkban érvényes törvények szerint, veszélyeztetés – mármint gyúlékony anyag tiltott szállítása – miatt eljárást indítok ellene, de ügyét átadom annak az országnak, amelynek zászlaja alatt tettét elkövette. Mi a magunk részéről nemkívánatos szeméhek tartjuk, beutazási engedélyt a Bolgár Népköztársaságba nem kaphat.

A fickó nem sokat ugrált. Pontosán értette, miről van szó. Láta, hogy olcsón szabadult. Még szemtelenkedett is egy kicsit. Megjegyezte, hogy most sem kívánta átlépni a mi határainkat. A mi embercink irányították ide a hajót.

A karrierjének azonban befellegzett. Ezt már soha nem használhatják föl határon túli munkára. Sem nálunk... sem másutt. Igen jó minőségű fényképfelvételek és ujjlenyomatok maradtak róla

emlékben nálam.

Végrehajtottam tehát a feladatot, mégis kudarcot vallottunk. Nem, nem ezzel a skandináv útleveles, soknevű dobozhalással, hanem a gyerekekkel.

13 óra 00 perckor a vendéglő ponyvával fedett udvarán pontosan jelentkezett a három ifjú. A lábuk összevissza karmolva, a tenyerük lehorzsolva. Lilja hajfonatából még csepegett a víz, fürdőtrikója sötét, nedves, kerek foltokat hagyott a ruháján.

A kölykök személyesen próbálták meg, hogy milyen egy kikötés az északkeleti oldalon!

A fiúk legalább lehúzhatták a vizes fürdőnadrágot; ha nem is törülköztek meg, viszonylag hamar megszáradtak. Hanem az én édes húgom! Zavartam is rögtön a mosdóba, hogy vegye le és csavarja ki a dresszét, én pedig átszaladtam a bazársorba, még két perc volt az ebédszünetig, hogy vegyek valami alsóneműt, mert egy szem ruha azért mégsem elégséges öltözet egy lánynak.

Vettem is importáron egy színes francia csodát... háromszorosába került. Majd levonom ezt még a zsebpénzéből!

Ez azonban csak a kisebbik baj volt.

Alig valamivel napnyugta előtt értünk vissza Galatába, s én azt hittem, ott már minden kész, embereink átfésülték a hegyeket, és Krum régen lakat alatt van.

Komor arccal fogadott az ezredes.

– Hiába, nincs elég emberünk. Egy szektor teljesen kimaradt. Ez jó is, meg rossz is. Biztos, hogy másutt nincsen, tehát minden erőt összpontosíthatunk, de éjszakára természetesen abba kell hagynunk a kutatást. Hiszen elég az is, hogy csak fölmászik egy fára. Ki venné észre? No, nem baj. Holnap biztosan meglelitek!

– Ezredes elvtárs nem várja meg?

– Nem. Tíz perc múlva érkezik egy helikopter. Szófiába kell mennem. Aztán vigyázz, hadnagy! Rajtad a felelősség...

„Meg rajtad is! – gondoltam magamban. – Ha én valami hibát elkövetek, azért neked is a fejedet veszik. Hangosan persze egy szót sem szóltam. Nem hiszem, hogy az öreg igényelte volna megértő együttérzésemet.

Egy negyedóra múlva udvariasan búcsút intettem a helikopternek, és gyufákat gyújtogatva kerestem a parton a sapkát, amelyet a csavarszárnyak keltette szél lesodort a fejemről. A gép helyzetjelző lámpáit elnyelte a sötét a csillagok között, a berregés is elhalkult, én pedig mentem vacsorázni. Vjára néni azóta nyilván jóllakatta a három gyereket.

De csak kettő ült ott az asztalnál, büntudatos arccal. Lilja és Karesz.

Öcsi eltűnt.

XVII. FEJEZET

Szép, szép a kezdeményezés, de csak módjával

A hírek, jó és rossz hírek egyaránt, titokzatos gyorsasággal és titokzatos csatornákon terjednek.

Karesz rendkívül büszke volt nyelvtudására. Alig-alig erőlködött, csaknem mindent megértett, és ki is tudta fejezni magát. Dadogott ugyan, amíg a megfelelő szavakat kereste, aztán ha nem jutott eszébe az odaülő kifejezés, kézzel-lábbal mutogatott, csücsörített, rázta a fejét, Öcsi szerint kész színielőadást művelt, jobb volt két szilveszteri kabarénál; de hiába a gúnyolódás, mert mégiscsak beszélt.

Öcsi viszont állandóan tolmácsra szorult. És éppen az fordított neki, akit annyira lebecsült, akit annyira megszólt: Karesz.

Karesz azonban még ma is megesküszik rá, hogy Galatába visszaérkezve egy szót sem szólt arról, hogy a Sebhelyest még nem fogták el, és a kutatás tovább folytatódik. Hiszen ő maga is csak vacsora közben, az asztalnál tudta meg! Öcsi nem is jött vacsorázni.

Lehet, hogy Vjára nénihez sündörgött ki a konyhába. A néni tapasztalt asszony volt. Számtalan apró jelből tudott következtetni. A karhatalmisták még mindig a falu körül voltak. Az utakat még mindig lezárva tartották. A tanító házában még mindig nagy volt a sürgés-forgás, tehát akármi is történt, egy biztos amiért jöttek, annak még nem jártak végére. Lilja elmesélte Karesz kalandjait a Sebhelyessel. A néni biztos volt benne, hogy a merénylő még valahol a hegyek között lapul.

Az is lehet, hogy Öcsi nem Vjára nénit kérdezte meg. Hiszen amire a néni rájött, rájöhetett a gyors gondolkodású, éles szemű fiú magától is.

Ismerte a családi szokásokat. Ha egyszer leül az asztalhoz, akkor aznap nincs menekvés. Észrevétlenül többé nem lóghat el.

Vágyakozva dugta orrát a konyhaajtó nyílásába, beleszagolt a levegőben szállongó finom illatokba... Sült paprika... pirított máj... a frissen reszelt sajt kissé csípős szaga... biztosan sopszkasaláta lesz, sajttal meghintett paradicsomszeletek... talán egy kis vörös borral is megkínálják őket... Itt az a szokás, hogy pohárnagyságú kis butéliákban szolgálgják föl a bort; még az ókori formatervezők gondolták ki ezeket az edényeket...

Nagyot sóhajtott. Egy darabig ingadozott a hősies lemondás és a korgó gyomrot ígérő, de rendkívüli lehetőség között, aztán kisurrant az előszobájtón.

A falu fölött egy helikopter húzott el. Vörös és fehér helyzetjelző lámpái barátságosan levillogtak a fiúra. Az aprócska fények hamarosan beleolvadtak a csillagok sziporkáiba. Elcsendesedett az egyre mélyülő berregés is.

Nagy, tömör éjszaka volt. A homok legfelső rétege már érezhetően kihűlt, ha azonban meztelen lába ujjával beleturkált, érezni lehetett a nappali meleget. A levegő súlyosan fogta körül. Valahol egészen közel nyugtalanul csapkodtak a hullámok, egy-egy csobbanást hosszú sustorgás kísért. Ilyenkor futott vissza a víz a tengerbe, a szomszjas homoknak is hagyva ott azért zálogot a sós léből.

Valaki gyufát gyújtott, hajlongott a parton. Öcsi rájött: Veszelin az. Szipogott egyet, megtörölte orrát, s a ház mögött, a túlsó oldalon ereszkedett le a tengerhez.

A falucska egyetlen és főutcája felé nem kerülhetett. Ott lámpák égnek, és katonák is vannak. Mi lesz, ha egyikük megszólítja?

Veszelin karjában sem akart kikötni. Lecsusszant a partszakadáson, és a víz csillogásából próbált tájékozódni a feketeségben.

Bosszúsan fintorgott. Elfelejtett lámpát hozni magával. Az ismeretlen terepen még nappal is nehéz boldogulni. Hát még most! Vissza azonban nem mehet. Nem, semmiképpen sem. Veszelin azonnal elkapja. És ha Veszelin nem, akkor Karesz. Mert az is egy irigy. Magának akarna minden dicsőséget.

A hegyoldalban itt-ott zseblámpák fénye villant. Éjszakai bombatámadásra emlékeztetett a kép – a filmekben legalábbis ilyenek a bombázások –, az apró fényszórók sugárkévői egymást keresték, és metszették, ha találkoztak.

Ezek a kutató fények akaratlanul is útbaigazították a gyereket. A szorosra zárt gyűrű elvágtá Krum útját, viszont látni lehetett, melyik rész maradt még ki a kutatásból.

Öcsinek mindössze ezen a gyűrűn kellett keresztüljutnia.

A távolban egy kutya ugatott. Rekedt baffogása szerencsére szétzilálta az állott, sűrű, meleg csendet, Öcsinek eszébe jutott a szikla, amely mögül csütörtök reggel előbukkant a Sebhelyes.

Még csak két napja ennek? Mennyi minden tud megadni két rövid nap alatt!

De hogy kerül ide medve? Nagy, fekete medve állt vészjósló mozdulatlansággal előtte. Öcsi szíve megakadt. Utoljára akkor érzett ilyesmit, amikor a tornaórán szaltóval próbálkozott, és a hátára esett.

Állt, és nem mert mozdulni. Várt. A medve sem mozdult, állt némán. Talán nem vette észre? Öcsi óvatosan feléje lépett, előrenyújtotta kezét, és mindjárt vissza is kapta sziszegve. Ujja sziklába ütközött, az még közelebb is volt, mint ahogyan látta.

Elmúlt tehát a medvevész, és megkerült a szikla is, mert ez volt az, más nem is lehetett. Öcsi gyengéden szopogatta középső ujját, még a körme is behajolt az ütközéskor, majd okulva a tapasztalaton, vigyázva, tapogatva keresett magának átjárót. Úgy emlékezett, azelőtt még volt itt egy hasadék.

Meg is találta. Némi erőlködés árán keresztülmászott, és ott találta magát a nagy kő túlsó oldalán. Semmi több.

Akár meg is kerülhette volna.

Mögötte azonban törmelékes, agyagos talaj, egy kaptató és egy vízmósás következett. Bokrokkal benőtt, nem túl mély, de keskeny. Öcsi örült, hogy mezítláb van, mert bár a kavicsok kíméletlenül nyomták a talpát, sértették a bőrét, mégis ki tudta tapogatni az utat. Alig észrevehető, megkeményedett talajú ösvényt talált.

Fölötte kigyulladt egy lámpa, a sugár keresztültört a bozóton, de a fiút nem érte el. Egy felnőtt még lebukni sem tudott volna ijedtében, de Öcsi egy átlagos felnőttnek csak a melle közepéig ért. Hangokat hallott, fojtott hangú beszélgetést, nevetést, majd a lámpa kialudt.

Túljutott a virrasztó örök vonalán, mehetett tovább.

Csaknem feljajdult. Tüskés ág hevert az úton, az első magabiztosabb mozdulatra bele is lépett. Fél lábon próbált egyensúlyozni, hogy a mélyre fúródó tüskét kiszedje, de érdekes: a sötétben nem tudta megtartani egyensúlyát.

„Rossz lenne vakon – gondolta Öcsi. – Az ember nem is hinné! Látnia is kell ahhoz, hogy egyenesen maradjon!”

Rémlett valami Karesz egyik magasröptű előadásából. A pilóták is mindig a látóhatárt figyelik, ahhoz igazítják a repülőgépet. Természetesen a műszereket is nézni kell, ködben és sötétben főleg, de nappal a távoli horizont a dőlésmérőjük.

Még indulásuk előtt apu egyik barátjával csónakázni mentek. A bácsi ugyan tiltakozott: a csónakázás a városligeti tavon esedékes vasárnaponként, ő evezni jár a hajójával. A hajó egy kétpárevezős csónak volt. Öcsinek tetszett a kirándulás, mert hátraülhetett a kormányzsinórok közé. Amelyik zsinórt meghúzta, arra fordult a kilbót is. Már pontosan emlékezett, hogy kilbót a

neve. Ez holland vagy angol elnevezés.

A Római-partról indultak, a szentendrei ágban, és csak a Lupa-szigeten túl szálltak ki. Akkor is csak azért, mert Karesz kitikkadt az evezéstől. Öcsi bezzeg még bírta volna!

Meg is fürödtek, és Öcsi lebukott egy kis iszapért az erős sodrú vízben. Hiába nyitotta ki a szemét, semmit sem látott. Elvesztette a tájékozódóképességét, nem találta, merre van a fent, és merre a lent.

Akkor tapasztalta először az egyensúly-nélküliség kellemetlen érzését.

Végre! A túske kijött, és nem is fájt már a helye. Le kellett ugyan ülnie az operációhoz, de sebaj! Nemcsak ő nem látott – őt sem látták. Nem esett csorba a tekintélyén.

Vadászutakra készülődő éjszakai madarak feleltek, huhogtak, csárogtak, és akkor valaki gyengéden homlokon koppantotta Öcsit.

A fiút kiverte az izzadság. Visszahőkölt. Mintha még egyszer hozzáérték volna a homlokához, mintha valaki a körmével jelet karcolt volna a bőrére.

Várt, amíg a dobolás elcsendesedett a fülében. Biztosan ez is valami medveféle. Szóval nem valódi...

Elindult, s abban a pillanatban újra: kopp! Ösztönösen odakapott, és egy dobozt... nem... egy edényt... nem... hát persze! A teknősbékát fogta meg!

Amelyet előző nap madzagra kötött, és fellógatott a fára, hogy meg ne szökjön. Akkor futott össze a gyári gyerekekkel... A kunyhóban... amelyet akkor a Sebhelyes rejtekhelyének vélt.

Szeretettel simogatta meg a teknős páncélját és a kikarmolászó lábacskákat. Végeredményben nagyszerű gondolat volt ide akasztani az állatot. Pár napig kibírja, hisz se nem iszik, se nem eszik, útjelzőnek meg egyenesen kiváló. Most már biztos, hogy jó helyen jár.

Visszaemlékezett a tegnapelőttre. Y alakban futnak össze az ösvények. Itt a kunyhó is balra, neki most a kunyhó mellett kell továbbmennie.

Nem is vette észre, mikor hagyta el a vízmosást. A merészen nekidülő erdei utacskán egészen jó ütemben haladt. Mintha kivilágosodott volna. Jól kivette az egyes bokrokat és fákat, s gyöngye ezüstösen fölfénylettek a gyér füvel benőtt, szabadabb foltok. Közben feljött a hold, és hideg világa idézte elő ezt a változást. Ahogyan azonban feljebb és feljebb emelkedett a fehérítő tányér, arca elé felhőfoszlányok libbentek és repültek tovább, egyre sűrűbben, egyre gyorsabban. Aztán egy nagy gomolyag fenyegető sötét tenyérként végleg eltakarta.

Nyomasztóbb és nehezebb lett a levegő még fent is, a hegyen is. Öcsi nyilallásokat érzett a dobhártyáján. Nagyokat nyelt, akár egy repülőgépen.

Susogni kezdtek a fák. összeverték száraz gallyaikat, Recsegett derekuk, ahogy meghajoltak az először sűgva érkező, majd egyre jobban elvaduló, markával üstökükbe kapaszkodó szélben. Száraz, halott levelek kavardtak föl, és vágtak egyenesen Öcsi arcába. Küldték, zavarták vissza. Szurkáló, csörgő, köhöggető gátat emeltek, de hiába, Öcsi már beleolvasott a *Toldiba!* „Ha nő a veszély, nő a bátorsága...”

Ha a természet ellene is van, annál inkább továbbmegy!

Hűvösödött, hideg lett. Az első cseppek végigostorozták a hegyoldalt, a földre verték a nedves leveleket, és a kövér cseppek pár pillanat múlva már összetapadva zuhantak alá, vízfüggöny, vízpuhatag zúdult a földre, elnyomva, megtörve, térdre kényszerítve Öcsit, aki csúszkált a sárban, belekapaszkodott a kiálló gyökerekbe, inge rátapadt testére, a maszatot bő vízzel mosta le kezéről és lábáról az eső. Megszakadtak a felhők, szövetükön vakító fény villant, majd még egy és még egy, aztán már számolni sem lehetett, sűrű ropogássá, szüntelen dörgéssé folyt össze az égzengés robaja.

Lent üvöltött és bőgött a tenger.

Öcsi föladata. Ökölvívónyelven szólva: bedobta a törülközőt.

A törülközőt? Vágyakozva gondolt egy száraz rongydarabra. Talán sírt is. Ebben a vízben ki tudja azt megállapítani?... Nem hajszolt már senkit, sem csempészt, sem kincset, sem kémet, sem titokzatos dobozokat.

Csak meleget és nyugalmat.

Ismét megcsúszott az agyagos földön. Hasztalan keresett lábának támaszt, s ahogyan elvakulva a föllobbanó villámlásoktól, odanézett, jobbra maga mellett, egy gödörben vagy hasadékban lámpavilágot pillantott meg. Állandó, nyugalmas, a záporozó esőn is áttörő fényt.

Leült, és óvatosan leereszkedett. Az óvatosság végül fölöslegesnek bizonyult. Nem tudott lefékezni, és nagyot bucskázva, fejjel nekiesett egy félig betámasztott deszkaajtónak, amely egy barlang bejáratát állta el.

Bentről emberi testek párája és cigarettafüst szállingózott ki.

Öcsi felállt, bizonytalanul megtapogatta a dudort a fején, aztán belépett a nyíláson, közben azon töprengett, hogy nehéz dolog lesz megmagyarázni, ki ő, és hogyan került ide.

Bent, ahogy káprázó szemmel körülnézett, valóságos lakosztály fogadta. Vagy inkább egy elvarázsolt kastély, Vagy valami hegyek közé települt kutatóintézet.

Huzalok hálózta be a teremnyi üreget, ismeretlen rendeltetésű készülékek, talán rádiók sorakoztak egymás mellett, körben néhány táborigy, pamlag, leterített bőrök. Egy asztalnál néhány bizalmatlan tekintetű férfi üldögélt. Kártyáztak? Öcsi nem ért rá megnézni.

Mert az egyik fölemelkedett és rámeredt.

Arcán friss seb hege látszott.

XVIII. FEJEZET,

amelyben Ivanov hadnagy határozottan leszögezi álláspontját

Karesznak és Liljának természetesen a legszigorúbban megtiltottam, hogy ők is Öcsi keresésére induljanak.

XIX. FEJEZET

Egy viharos éjszaka több bonyodalommal, fegyelemsértéssel és derülátó befejezéssel, amiből viszont nem következik, hogy minden úgy jó, ahogy megesett

Érdekes, de Kareszt cserbenhagyták az érzékei. Öcsi velük együtt érkezett a házhoz, ahol Vjára néni mosolyogva és mosdóvízzel várta őket, aztán kidöcögött a konyhába, ahonnan ínyét birizgáló illatok szűrődtek ki, némi égett olajszag kíséretében. És ettől a perctől fogva Öcsit már nem látták.

Karesz valahol, öntudatlanul érezte is, hogy nincs minden rendben. Liljával vitakoztak a népszokások változásán, és utólag már látta, hogy hiányzott, tudat alatt hiányzottak neki az öccse okvetetlenkedése, izgatott, sürgető kérdései és ugratásai.

Valahol belül ki is gyulladt egy figyelmeztető lámpa, amelyet azonban kioltott Veszelin és Vjára néni képe. Biztosan velük van, ha nem az egyikkel, akkor a másikkal.

Amikor azonban egy jó negyedóra múltán az asztalra készített vacsorához Veszelin is megjelent, és Öcsi még mindig nem volt sehhol. Karesz egyetlen pillanat alatt felmért és megértett mindent.

Úgy látszik, a nők logikai képességéről rágalom bármi rosszat állítani. Mert mielőtt Karesz megszólalt volna, Lilja felugrott.

– Öcsi! Biztosan egyedül akarja megtalálni a Sebhelyest! Azonnal...

Veszelin udvariatlanul és durván szakította félbe hűgát:

– Ti azonnal lefekszetek, és hajcsi reggelig! Elég baj, ha az egyik elveszik, nincs szükség három Jancsi és Juliskára! Végre bízzátok már ránk, felnőttekre azt, hogy mit teszünk!

– De... – akart tiltakozni Karesz is.

– Semmi „de”! Hajde! Mars az ágyba!

– Vacsoráznunk azért szabad, nem?

– Ja persze! Azt szabad. Én azonban rohanok. Azaz nem... egy percre...

A rádió fáradhatatlanul zümmögött az ebédlőben. Hórók következtek egymás után végtelen sorban, Karesz ugyan nem tudta megkülönböztetni a körtáncokat egymástól, Vjára néni azonban élvezettel hallgatta a muzsikát, és amíg tett-vett a házban, bólogatott is hozzá fiatalos mozdulatokkal.

A muzsika, amelyet már észre sem vettek, most elhallgatott. A bemondó krárogott egyet – nyilván elfelejtette elhúzni a köhögőkulcsot, azt a kis billentyűt, amellyel kikapcsolhatja egy pillanatra a mikrofonját –, és fátyolos hangon olvasni kezdett:

– Rendkívüli körzeti időjárásjelentés...

A ciklonok, anticiklonok, különféle frontok és légtömegek egymásra és egymás mellé csúsztatásából Karesz nem sokat értett, azt azonban kivette, hogy a rádió vihar kitörését jelzi.

Fölsorolt néhány Várna körüli helyet, ahonnan amatőr meteorológusok a légnyomás gyors csökkenését jelentették.

Veszelin a hírek hallatára állt meg az ajtóban, fél kezével már a kilincset tartva, és amikor az amatőr állomások neve is elhangzott, elengedte a kilincset, és két öklét elkeseredetten összeütötte.

– Ez az! Hogyan is feledkezhettünk meg erről!

S azzal valóban elrohant.

Karesz értetlenül nézett Liljára, és ezen az estén már másodszor győződhetett meg arról: a lány szürke agysejtjei versenyre kelnek egy komputer memóriaegységeivel. Hamar kapcsol, s ami a legfontosabb: hibátlanul.

– A szófiai úttörőpalotában láttam egyszer egy térképet a társadalmi időjárásjelző-figyelő szolgálat hálózatáról. Egy állomás van itt valahol az öböl déli részén is. Lehet, hogy Veszelin arra gondolt?

– Mire?

– Hátha ott rejtőzik a Sebhelyes? Hátha az a meteorológus az ő embere? Akkor hiába néznek meg a kiskatonák minden zugot, vízmosást, hasadékat... Az állomásra meg csak bekopogtatnak, jó napot kívánnak, és mennek is tovább.

– De hát az egy hivatalos állami intézmény!

– Dehogyan... Csak engedélye van URH üzemeltetésére... Hogy könnyebben továbbíthassa az adatokat.

– És te tudod, hogy merre van az az állomás?

– Sajnos, nem...

Lilja bosszúsan csettintett. Karesz rákönyökölt az asztalra, türelmetlenül ütögette össze ujjait. És szinte egyszerre kiáltottak föl:

– Dimov!

Hát persze! A „kis” Veszelin. És Hriszto! A jövődöbeli költő. Meg a többi gyári és falusi gyerek. Ők már csak ismerik erre a terepet!

Nagyvárosokban, ahol szinte mindenkinek van telefonja, az őrsi riadólánc nagyszerű játék. Semmi más nem kell hozzá, csak fölvenni a kagylót és tárcsázni. Tíz perc múlva már mindenki úton van a gyülekezési helyre.

Galatában kissé bonyolultabb volt a helyzet. Girbegurba utakon jó két kilométert kellett szaladni a gyárig, hogy riadóztassák az ott lakókat.

Nagy csattanás rázta meg a kis házat. Vjára néni szerencsére éppen idejében körbefutott, és sorban behajtotta az ablaktáblákat. Amikor visszaért, meglepetve látta a tollászkodó, ázott verébhadat. Másfél tucat csurom vizes gyerek tolongott a szobában. A ruhák vastag párája megtöltötte a kis helyiséget.

Galata halászfalu. A nedvesség nem jelent újságot az embereknek. Hozzászoknak gyerekkoruktól, és ha felnőnek – ellentétben más vidékek felnőtteivel –, nem felejtik el, hogy pár évvel azelőtt még ők is mezítláb keltek át a hegyekről lezúduló, sebes patakká duzzadó ereszkeken.

Így történhetett, hogy az úttörők közül csak a legkisebbek maradtak otthon, és senkinek sem kellett elszöknie hazulról.

– Riadó! – csak ennyit mondtak, s a szülők intettek:

– Rendben!

Bajbajutottakat, hajótörötteket kell néha megmenteni ilyen viharos éjszakákon. Tűz üt ki, és a szél minden házat veszélyeztet. Az emberek zokszó nélkül sietnek, hogy segítsenek.

A gyerekek ügye is komoly ügy. Ok nélkül nem vágnak neki az esőnek. Csak annyit mondtak nekik, amit Vjára néni is szüntelenül ismételt, amíg ott topogott gondos kotlósként csibéi körül:

– Aztán vigyázzatok! Aztán vigyázzatok!

Mert igaz, ő sejtette, igazában tudta is, hogy az eltűnt kis Vári, Öcsi veszélyben van, és keresésére indulni is nagyon veszélyes, szíve mélyén mégis ezekkel a gyerekekkel érzett együtt.

Ha már a felnőttek nem voltak ügyesek és gyorsak, miért ne mennének a fiatalok?

Vjára nénit az sem zavarta, hogy Dimov is éppen csak betöltötte tizenötödik évét. Amikor ebből a házból, Ali Csorbadzsi házából sötét éjszakákon az alagúton át gondterhelten, fegyveres férfiak indultak a hegyekbe, akik a harcot és a bizonytalanságot merték vállalni, köztük sok hasonló korú

is akadt.

Akkor meg lehetett bízni bennük? Most miért ne lehetne?

Van a bolgár nyelvben egy kifejezés: „játák”. Segítőt jelent. Játáknak hívták azokat az asszonyokat, lányokat, kilenc-tíz éves gyerekeket, akik a török rabság századaiban az erdőkben tanyázó hajdútoknak, a német megszállás idején a partizánoknak hordták az ennivalót és a híreket. Nélkülük nem egy csapat elpusztult, csapdába esett, éhen veszett volna.

Ezért adta Vjára néni áldását a gyerekhadra, amikor – az unokaöccse minden tilalma ellenére – Öcsi után indult. Valami fölbuzgott a szívében, erei megfeszültek a friss vértől, újra fiatal lánynak érezte magát.

A vitorlavászonba, plasztikkabátba burkolózott csapat egyenesen az Y alakú útelágazáshoz igyekezett. A kunyhótól vezetett fölfelé az út egy barlanghoz. Hriszto már járt egyszer a megfigyelőállomás közelében. Azt mondta, semmi különös nincs ott. Látott egy szakállas férfit, az kiment egy madáretetőféle építményhez, kivett onnan egy papírszalagot, belekukkantott egy vödörbe, majd visszament a barlangba. A fiú figyelte még vagy tíz percig, hogy kijön-e. Kijött, belakoltta az ajtót, és elment,

Karesz a szél zúgását túlkiabálva magyarázni kezdett; szerinte a vödör csapadékmérő tartály lehetett, de ha szárazság van, teljesen üres, kár belenézni.

– Most azonban megtelik, talán nem is fér el benne a víz! – ordított vissza Hriszto.

Kezüik-lábuk megdermedt, a meredek ösvényen, az agyagon nem találtak támaszt. Lilja egy gödörbe lépett, nem látta a víztől, alaposan megrándította a bokáját. Fájdalmában hangosan szívtá a levegőt, de bicegett Karesz után. A fiú lovagiasan a karját nyújtotta, de lehetetlen volt egymás mellett menniük. Ahol máskor keményre szikkad a talaj, most ragacsos dágványt találtak, egymást keresztező patakok kavarohtak vad összevisszaságban. Karesz elvesztette az egyensúlyát, a sebes víz kirántotta alóla a lábát, elhasalt, arccal a mocskos lébe, fücsomókat, gallyakat, korhadt leveleket sodort magával.

Karesz köpködve, prüsszkölve állt föl, hunyorgott a jobbról-balról fellobbanó villámoktól.

– Messze még? – akarta kérdezni, de aztán elszégyellte magát. Egyrészt Öcsi veszélyben van. Még akkor is, ha nem találkozik a Sebhelyessel. Másrészt ezek a gyerekek itt körülötte végeredményben idegenek. Mégis egy szó nélkül jöttek, hogy segítsenek. És egyáltalában nincs igaza Öcsinek, amikor azt mondja, hogy vezércikkszerűen beszélnek. Például Dimov is milyen remek fickó. Azt mondja, amit érez. És ezért megbízhat minden szavában. Vagy Hriszto. Nélküle pácban lennének. Ő, Karesz még tíz méterre sem találta el ebben az ítéletidőben, Hriszto pedig úgy kiismerte magát, mintha csak otthon lenne, a Körúton.

Na és Lilja? Lány! És milyen jól tartja magát!

– Nincsenek már itt a katonák! – kiáltotta Karesz fülébe Lilja.

– Elmentek? Az eső miatt?

– Dehogyan! Veszelin vitte el őket. Szerintem azok is a barlanghoz mennek.

Fölrétek a gerincre. Aztán egy völgy következett, majd újra egy gerinc. Évezredek óta tartott már ez a menetelés, csúszkálás imbolygó lámpák fényében, amelyek ugráló köröket írtak a földön.

Váratlanul elhallgatott az ég. Csendes fülzúgás maradt utána. Megenyhült az eső is, már csak permetezett. Elállt. A levegő gémbíróan hideg maradt. A tenger újra kezdte egyhangú énekét.

– Pszt! – szisszentett Hriszto. Óvatosan, lassan, cuppogva köréje gyülekeztek. – Oltátok el a lámpát!

Nem messze előttük verem sötétlett. A sötétség azonban nem volt mozdulatlan. Nyüzsgött, mocorgott. Kinyújtotta és visszavonta tagjait, mint egy amőba.

Hriszto magához húzta Karesz fejét, hogy a fülébe suttogjon valamit, de már nem volt rá

szükség.

Nappali fény támadt, tucatnyi reflektor ontotta sugarát a verembe egy odúba, amelynek ajtaját egy csizmás láb berúgta.

– Ne álljanak ellent! – kiáltotta egy erős hang. Innen fentről is látszott a barlang belseje. Műszerek, készülékek között tábori ágy és egy asztal csücske. Felriadt, szakállas férfiak tápázkodtak föl, mögülik a vacokból takaróba bugyolált alak igyekezett előre négykézláb.

– Azt hiszöm... kontra... kontra... – süvöltött izgatottan, mert a szó most sem jutott eszébe.

Öcsi volt az. Karez fölordított:

– Hurrá! Megvan!

– Hurrá! – kiáltotta erre a föllekesült kutatóexpedíció, és a tömeg legörgött a csúszós meredélyen, keresztültört a fényszóró katonák sorfalán, neki az ajtónak, s ezzel az egész jelenet állami szintű komolysága odaveszett.

– Állj! – ugrott Veszelin a gyerekek elé. – Lőhetnek!

Hrisztóban győzött a fegyelem, a „kis” Veszelinel kitérték karjukat, és nekivetették hátukat a mögöttük jövőknek. Karez azonban nem hederített rájuk. Berontott a barlang nyílásán, és ez egyszer nem törődve a nézőkkel, térdre rogyott a takarókból kikecmergő Öcsi előtt. Zokogva átölelte, de egy csúf ondáros kis ördög azért most is motoszkált benne. Mintegy kívülről látta magát, a családi jelenet enyhén színpadias jellegét. – „Szép kis szerelmi kettős! Téged, fiam, ki fognak röhögni!” – mondta az ördög benne csípősen.

Az ördögnek nem volt igaza. Senki sem nevetett. Lilja lányokhoz illően szipogott, de a többiek szemét is elfutotta a könny.

Veszelin szerencsére nem ragadta el a csábító, érzelmes hangulat.

– Avanti, ragazze! – vezényelt harsányan a katonáknak.

Olaszul. Hogy miért? Talán mert azon a nyáron divatos volt egy fülbemászó olasz táncdal. Országszerte dúdolgatták, és a zenekarokhoz mindig érkezett legalább egy papírszelet:

„Játsszatok el az *Avanti, ragazzét!*” És Veszelin is fiatalember volt. Fiatal, és ezt még hivatalos minősége sem tudta eltakarni.

A sláger kezdősora ugyan annyit jelent: „Előre, lányok!” – és itt marcona hadfiak álltak körbe, lövésre kész géppisztolyokkal, de ez senkit sem zavart.

Avanti, tehát előre!

A barlang torkolata a fényszórók fókuszpontjává változott. A fénysugarak most már bevilágították az egész üreget. Eddig egy része árnyékban maradt, hiszen lakói régen eloltották már a lámpát, amelynek fénye egy órával előbb útbaigazította Öcsit.

Veszelin és nyomában két fegyveres beugrott az ajtónyíláson. Gyors szökellés, majd a falhoz tapadtak, egymást biztosítva, a bentiek esetleges ellenállására is ügyelve.

Ilyesmit azonban nem tapasztaltak. Az a szakállas férfi, aki legelől állt, csodálkozva széttárta a karját, és hunyorogva a szemébe világító fényben, hogy orra egészen összeráncolódott, vakkantott egyet.

– Kakvo iszkate? Mit akarnak?

A két katona zavartalanul rászögezte fegyverét. Vannak feljebbvalóik is, azok adják a parancsot. Törjék azok a fejüket, mi a helyes, és mi nem.

Veszelin azonban meghökkent. Lelki szemei előtt már székhez kötözve látta Öcsit. Előtte gonosz nézésű alakok, fortélyos kínozóeszközökkel.

Ehelyett egy lakószobává átalakított rádióshelyiséget pillantott meg, az éjszakázás néhány kétségtelen nyomával, de ez természetes. Az asztalon szétszórt kártyacsomag, konzervedobozban elnyomott csikkek, és ez a barátságtalan, álmából felébresztett szakállas alak

nyilván Geo Gancsev, akinek a nevére szól az adó üzemeltetési engedélye.

Öcsi is megvan épségben, látszik, hogy leszedték róla a nedves ruhát, biztosan meg is itatták forró teával, gondosan bebugyolálták meleg pokrócba.

– A barátaim... az ismerőseim – szólalt meg Gancsev, amikor látta, hogy Veszelin körülnéz, és szemügyre veszi a barlang mélyén görnyedező másik két férfit, – A vihar miatt maradtak itt nálam...

„Ez bizony hiba volt, barátom – gondolta magában Veszelin felvidulva. – Súlyos hiba. Látszik, hogy még nem vagy tapasztalt hírszerző. Miért kell neked magyarázkodnod? Hiszen még azt sem tudod, hogy kifélék vagyunk, és mit akarunk.”

Amikor végigmérte a magas, de természetől kissé hajlott, szikár férfit, aki ott hátul észrevétlen mozdulattal, de igyekezett szerényen árnyékba húzódni, teljesen megnyugodott.

Annak a magas férfinak friss seb szántotta végig az arcát.

– Gyújtsanak villanyt! – rendelkezett. A szakállas vállat vont, és egy kapcsolóhoz lépett. Veszelin kiszólt az ajtón: – Fényszórókat kikapcsolni!

Szeme fájdtóan homályba borult a barlang. A körte sárga fénye nevetségesen birkózott a sötétséggel, a maga nyomorúságos hatvan wattja az ötezer watt előbbi ragyogásához képest semmit sem ért.

A pupillák azonban gyorsan alkalmazkodnak a világításhoz.

– Úgy – mondta Veszelin. – Ivanov hadnagy vagyok, az Állambiztonsági Szolgálat ruszei körzetének tisztje. Tessék az igazolványom.

A szakállas csak intett, hogy nem kíváncsi rá.

– Minek köszönhetem ezt a furcsa és váratlan látogatást?

– Ön ugyebár, Geo Gancsev rádióműszerész, a Meteorológiai Intézet társadalmi munkatársa?

Gancsev megrázta a fejét, hogy igen.

– Bejelentés érkezett, hogy ön engedély nélkül több adókészüléket is üzemeltet.

Gancsev zavartan húzogatta a szakállát.

– Én rádióműszerész vagyok, és itt egy kis műhelyfélém is van. Építetek készülékeket, de természetesen... biztosíthatom...

– Semmi baj, majd tisztázzuk!

– De miért ilyen vadnyugati módszerekkel?... Fényszóró? Géppisztolyok? Azt hitték, erődítmény?

Veszelin elnevette magát.

– Körözött egyének kószálnak a környéken. Tudja, az elővigyázatosság... Kérem, jöjjön velünk. Önök is... – intett a hátrább álló két férfinak. – Az eső már elállt, nyugodtan jöhetnek.

Karesz fölemelkedett Öcsi mellől, megrángatta Veszelin kabátujját. A tiszt idegesen elkapta a kezét.

– Nyughass! Öcsivel törődj!

Öcsinek nem volt szüksége a gondozásra. Azonmód nedvesen fölkapta a nadrágját, de Karesz anorákját azért elfogadta. Kirobogott a barlangból, Dimov nyakába ugrott, csaknem földöntötte a fiút, aztán két gyors tánclépést tett Hrisztóval, cuppanós csókot nyomott Lilja arcára, de nem mulasztotta el alattomban megrángatni a copfját, és még arra is jutott ideje, hogy jól beleöklözzön egy nála fejvel magasabb oldalába, akinek csempén állt az orra, és lilászöld foltok tarkították a füle tövét. Vele került ugyanis maradandóbb emlékéü összeütközésbe Öcsi, amikor tolvajnak nézték.

A szeretet gyors és aktív megnyilvánulása mindenkit meggyőzött arról, hogy Öcsinek az égvilágon semmi baja sincs.

Hajnalodott. Az eső után ködök terjengtek a völgyben. Karesz borzongva gondolt a visszaútra, de csakhamar megnyugodott. Sőt. Titokban valami elismerésfélét kezdett érezni Veszelin iránt. Mert az immár népe menet az ellenkező irányban indult el, nem a tenget felé, ahonnan a gyerekek jöttek, és alig ötszáz méterrel arrább teherautók, dzsipek duruzsoló motorja árasztott maga körül kellemes meleget.

És az egyik dzsipről vidám legény integetett egy nagy merőkanállal. Forró teát osztogatott gyors mozdulatokkal.

Karesz érezte, hogy a forró ital leszalad a gégéjén, megtölti a gyomrát, aztán szertekúszik a vércörök finom hálózatán, újra érezni kezdi kezét, megindul az élet a lábában is, fogának fékezhetetlen vacogása is csitul.

Rámosolygott öccsére, átkarolta; rámosolygott Liljára, Dimovra, Hrisztóra, mindenkire, aki eléje került, és azok mind visszamosolyogtak rá. Még Veszelin is, aki azért először az öklét mutogatta, és vészjósló arcokat vágott.

A mosoly láthatatlan hálót szőtt körülöttük, láthatatlan fonalakkal kapcsolódtak egymáshoz.

Karesz úgy érezte, hogy ő most egyszerre mindenki. Ő Veszelin, ő a fegyveres katona, aki elsőnek ugrott be a barlangba, ő Hriszto, és ő a kékre vert gyári úttörő, és ő Lilja is. Mindegyikük gondolatát tudta, mindegyikük érzéseit érezte. Jóleső nyugalom szállta meg. Erősnek érezte magát, és tudta, hogy ez az erő már örökre az övé marad.

Teremtőm! Még csak négy napja jöttek át a határon! És milyen nagyszerű emberekkel találkoztak! Mennyi kalandjuk volt!

És még csak most kezdődik a nyaralásuk igazán!

XX. FEJEZET,

amely egyben utolsó is, és tulajdonképpen utószó, de ha ezt íránk, akkor ki olvasná el?

Amikor Karesz elmesélte nekem nyaralásuk első napjait, ezekkel a szavakkal fejezte be történetét:

– És akkor ott a barlang előtt nagyon jó kedvem kerekedett, mert eszembe jutott, hogy az egész nyaralás még csak most kezdődik igazán!

– De már nem volt több ilyen izgalmas kalandotok? – puhatolóztam.

Karesz lenézően nézett fel rám. Nem tudom, hogyan sikerült neki.

– Ahol Öcsi ott van?

Ezt az újabb történetet azonban inkább máskor írom meg. Most egy olyan esetről szeretnék beszélni még, ami, bevallom, zavarba ejtett.

Pár hónappal ezelőtt ellátogattam Bulgáriába, azokra a helyekre, ahol Karesz is járt. Vártam ám nagyon a határon a híres kompot, ami átviszi a vonatot, de bizony egy hídon robogtunk át.

Persze rögtön felelősségre vontam a kalauzt, ám az csak nevetett.

– Nem akármilyen híd ez! Emeletes!

Csakugyan! A felső emeleten autók járnak, alul pedig vágányok vannak. Én addig még nem is láttam hasonlót.

A kalauz szerint már az ötvenes évek elején felépült a híd. Azelőtt viszont valóban komp járt.

Már majdnem megrendült a bizalmam Kareszban, de Várnában az Akváriumban minden pontosan úgy volt, ahogy ő mondta. Csak az öreg teknős fogyasztotta el addigra a halakat. Magányosan úszkált az üveg mögött, és szomorúan nézte a látogatókat.

Ali csorbadzsi háza is a helyén állt. Vjára néni sem változott semmit. Megvendégelt finom töltött káposztával. Megdicsértem a főztjét, és megcsodáltam aranyos fonallal szőtt kötényét, amelyen hullámvonalakban futnak össze a díszítések. A káposzta egyébként annyira fellelkesített, hogy hazajövet vásároltam félszáz bolgár káposztakonzervet. Az ágyam alá dugtam őket, onnan vigyorognak most is rám. Ami még megvan.

Megtudtam azt is, hogyan alakult a történet hőseinek sorsa. Dimov és Hriszto Kolev nagy öröme van már saját külön tanyája a Galata környéki gyerekeknek, Gancsev barlangját – a felszerelés egy részével együtt – ők kapták meg.

Most úttörők végzik az időjárás-figyelő szolgálatot. Várnában érdeklődtem utánuk, azt mondták, kiválóan dolgoznak.

Nemcsak Bulgáriában ismerik rádióklubjukat, Európa-szerte sok a jó barátjuk. A rádióamatőrök mind jóban vannak, még akkor is, ha soha az életben nem találkoznak személyesen. Az éteren át ezért bekopogtatnak egymáshoz.

A felszerelés egy része az övék. Ugye, így írtam? Mert Veszelin Ivanov hadnagy elmondta, hogy volt ám ott sokféle titkos, sötét rendeltetésű holmi is. A megfigyelőállomás cégére alatt Gancsev és társa egy lézeres adóállomást telepített. Bizonyos, a Fekete-tengeren manőverező hajóknak adtak volna le rádióüzeneteket. Észrevétlenül működhetek volna, hiszen a lézeradót nem lehet bemérni, mert hullámai egy irányban, csak egy keskeny sugárban terjednek.

Veszelin elmagyarázta a doboz rendeltetését is. Öcsi jól sejtette: hordozható jelkulcs volt az. Csak nem adásnál, hanem vételnél játszott volna szerepet. A Gancsev-féle társaság így vette volna a tenger felől érkező rejtjelezett és mások számára megfejthetetlen üzeneteket, s Krum, a Sebhelyes, akivel szinte alig találkoztunk, akinek alig ismerjük arcát, a fantom, a ködalak most

jól megérdemelt büntetését tölti.

Lilja beiratkozott a középiskolába. Veszelin állítása szerint légikisasszony akar lenni.

Meglátjuk. Ha valóban az lesz, akkor pár év múlva Pesten is gyakran találkozhatunk vele, amikor a Balkán légiforgalmi társaság karcsú TU–134-esei leszállnak Ferihegyen.

Öcsi teknőse most Pesten él. Köszöni szépen, jól érzi magát. Öcsi is jól van, nagyobb a szája, mint valaha, és ezt nemegyszer nehezményezi Vári Károly gimnáziumi tanuló, jövőendő kibernetikus.

Nagy öröömre Karezsz igazolódott. Sehogy sem tudtam azonban szabadulni a gondolattól, hogy ha egy helyen sántít a története – a kompra gondolok –, akkor más helyen is hibázhat. És akkor rájöttem valamire.

Karezsz apja régi újságait örökölte. Tehát apja is volt úttörő. Utánajártam. Kiderült, hogy gyermekkorában maga is járt Bulgáriában. Nyilván sokat mesélt a kompról. Karezsz aludt, vagy félálomban volt az átkelésnél. A hallott történetek, az álom és a valóság összekeveredtek a fejében. Ennyi az egész.

Csak azért tértem ki erre olyan részletesen, mert tartozom egy vallomással, egy beismeréssel, minden felnőtt nevében is.

Mert mi sokszor nem hiszünk a gyerekeknek. Szerintünk füllent, nagyot mond, hazudik.

Pedig csak arról van szó, hogy a körülöttünk levő világ valósága, az álmodott valóság, a hallott valóság és az elképzelt valóság összeötvöződik. És ha valaki ezt így, egyszerre, egyben mondja el, rögtön a fejéhez vágják: „Már megint nem mondasz igazat!”

Hát lehet hazudni, ha az ember őszinte?

Nagy-nagy igazságtalanság lenne így vélekedni erről.

Minderre pedig akkor jöttem rá, amikor lehasaltam a padlóra. Mert onnan letről minden másként látszik. Ajánlom mindenkinek, próbálja ki néha ezt a módszert.

*Budapest–Várna–Budapest
1966–1970*

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Majtényi Zoltán. Műszaki vezető: Gonda Pál
Képszerkesztő: Marosi Gyöngyi. Műszaki szerkesztő: Simon Zoltán
40 000 példány, 8,95 (A/5) ív, MSZ 5601–59
0197–72. Szikra Lapnyomda, Budapest
IF 1634–f–7375